

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 48. – LETO: XXVI

JESENICE, DNE 8. DECEMBRA 1977

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

SLAVJE OB 40-LETNICI PLAVŽEV

S slavnostno sejo delavskega sveta temeljne organizacije združenega dela Plavž, s sprejemom nekdanjih sodelavcev-upokojenecv in z ogledom obrata, s slavnostno akademijo in tovariškimi večerom so plavžarji v petek, 2. decembra, proslavili 40-letnico, ko je na Jesenih zagorel prvi plavž. Ob tej priliki so izdali tudi lično publikacijo in spominsko značko. Ob tem jubileju so poleg čestitk Slovenskih železarn in sodelavcev železarne Jesenice prejeli tudi brzojavno čestitko plavžarjev iz Siska in delavcev cementarne Anhovo.

Na dan praznovanja, 2. decembra, se je najprej na slavnostni seji sestel delavski svet temeljne organizacije združenega dela Plavž. Seji so prisostvovali tudi predstavniki samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij Železarne in temeljne organizacije združenega dela Plavž.

Na seji je najprej podal kratek oris razvoja plavžarstva vodja TOZD Lado Šketa, za njim pa je

spregovoril predsednik osnovne organizacije sindikata Lojze Bergant. V svojih razmišljanjih je najprej obudil delovanje plavžarjev skozi štiridesetletno obdobje, glavni podarek pa je dal razvoju po osvoboditvi. Najdlje se je govornik zadržal pri razvoju samoupravljanja v Železarni, katerega rezultat je tudi, da imajo plavžarji svojo temeljno organizacijo združenega dela. Svoj govor je predsednik sindikata zaključil:

»Zavedati pa se moramo, da smo rasli v nedrhih kapitalistične družbe, zato v novi družbi še vedno zasledimo sledove starega. Ne smemo si domišljati, da je revolucija že končana in da si lahko dovolimo počitek. Danes vemo, kaj hočemo. Zato moramo delavsko samoupravljanje razvijati najprej in se ne ustrašiti preprek in zmot, saj se prek njih prebijamo do novih spoznanj in izkušenj.

Ob današnjem prazniku, 40-letnici prvega modernega plavža na Jesenih, smo plavžarji lahko ponosni na prehojeno pot. S svojim delom smo veliko prispevali k obnovi in izgradnji porušene domovine. Družba pa lahko pričakuje od nas, da

SMERNICE ZA DELO ZK V ŽELEZARNI

Na konstituantni seji konference Zveze komunistov Slovenije – železarna Jesenice, ki je bila 24. novembra, so delegati na osnovi poročila in razprave v prvi vrsti dali priznanje za prizadevanje vsem članom prejšnje konference, vodstvu in članom komiteja ter komisijam kot tudi vsem dosedanjim vodstvom OO ZKS v Železarni.

Za minulo mandatno dobo je značilna izredno razgibana aktivnost zveze komunistov v Železarni, saj smo v tem času začeli neposredno uveljavljati nove družbeno-ekonomske odnose, ki jih opredeljuje naša ustava in zakon o združenem delu. Dolžnost nove konference in komiteja ter vseh članov ZK v OO ZKS v Železarni je, da nadaljujemo z začetnim delom na področju uresničevanja novih družbeno-ekonomskih odnosov in da kvalitetno izboljšamo samoupravno demokracijo.

Pred enajstim kongresom ZKJ in osmim kongresom ZKS smo dolžni, da se v predkongresno aktivnost vključijo sleherni člani ZK in vse organizacije v Železarni.

Pri splošni usmeritvi v našem delu pa ne smemo iti mimo tega, da ne bi vedno poudarjali letošnjih pomembnih jubilejev naše partije in tovariša Tita. To je potrebno zagledati, da bi se vsi člani naše samoupravne socialistične družbe zavedali, kolikšen

delež sta dala tovariš Tito in partija v 40 letih intenzivnega razvoja naše družbe (nastanek ustvarjalne partije, vodenje revolucije in zmagoviti zaključek ter povojna graditev).

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje na 9. strani)

Z GRADBIŠČA KONTI – LIVA

Začetek gradnje konti-liva je padel v neugoden čas, ker se bodo glavna gradbena dela na novih halah izvajala prek zime 1977/78. Doslej so bili opravljeni obiski pri glavnih dobaviteljih in projektantih, zaradi vpogleda v napredovanje del.

Z rušenjem zahodnega dela hale nekdanje valjarne žice in vzhodnega dela hale Tagliaferi peči ter jeklovarne smo jeklarno na široko odprli in vanjo zanesli prihajajočo zimo. Neugodne temperature vplive skušamo omiliti s pregradnimi stenami,

ki smo jih zgradili ob livnih podestih in proti jeklovarni. Ker popolno zaprtje starih hal na gradbišču do izgradnje novih hal ni mogoče, bodo

(Nadaljevanje na 2. strani)

SKUPŠČINI SFRJ PREDLOŽEN DRUŽBENI DOGOVOR ZA RAZVOJ ČRNE METALURGIJE DO LETA 1980

Izvršni sveti republik in avtonomnih pokrajin so podpisali družbeni dogovor o razvoju črne metalurgije do leta 1980. Tudi ta dogovor je del družbenega plana za obdobje 1976 do 1980. Zbor republik in pokrajin skupščine SFRJ pa daje soglasje, ki ga predhodno verificirajo republiške skupščine in skupščine avtonomnih pokrajin. Skupščina SR Slovenije ima na dnevnem redu potrditev tega družbenega dogovora 14. decembra.

Družbeni dogovor določa skupne interese in cilje v razvojni politiki črne metalurgije, ki se nanašajo na usklajevanje razvoja prek delitve proizvodnih programov ter optimalnega izkoriščanja zmogljivosti. Glede preskrbe z rudo, jeklenimi odpadki, ferolegurami, ognjeodpornim materialom in drugimi materiali sloni dogovor na domačih virih. Uvoz teh surovin bo dovoljen le takrat, če bo tehnološko in ekonomsko upravičeno v okviru bilančnih možnosti in plačilno bilančnega položaja v republikah. Preskrba s koksom pa je predvidena iz domačih koksarn, kjer ga bodo izdelovali iz uvoženega premoga.

Do leta 1980 bo v Jugoslaviji dograjenih za 7,13 milijona ton kapacitet za proizvodnjo surovega jekla, ob oceni, da so potrebe po končnih jeklenih izdelkih v letu 1980 5,2 milijona ton (v letu 1975 je bila poraba 3,5 milijona ton, v letu 1985 pa se predvideva v višini 6,7 milijona ton). Razvoj zmogljivosti za proizvodnjo jeklenih izdelkov bi zadovoljili 80 % potreb domačega trga. Presežek, ki bo za izvoz, bo do 10 % celotne porabe v Jugoslaviji. Tak razvoj je možen doseči s 16 % rastjo surovega jekla v Jugoslaviji.

Največje povečanje je predvideno v BiH, kjer se predvideva povečanje od sedanjih milijon ton na 2,65 milijona ton, in v Srbiji s povečanjem za 720 tisoč ton surovega jekla. Črna gora planira od 100 na 300 tisoč ton

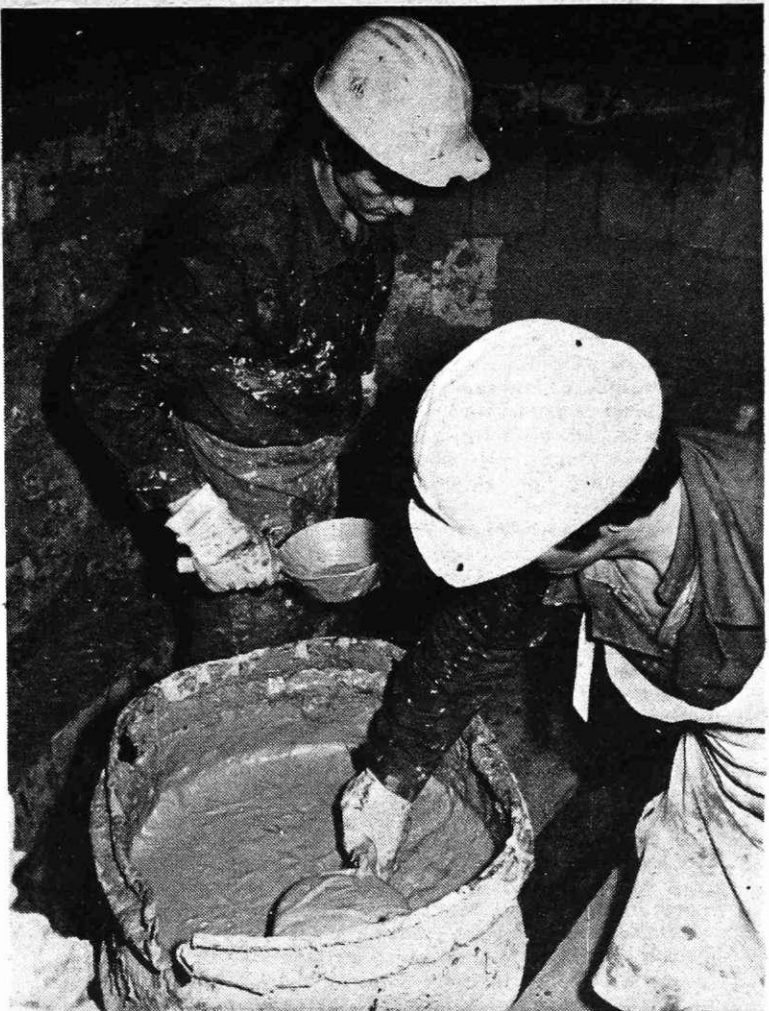
elektro jekla. V Sloveniji pa ni predvidenih povečanj kapacitet v proizvodnji jekla in bo le-ta znašala 960 tisoč ton, od tega 510 tisoč ton elektro jekla. S tem da deveti člen dogovora daje možnost, da je na podlagi planov in programov razvoja OZD ter družbenega plana republike za optimalizacijo obstoječih železarn mogoče zgraditi tudi večje zmogljivosti obstoječih železarn, s tem da bo celotna proizvodnja tega jekla usklajena z možnostmi trga, da temelji predvsem na domačih surovinah in da je zagotovljena dolgoročna preskrba z električno energijo. Potrebna količina surovin iz uvoza za proizvodnjo elektro jekla mora biti zagotovljena s lastnim izvozom.

(Nadaljevanje na 2. strani)

TEDNI PRED KONCEM LETA

V valjarni debele pločevine na Javorniku teče bitka za izpolnitev plana. V vodstvu TOZD so mi prijazno postregli s podatki, še več, na kratko so povedali, kako so delali skozi celo leto. Nakazali pa so tudi, kaj si obetajo v prihodnje.

Letošnji plan 96.000 ton bodo dosegli in računajo, da tudi nekoliko presegli. Domnevajo, da ga bodo izpolnili okrog 25. decembra. Za prihodnje leto načrtujejo, da bodo proizvedli 100.000 ton izdelkov. Posebno pozornost, tako kot letos, bodo namenili zahtevnejšim kvali-

Sodelavca pri obzidavi ponvice

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE IZPOLNILA LETNI DRUŽBENI PLAN Z REKORDNO PROIZVODNJO

TOZD Hladna valjarna Jesenice je 5. decembra izpolnila svoj letni družbeni plan, ki je znašal 30.000 ton hladno valjanih trakov. To je doslej dosežena največja proizvodnja, ki se bo do konca leta predvidoma povečala še za okrog 2500 ton. Ta novi absolutni rekord je le nadaljevanje vseh prejšnjih, ki jih je TOZD v zadnjem času dosegla. Tako je bil dosežen rekord v proizvodnji dinamo HVT v teži 700 ton v mesecu decembru 1976, nadalje v mesecu marcu letos doslej najvišja mesečna proizvodnja v teži 3173 ton, v mesecu aprilu doslej največja proizvodnja jekla v teži 283 ton, zatem v maju največja količina ozkih in finih HVT v teži 1498 ton. Da je bilo v tem obdobju doseženih toliko rekordnih dosežkov, je prav gotovo zaslug celotnega kolektiva, ki je kljub težavam, nastalim zaradi menjave ljudi na ključnih delovnih mestih, zaradi težav z vložkom, zaradi večje odsotnosti razumel, da se le s prizadevanjem in vestnim delom lahko doseže uspeh v kolektivu, kakor tudi v celotni Železarni.

Tako so delavci zmanjšanje staleža nadomestili z delom v prostem času, pa tudi z večjo storilnostjo, vse z namenom, da dosežejo in presežejo zastavljene cilje, ki so bili postavljeni z letnim planom. To je kolektivu v veliki meri uspelo, saj je proizvodnim uspehom sledilo tudi znižanje stroškov.

Temu ekvivalentno pa ni bilo zadovoljstvo delavcev, kar je vzrok v nestimulativnem nagrajevanju v Železarni, ki preveč izenačuje delo posameznih TOZD in nezadostno stimulira posamezna prizadevanja, kar pa bo z uresničitvijo zakona o združenem delu, oziroma z nagrajevanjem po delu in rezultatih dela tudi odpravljeno.

ZAKAJ SMO USTANOVILI POSEBNO IZOBRAŽEVALNO SKUPNOST ZA METALURGIJO!

Še pred praznikom republike smo v Sloveniji dobili enajsto posebnostno izobraževalno skupnost (vseh bo verjetno 19). Ustanovile so jo organizacije združenega dela, ki se ukvarjajo z metalurgijo in livarstvom in izobražujejo kadre za tovrstno industrijo. Samoupravni sporazum je podpisalo 70 organizacij združenega dela.

Pred njo so že delovale gozdarska, kmetijsko-živilska, usnjarska, tekstilna, kemijska, farmacevtska, gumarska, gradbeniška, lesarska in grafična.

Posebne izobraževalne skupnosti se bodo skupaj s šestdesetimi obinskimi izobraževalnimi skupnostmi združevale z zvezo izobraževalnih skupnosti SRS, ki bo s pomočjo delegatske skupščine oblikovala in

izvajala enotno vzgojno-izobraževalno politiko v SR Sloveniji.

Občinske izobraževalne skupnosti bodo, kot doslej, opravljale naloge osnovnega izobraževanja otrok in odraslih, usposabljanja otrok z mošnjami v telesnem in duševnem razvoju in druge oblike vzgoje in izobraževanja v času obveznega šolanja. V posebnih izobraževalnih skupnostih pa se bodo združevali delavci gospodarskih organizacij (kot izvajalci) vseh stopenj usmerjenega izobraževanja, ki pomeni izobraževanje po obveznem šolanju. Praksa kaže, da bodo tal združevanja potrebna za določeno področja.

V Železarni že dolgo vemo, da brkorenitih sprememb na področju vzgoje in izobraževanja ne bon mogli zadovoljiti kadrovskih potre

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 3. strani)

Po statutarnem dogovoru o organiziranosti in delovanju sindikatov in Zveze sindikatov Slovenije je predlagan rok za izvedbo občnih zborov osnovnih organizacij sindikata za mesec januar, oziroma mesec februar, kadar je to utemeljeno z objektivnimi razlogi. Na osnovi istega dogovora sindikalne organizacije in njihovi organi morajo na letnih skupščinah, oziroma na občnih zbora oceniti svoje delovanje in načrtovati delo za naslednje mandatno obdobje. Temeljita ocena delovanja in preudarna delovna usmeritev za naslednje obdobje pa seveda zahtevata odgovorne priprave in veliko angažiranosti ter osebnega prizadevanja slehernega in vseh nosilcev sedanjih odgovornosti, oziroma funkcij. To se pravi, da smo že na pragu občnih zborov in v vseh osnovnih organizacijah sindikata bi morale že intenzivno teči priprave nanje.

Ravno ta čas minevajo tri leta od osmega kongresa Zveze sindikatov Slovenije in ravno sklepi tega kongresa bodo morali biti izhodišče pri ocenjevanju našega dela v osnovnih organizacijah v preteklem obdobju. Nedvomno pa se bomo morali ocenjevanja lotiti preudarno in odgovorno, analitično in marksistično kritično. Vse preveč je bilo namreč v dosednji praksi prisotno neko pavšalno ocenjevanje, lahko bi rekli: ocenjevanje na pamet, brez ustreznega znanstvenega in strokovnega pristopa, mimo tega pa to pot ne bomo mogli. Tak pristop k ocenjevanju bo tudi najbolj konkretna in tvorna priprava na deveti kongres slovenskih sindikatov, ki bo prihodnje leto, v letu v katerem se bosta zvrstila tudi kongresa Zveze komunistov Slovenije in Zveze socialistične mladine Slovenije.

Prav gotovo bo moral biti drugo izhodišče tako za oceno delovanja kakor tudi za opredeljevanje nalog za naslednje mandatno obdobje zakon o združenem delu, ki je pred kratkim doživel svojo prvo obletnico. Pri tem bo seveda pomembna ocena, kako so osnovne organizacije uresničevale svojo ustavno vlogo in naloge, oziroma koliko so osnovne organizacije uspele postati sestavni del mehanizma družbeno-ekonomskih odnosov, oziroma integralna oblika teh odnosov.

Nedvomno je obdobje, za katerega bodo osnovne organizacije sindikata dajale oceno svojega delovanja, obdobje izredne aktivnosti, saj smo ravno v tem obdobju v Železarni, oziroma v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih utirali konkretna pota k novim družbeno-ekonomskim odnosom, premagovali številne ovire, se srečevali z ekonomskimi težavami, stabilizacijskimi prizadevanji in podobnim. V tem času so sindikati sodelovali pri oblikovanju in sprejemanju številnih, lahko bi celo rekli: poplavi samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov. Ob tem pa je seveda tekla tudi vsa ostala sindikalna dejavnost, socialna, rekreacijska, kulturna, različna sodelovanja, srečanja, manifestacije in še in še. Brez pretirane skromnosti, ki je lastna železarjem, lahko rečemo, da je to obdobje zahtevalo izredno aktivnost vseh sindikalnih delavcev, pri čemer so nekateri še posebno veliko žrtvovali in se angažirali, kar bi lahko veljalo kot splošna ocena preteklega obdobja.

OBČNI ZBORI OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA DELOVNI IN AKCIJSKI DOGOVORI

Vendar pa kritična in samokritična ocena delovanja ne bo mogla ostati pri tej splošni oceni, temveč pronicljivo prodreti na vsa področja, ki jih zajemajo sklepi osmega kongresa Zveze sindikatov Slovenije. Pri tem bomo morali res marksistično kritično oceniti, koliko so se posamezne osnovne organizacije resnično uveljavile kot najširše organizacije delavskega razreda v sistemu samoupravne demokracije. Kako so se uveljavljale v boju delavskega razreda, da resnično obvlada in zagospoduje na celotno družbeno reprodukcijo in da bo njegov vpliv prisoten in odločilen na vseh ravneh upravljanja in odločanja.

Ob tem ne bi mogli reči, da nismo dosegli pomembnih premikov, da je delavski razred mnogo številneje prisoten pri odločanju na vseh področjih združenega dela, ne bi pa mogli reči, da smo v sindikalnih organizacijah uspeali, da bi delavec videl pred seboj celoto združenega dela. Delo osnovnih organizacij sindikata je bilo še vedno preveč ali izključno operto le na probleme znotraj temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti in na področje proizvodnje, mnogo manj ali nič pa na področja samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti in občin, na področje uresničevanja delegatskega sistema in delegatskih razmerij in sploh na družbene dejavnosti zunaj materialne proizvodnje.

Najbrž pri oceni delovanja nekaterih osnovnih organizacij sindikata ne bomo mogli mimo ugotovitve, da je bilo še vedno preveč forumskega dela, dogovarjanja in odločanja v vodstvenih organih, premalo pa med delavci, za kar imamo idealne organizacijske možnosti v samoupravnih delovnih skupinah. Verjetno bomo morali tudi presoditi vprašanje, kako je bila osnovna organizacija angažirana tam, kjer delavci, oziroma njeni člani živijo. Pri ocenjevanju pa bomo najbrž ugotovili tudi, da smo mnoge stvari včasih reševali preveč parcialno in da smo premalo politično delovali pri usklajevanju osebnih in družbenih interesov ter da smo bili nemalo-krat tudi sektaško razpoloženi. Prav gotovo bomo morali marsikje priznati, da so že premnoge dogovorjene in sprejete zadeve ostale le na papirju, da tudi pri uresničevanju kongresnih sklepov zaostajamo in nismo bili dosledni in podobno.

Pred nami je, poleg sklepov osmega kongresa Zveze sindikatov Slovenije in kasnejših sklepov sej svetov ZSS, lastnih sklepov in opredelitev, še vrsta drugih dokumentov, kot so ustava, zakon o združenem delu, opredelitev sindikata v političnem sistemu, ki jo je podal Edvard Kardelj na 30. seji predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, ter sploh opredelitev vloge in nalog sindikatov na kongresih zveze komunistov, ki v bistvu morajo biti naše izhodišče tako pri ocenjevanju delovanja osnovnih organizacij sindikata v preteklem obdobju kot pri opredeljevanju nalog in usmeritev za nadaljnje delovanje. Le-te pa ne morejo biti le splet besed in leporečja, temveč konkretne opredelitve nalog v posameznih središčih, ki nam bodo pomagale pri hitrejšem uresničevanju družbeno-ekonomskih odnosov in oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.

Življenjski jubilej človeka, ki je že čez pol stoletja povezan z usodo delavskega razreda Slovenije in Jugoslavije, pomeni tudi naš skupni jubilej, jubilej vsega delavskega razreda, vseh delovnih ljudi. Zato ta njegov visoki življenjski jubilej z njim vred praznujemo tudi jeseniški železarji še toliko bolj radostno, ker je bil jubilar med obema vojnoma ustvarjalno povezan z bojem jeseniškega proletariata proti izkoriščanju in za pravičnejšo socialno ureditev ter kasneje v socialistični revoluciji in pri obnovi ter izgradnji naše svobodne domovine.

FRANC LESKOŠEK-LUKA, član Komunistične par-

ISKRENA ČESTITKA FRANCU LESKOŠKU-LUKU OB NJEGOVI OSEMDESETLETNICI

tije Jugoslavije od leta 1926, delegat na ustanovnem kongresu Komunistične partije Slovenije leta 1937 in prvi sekretar centralnega komiteja KPS, prvi komandant glavnega štaba slovenskih partizanskih čet, minister za težko industrijo FLRJ, podpredsednik ljudske skupščine, zvezni in republiški poslanec, član sveta federacije, član centralnega komiteja ZKS in ZKJ... je del nas, del našega boja za osvoboditev, prvoborec in heroj socialistične revolucije ter sooblikovalec naše svobodne, socialistične samoupravne družbe. Zvest svojemu delavskemu razredu, je zavrnilo, ponosno in neustrašeno hodil v njegovih prvih borbenih linijah. Zato je postal naš in del nas, ki bomo zvesto sledili njegovemu zgledu, ki nam ga je dajal kot revolucionar, borec — komunist.

Rojen je bil v delavski družini v Celju 9. decembra 1897. Izučil se je za kovinostrugarja in že leta 1913 ga srečamo v sindikalnem gibanju. Njegova

revolucionarna pot se je potem hitro dvigala, najtesneje pa je bil povezan s kovinarskimi delavci, z njihovim bojem, delavskimi zbora in stavkami.

Franc Leskošek-Luka je narodni heroj in ima tudi vrsto drugih zelo visokih odlikovanj. Po činu je generalpodpolkovnik.

To je le nekaj najpomembnejših podatkov o jubilaru, čigar ime je najtesneje povezano z zgodovino delavskega gibanja in socialistične revolucije.

Številnim čestitkam, ki jih naš častni občan Franc Leskošek-Luka te dni prejema ob visokem življenjskem jubileju, se pridružujemo tudi vsi delavci temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti železarne Jesenice ter vsi občani jeseniške občine. Želimo mu, da bi še dolga leta skupaj z nami užival sadove svojega in našega skupnega revolucionarnega boja ter nas z nasveti in spodbudami, prežetimi z bogatimi revolucionarnimi izkušnjami, spremljal pri izgradnji naše samoupravne socialistične družbe.

SKUPŠČINI SFRJ PREDLOŽEN DRUŽBENI DOGOVOR ZA RAZVOJ ČRNE METALURGIJE DO LETA 1980

(Nadaljevanje s 1. strani)

V dogovoru je navedeno, da bo do leta 1980 potrebno povečati zmogljivosti proizvodnje železove rude na okrog 11 milijonov ton, od tega v BiH 9,55 milijona ton. S samoupravnimi sporazumi ali pogodbami pa bi se še v tem letu določili načini in pogoji za proizvodnjo in preskrbo rude pod enakimi pogoji, s tem da se spodbuja skupna udeležba ali kreditiranje.

Za celotni program bo potrebno vložiti okrog 20 milijard dinarjev (cene iz leta 1975). Pri tem se računa tudi na kontinuirano nadaljnje graditve. Sredstva naj bi se pridobivala iz lastnih virov organizacij združenega dela, ki gradijo kapacitete, z združevanjem sredstev z organizacijami, ki so zainteresirane, z usmerjanjem sredstev iz poslovnih bank in kreditov ter posojil od zunaj.

Organi federacije bodo v okviru svojih pristojnosti, pravic in obvez-

nosti skrbeli za carinske kontingente za uvoz specifične opreme. Pri najemanju zunanjih kreditov bo imel prednost tisti, ki se bo držal dogovorjenih količin. V sodelovanju s tujimi dobavitelji opreme se predvideva, da bodo ti morali uvoziti določen obseg jugoslovanskega blaga in storitev. To bo pogoj za uživanje olajšav pri uvozu.

Za uresničevanje skupnih interesov in ciljev bodo imele prednosti pri razvoju: raziskovanja, izkoriščanja in oplemenitenja železove rude, zmogljivosti za proizvodnjo koksa, zmogljivosti za proizvodnjo železa in zmogljivosti za proizvodnjo surovega jekla skupaj s konti livom. Te prednosti pa ni za zmogljivosti elektro jekla, če se bodo proizvajale navadne kvalitete. Pri tem so upoštevane tudi valjarske naprave, toda le za tak asortiment in obseg izdelkov, ki ga primanjkuje na trgu, ob tem, da bodo OZD sklenile med seboj in z uporabniki samoupravne sporazume.

Slovensko železarstvo je s tem družbenim dogovorom zajelo v svoji orientaciji proizvodnje visoke kvalitete in orientiranost, ki je določena v srednjeročnem programu. Visokokvalitetna jekla so tudi možna za izvoz, kar bo posredno ali direktno potrebno tudi zaradi zagotovitve surovin.

V okviru delitve dela jugoslovanskega železarstva so slovenske železarne in železarna Nikšić določene za razvijanje proizvodnje plemenitih jekel, medtem ko bodo ostale jugoslovanske železarne proizvajale v integralnim ciklusom proizvajale v velikih količinah masivna jekla.

Usmeritev slovenskih železarn v kvalitetno proizvodnjo narekuje izboljšanje tehnologije. Ta pa je povezana z nabavo novih agregatov in opreme. Zato je orientacija, da se s sedanje zastarele tehnologije proizvodnje surovega jekla v SM pečeh preide na proizvodnjo v električnih pečeh.

N.Š.

Z GRADBIŠČA KONTI — LIVA

(Nadaljevanje s 1. strani)

za omilitve zime potrebni še drugi ukrepi, predvsem ureditev razbitih oken in pokvarjenih vrat na mestih, ki so se sedaj pojavila kot kritična.

Z rušenjem v smeri pravokotno na halo jeklarne smo trenutno prenehali pred porušeno halo. Rušenje dela te hale bomo nadaljevali tik pred postavitvijo stebrov za novo halo konti liva.

Gradbena dela pri izdelavi temeljev dobro napredujejo. Izdelana sta prva dva temelja, ki že čakata, da nanju postavimo stebra hale. Toda dobava stebrov iz Hidromontaže kasni. Stebri hale konti liva bodo dobavljeni v treh delih, ki se bodo na gradbišču sestavili in nato montirali. Po sedanjih predvidevanjih bi prvi stebel postavili takoj po novem letu.

Projektiranje žerjavov pri Metalni nekoliko zaostaja za terminskim planom. Sicer zagotavljajo, da še ni vse zamujeno in da bodo žerjavi verjetno pravočasno dobavljeni. Iz iz-

kušanj z domačimi dobavitelji pa vemo, da znajo izdelati odlične termiske plane, po katerih pa delo normalno ne poteka in so potrebni stalni pritiski s strani investitorja, da izdobje ne kasnjajo preveč.

Pri Vöest-Alpine v Linzu so bili opravljeni koordinacijski razgovori v zvezi s projektiranjem samega konti liva in njegove vključitve prostorsko, energetsko, transportno in tehnološko v našo sedanjo jeklarne.

Projektiranje in konstruiranje se zaključuje ter se začneja proizvodnja naprav. Delo poteka po časovnem načrtu in bo izdobja pravočasna.

Če se povrtno nazaj na gradbišče, moramo omeniti še tragični dogodek, ki se je zgodil 16. novembra, ko je delavec Hidromontaže Peter Jerinič, star 23 let, pri rušenju starih hal padel z višine osmih metrov. Za posledicami padca je po nekaj dneh umrl v ljubljanski bolnišnici. Želimo, da nam o takih dogodkih ne bi bilo treba več poročati.

F.S.

ZAKAJ SMO USTANOVLILI POSEBNO IZOBRAŽEVALNO SKUPNOST ZA METALURGIJO!

(Nadaljevanje s 1. strani)

Z namenom, da bi delavci uresničevali svoje ustavne pravice, interese in potrebe po znanju, da bi sodelovali ob uporabi sredstev, ki so jih ob delitvi dohodka namenili za vzgojno izobraževalno dejavnost, smo se v skladu z ustavo in zakoni v SR Sloveniji odločili, da ustanovimo posebne izobraževalne skupnosti.

To svojo samoupravno pravico in dolžnost bomo uresničevali tako, da bomo sodelovali pri upravljanju vzgojno-izobraževalnih organizacij združenega dela in s tem, da bomo z učitelji razvijali nov družbeno ekonomski odnos – svobodno menjavo dela, ki bo temeljila na enakopravnosti vseh delavcev združenega dela.

UTEMELJITVE ZA USTANOVITEV POSEBNIH IZOBRAŽEVALNIH SKUPNOSTI

Prva utemeljitev je ekonomskega značaja. Zavedamo se, da postaja izobraževanje vse bolj nujen pogoj za delovanje in razvoj celotnega družbenega sistema, zato mora biti vključeno v vsa prizadevanja za obvladovanje in usmerjanje ekonomskega in družbenega razvoja. Slovenija vsakih 10 let poveča družbeni proizvod za približno 70 %, produktivnost pa za okroglih 50 % in eden od glavnih elementov za tako povečanje je usposobljen delavec. Izobraževanje potrebuje vedno večji del družbenega proizvoda, ki ga kljub temu, da smo mu dali značaj prednostnega področja, ne bo lahko uveljaviti.

Politična utemeljitev se kaže v tem, da je treba tudi na področju družbenih dejavnosti razvijati samoupravljanje. Tega ne bi bilo mogoče, ko bi izobraževanje ostalo organizirano po starem, kot državna ustanova, ki se financira iz proračuna družbeno političnih skupnosti in o katerem bi odločali državni organi.

Omenjeni dve argumentaciji za ustanovitev posebnih izobraževalnih skupnosti sta bili osnova ustavnim rešitvam na področju samoupravnih interesnih skupnosti, sama pravna utemeljitev pa je še konkretnije izpeljana v zakonu o izobraževalnih skupnostih. Ustavni temelj, ki določa, kako naj delovnih ljudi zadovoljujejo skupne in osebne potrebe na področju vzgoje in izobraževanja, sta svobodna menjava in združevanje svojega dela z delom prosvetnih delavcev.

Najsplošnejši argument za pedagoško utemeljitev ustanovitve posebnih izobraževalnih skupnosti je neustrezen sistem današnjega usmerjenega izobraževanja.

PROGRAM DELA POSEBNE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI ZA METALURGIJO

Ena najpomembnejših nalog, zato jo bom tudi zapisal na začetku, je vsekakor zagotavljanje vsebinske in količinske skladnosti vzgojno izobraževalne dejavnosti z interesi in potrebami združenega dela. Zato moramo oblikovati tak sistem vzgoje in izobraževanja, ki bo zajemal učence vseh stopenj in vseh oblik usmerjenega izobraževanja. To pa pomeni integracijo vzgojno izobraževalnih institucij metalurške stroke v centre usmerjenega izobraževanja. Ti bodo omogočali boljše načrtovanje in doslednejše upoštevanje dolgoročnih, regionalnih in panožnih potreb po kadrih; z večjo koncentracijo in krepitvijo učno-tehničnih zmogljivosti pa tudi učinkovitejše učenje.

O novi kvaliteti učno-vzgojnega procesa v osrednjih šolskih centrih bomo upravičeno govorili le tedaj, če bomo pritegnili vanj proizvodne organizacije združenega dela, ki bodo omogočale izvajanje posameznih delov vzgojno izobraževalnih programov pod ustreznim strokovnim in pedagoškim vodstvom. Potrebno bo torej povezovanje šolstva z združenim delom v gospodarstvu.

Veliko nalog bomo morali opraviti s področja načrtovanja in zadovoljevanja kadrovskega izobraževalnih potreb. Najstojimo le najpomembnejše. Ugotoviti bo treba dejanske kadrovske potrebe in dolgoročno planirati izobraževanje; oblikovati bomo morali profile kadrov in izdelati nomenklaturu poklicev, ki bo prilagojena potrebam združenega dela; čaka nas izdelava klasifikacije profilov poklicev (mimogrede moram povedati, da v tem pogledu nimamo enotnih stališč niti v Sloveniji niti v Jugoslaviji); lotiti se moramo mreže šol, predvsem šol, ki bodo izobraževale za metalurško kovinarske poklice. In ne nazadnje, posesti bomo morali v poklicno usmerjanje, kjer nas čaka še posebej težko delo, ker na tem področju še

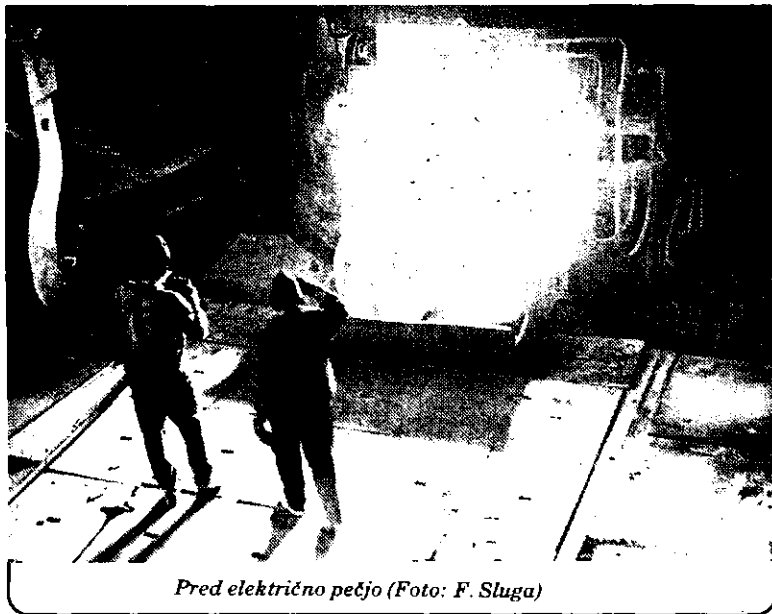
danes nismo razčistili, kaj je svoboda, čeprav je na to vprašanje že zdavnaj odgovoril Hegel. Spriznati se bo treba z dejstvom, da se bomo morali učiti tistih poklicev, ki jih bo jeseniško združeno delo potrebovalo, če bomo želeli delati v domačem kraju. Ob tem pa ne smemo pozabiti tudi na drugo plat problema poklicnega usmerjanja, ki izhaja iz tega, da ne oblikuje samo okolje človeka, ampak tudi človek oblikuje okolje. Pri poklicnem usmerjanju torej ne smemo biti ozki in kratkovidni.

Uveljaviti sistem permanentnega izobraževanja delavcev in načelo, da se po vsaki zaključeni fazi poklicnega usposabljanja absolventi vključujejo v prakso, je že naša dolgoletna želja, ki je zaenkrat nismo uspeli uresničiti. Prav tako združeno delo še ni sposobno in tako motivirano, da bi za potrebne profile samo usmerjalo kadre v nadaljnje šolanje. V tem pogledu vse preveč ostajamo pri starih, izrabljenih in obledelih koncepcijah.

Prav tako še premalo spodbujamo znanstveno raziskovalno delo in ga ne povezujemo zadosti z vzgojnoizobraževalnim procesom v višjih fazah usmerjenega izobraževanja. Tako si morajo znanstveniki »izmišljati« probleme – fundamentalne raziska-

ve, praktiki pa gospodarijo na pamet. Še daleč smo od usmerjanja podiplomskega študija, ki bi moralo zadovoljevati predvsem potrebe gospodarstva, in še dlje smo od urejene sistema pripravnosti. Manjka nam usklajenosti v izobraževalnem sistemu znotraj panoge in med sorodnimi panogami in verjetno tudi zaradi tega ne moremo poceniti in izboljšati izobraževanja, ali drugače povedano, ne moremo uresničiti ciljev usmerjenega izobraževanja, ki smo jih zapisali v partijskih dokumentih, na katere se tako radi sklicujemo, manj pa smo pripravljeni v tej smeri narediti. Tudi na učne programe ne smemo pozabiti. Te moramo posodobiti, kajti ti že zdavnaj ne sledijo več zahtevam združenega dela.

Naloge, ki si jih je zastavila posebna izobraževalna skupnost za metalurgijo, niso niti lahke niti nove. Ne moremo jih opraviti v enem letu, moramo pa jih imeti pod streho vsaj v tem planskem obdobju. Če jih tudi pod taktirko posebnih izobraževalnih skupnosti ne bomo zmogli opraviti, si bomo samo še povečali stroške za vzgojno izobraževalno dejavnost in še naprej bomo ugotavljali, da z znanjem ne sledimo razvoju. Janez Tušar

Pred električno pečjo (Foto: F. Sluga)

SMERNICE ZA DELO ZK V ŽELEZARNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Poudarek je na tem, da uspehe iz revolucionarnih naporov, naše partije in tovariša Tita priznava in odbrava vsa naša družba in si jih lasti za svoje. Zato so za našo nadaljnjo rast in razvoj zainteresirani vsi naši delovni ljudje. Za zvezo komunistov je to izrednega pomena pri zbiranju in mobiliziranju vseh za delo pripravljenih delovnih ljudi. Za to pa je potrebno doseči tako usposobljenost članov ZKS, da bodo kos nalogam, ki so pred njimi. Za take naloge je potrebna akcijsko pripravljena, enotna in usklajena organizacija ZK.

Za doseganje takšnih smotrov v organizaciji ZK je potrebno redno slediti in obravnavati dejavnost, idejne usmeritve in opredelitve vsakega člana ZK. Ni prijetna ugotovitev, da precejšnje število članov stoji ob strani pri tako razgibanem družbenem prizadevanju ZK kot celote. Skozi izvajanje neposrednih družbenopolitičnih, gospodarskih in strokovnih nalog se mora preverjati idejnopolična opredeljenost članov zveze komunistov. Osnovno gibalno dobrega, učinkovitega dela sta organizirana kritika in samokritika, ki ju je potrebno ponovno vpeljati v naše organizacije.

Struktura in število članov ZK v nekaterih OO ZK ni zadovoljivo, kar se odraža v slabi aktivnosti članov teh OO ZK. Naloga takih organizacij je, da se kadrovske okrepijo, predvsem z mlajšimi kadri. Na splošno je potrebno nameniti več pozornosti mlajšim in jih smelejše vključevati v vse družbeno življenje z odgovornejšimi zadolžitvami. Ob tolikšnem številu mlajših sodelavcev v Železarni in ob obstoju konkretno podanih možnosti za uveljavljanje mlajših je udeležba mlajše generacije pri oblikovanju našega razvoja premajhna.

Ena osnovnih nalog in akcij družbenopolitičnih organizacij samoupravnih organov – delegatov ter poslovnih delavcev mora še nadalje biti usmerjena v sprejem in uresničevanje samoupravnih sporazumov v novih družbeno-ekonomskih odnosih.

Poskrbeti moramo, da se v naših temeljnih organizacijah združenega

dela uveljavijo takšni dohodkovni odnosi, ki bodo zagotavljali in omogočili neposredni vpliv delavca na delitev sredstev, ki jih ustvarja. Vsi smo dolžni, da obvezno po svojih sposobnostih sodelujemo pri oblikovanju po zakonu o združenem delu zahtevanih družbeno-ekonomskih odnosov. Zavzeti se moramo za to, da bodo naši samoupravni sporazumi ter ostali samoupravni akti takšni, da jih bo vsaj večina razumela. Le na ta način lahko pričakujemo, da se bodo izvajali in da bodo imeli od njih v vsakodnevem življenju in delu koristi. Končno moramo izoblikovati takšen sistem delitve, ki bo v polni meri odražal količino vloženega dela posameznika.

Ugotovitve, da ponekod v Železarni nismo najbolje organizirani, da je pomanjkljivo kadrovanje, da stagnira produktivnost in podobno, nam nalagajo dodatne zadolžitve za izboljšanje stanja. Potrebno je intenzivno razvijati čut za pripadnost kolektivu, razvijati vse oblike samozastite in čut odgovornosti pri posamezniku kot samoupravljalcu. Za to je potrebno še posebno razvijati vestno, dosledno in hitro informacijo delavcev o dogajanjih v Železarni, s tem da se čim bolj racionalno izkoristijo vse možne oblike obveščanja.

Pri novih odnosih je potrebno skrbneje razvijati delegatski sistem, saj se ravno prek delegacij in delegatov povezujejo in krepijo ter uveljavljajo neodtujljive samoupravne pravice delavcev.

Na konstitutantni seji konference ZKS Železarnje je bil izvoljen za novega sekretarja konference Anton Pintar, za namestnika Anton Dežman, za organizacijskega sekretarja pa Marjan Žitnik. Za člane komiteja pa so bili izvoljeni še naslednji tovariši in tovarišice: Emil Bauman, Boris Bregant, Mujaga Haskič, Branko Iskra, Valentin Jeklar, Vlado Klinar, Jože Vrhunc, Ana-Marija Pagon, Albina Tušar in Ivan Tušar.

Posebne komisije pa bodo vodili: – organizacijsko-kadrovske komisije: Jože Kobentar, – komisija za gospodarska vprašanja: Jakob Medja in – komisija za idejnopolično delo: Vasilij Koman.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 12. 12.	TUMA SLAVKO	TELALOVIČ AHMED
TOREK – 13. 12.	BURJA ANTON, ml.	BERNIK FRANC
SREDA – 14. 12.	GMAJNAR JANEZ	KOVAČ JANEZ
ČETRTEK – 15. 12.	RAVNIK JOŽE	ZUPAN ALOJZ
PETEK – 16. 12.	KAVČIČ IVAN	VARL ALOJZ
SOBOTA – 17. 12.	MOLAN IVAN	ARNEŽ FRANC
NEDELJA – 18. 12.	BENEDIČIČ MITJA	ZUPAN MIRKO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 12. do 17. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante.
Dopoldan: I. obratna ambulanta – dr. med. Aleksander Tršinar, in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.
Popoldan: III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec, in IV. obratna ambulanta – dr. med. Lidija Nakovska.

V soboto, 17. decembra, samo dopoldan III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec, in IV. obratna ambulanta – dr. med. Lidija Nakovska.

V zobni ambulanti:
Dopoldan: I. zobna ambulanta – višji dentist Viktor Stražišar.
Popoldan: II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej.
V soboto, 17. decembra, samo dopoldan I. zobna ambulanta – višji dentist Viktor Stražišar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

PERSONALNE VESTI ZA MESEC NOVEMBER

V mesecu novembru je bilo 45 delavcev sprejetih, 34 delavcem pa je delovno razmerje prenehalo.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI

Ivan BIZJAK – 1920 – energetika – 31 let v ŽJ, Silvo JEKLER – 1927 – remontne delavnice – 20 let v ŽJ, Albin KOGOJ – 1914 – plavž – 23 let in pol v ŽJ, Jože MARKELJ – 1927 – lahka proga – 31 let v ŽJ, Karel URŠIČ – 1924 – martinarna – 30 let v ŽJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI

Francka CESTAR – 1924 – elektrode – 21 let in pol v ŽJ, Vinko MRVINC – 1925 – varnostna služba – 30 let v ŽJ, Jože ROZMAN – 1932 – OTK – 23 let v ŽJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali svoj zasluženi pokoj.

UMRLI SO DELAVCI

Franc BALAZIČ – 1957 – remontne delavnice – dve leti v ŽJ, Jože KLINAR – 1956 – transport – tri leta v ŽJ.

Svojcem umrlih naše iskreno sožalje.

ODŠLI V JLA

Mirsad MELIČ – 1957 – vzdrževanje, Nenad MILAKOVIČ – 1958 – hladna valjarna Bela, Dušan POGAČAR – 1958 – vzdrževanje.

OBVESTILO VSEM TOZD IN DELOVNIM SKUPNOSTIM

Zaradi pogoste gneče v kantinah ponovno obveščamo vse koristnike kantin, da je za večji nakup hrane za bone določena kantina ŽIC in to od 10. do 15. v mesecu od 13. do 15. ure.

V vseh ostalih kantinah se večji nakupi lahko opravijo po 10. uri in še to le v primeru, da ni delavcev, ki čakajo na malico!

Kantine so predvsem namenjene temu, da vsak zaposleni lahko nabavi vsakodnevni obrok hrane.

Ker pa se zaradi utesenjenosti kantin moramo izogibati nepotrebnim nabavam, prosimo, da v prid delovnemu času gornje obvestilo upoštevate!

TOZD Družbena prehrana

V NOVEMBRU VEČINA TOZD IZPOLNILA OPERATIVNI PLAN

Proizvodni rezultati za mesec november kažejo, da so mesečne operativne programske skupne proizvodnje dosegle ali presegle naslednje TOZD:

Livarna, Valjarna bluming-štel, Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Vratni podboji, Jeklovlek, Elektrode, Žeb-ljarna.

Mesečnega operativnega programa skupne proizvodnje niso dosegle naslednje TOZD:

PLAVŽ: Ob pričetku obratovanja plavža II po glavnem remontu je bilo še nekaj težav in to je največji vzrok za odstopanje od plana.

JEKLARNA: V martinarni ni bilo potrebe za obratovanje petih SM peči. V elektro jeklarni Lectromelt ni obratovala šest dni, zaradi okvare na glavnem stikalu.

HLADNA VALJARNA BELA: Na regeneraciji je bil zaradi okvare daljši zastoj. Poleg tega je bilo več tehnoloških zastojev na Sendzimir ogradiju zaradi lomljenja pri valjanju TVT kvalitete dinamo. Težave so bile tudi zaradi pomanjkanja delavcev v adjustaži.

ŽICARNA: Velika bolezenska odsotnost delavcev.

PROFILARNA: 250 ton profilov za odbojnice na avtocesti »Srbija put« je bilo že oblikovanih, vendar ne upoštevanih v skupni proizvodnji, ker še niso dokončno izdelani.

Podrobne rezultate z razlago boste lahko prebrali v naši prihodnji številki.

6. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za gospodarstvo Vitomir Gričar je sklical 6. sejo odbora za petek, 25. novembra, z naslednjim dnevnim redom: pregled sklepov prejšnje seje, informacija o analizi finančnega rezultata za oktober, ocena izvrševanja operativnega programa za november, izpolnjevanje sanacijskega programa hladne valjarne Bela, operativni program za december, sprejem samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljne banke, samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih med SIS za varstvo pred požarom in Železarno, sprememba financiranja konti liva in hladne valjarne Bela in razno.

Najprej so sprejeli poročilo podpredsednika poslovnega odbora, kako so bili izpolnjeni sklepi 5. seje odbora, in ugotovili, da so v celoti izvršeni.

Sprejeli so informacijo vodje finančno računskega sektorja o analizi finančnega rezultata za oktober in sklenili, da bodo o analizi podrobno razpravljali na naslednji seji, ko bo predloženo poročilo v pisni obliki.

Sprejeli so tudi oceno izvrševanja operativnega programa za november. Na osnovi razprave člana odbora pa so ugotovili, da se dogovori na ravni TOZD Valjarna bluming-štel v zvezi z zagotovitvijo vložka od delku termične obdelave ne spoštujejo, zaradi česar je večkrat onemogočeno normalno delo. Zato so naročili vodstvu TOZD Valjarne bluming-štel, da poslovnemu odboru posreduje poročilo v zvezi z odstopanjem od plana, oziroma z neizvajanjem dogovorov v zvezi s preskrbo vložka za oddelek termične obdelave. Na naslednji seji, na kateri bo prisoten tudi vodja te TOZD, bodo razpravljali o ugotovitvah poslovnega odbora v zvezi s poročilom in sprejeli ustrezne sklepe. Samoupravnim organom TOZD Valjarna bluming-štel so priporočili, da o stanju s preskrbo vložka razpravljajo in s sprejetimi sklepi seznanijo odbor na naslednji seji.

K informaciji vodje TOZD Hladna valjarna Bela o izpolnjevanju sanacijskega programa hladne valjarne Bela so ugotovili, da se ne izpolnjuje. Medtem ko je vprašanje vložka rešeno in je vzdrževanje na zadovoljni višini, se sedaj postavlja vprašanje potrebnega števila delavcev posebno v adjutah in za četrto izmeno pri Sendimirju. To se s strani vodstva TOZD Hladna valjarna Bela smatra kot glavni razlog za neizpolnjevanje plana v mesecu novembru, poleg tega pa je bila še večja okvara na regeneraciji, ki je sicer bolj trenutnega značaja. Zato so naročili kadrovskemu sektorju, da takoj preskrbi potrebne delavce za

hladno valjarno Bela, vendar so istočasno postavili vprašanje, kakšen razlog bo sledil za neizpolnjevanje proizvodnega programa, ko bo odstranjen tudi problem števila delavcev. Menili so še, da je vodstvo TOZD Hladna valjarna Bela dolžno vztrajati na stališču, da je plan za leto 1978 tak, kot je začrtan, sprejemljiv.

S predlogom operativnega programa za december so se strinjali in sklenili, da so temeljne organizacije dolžne svoje obveze izpolnjevati v okviru plana.

V nadaljevanju seje so sprejeli informacijo vodje finančno računskega sektorja o sprejemu samoupravnih sporazumov o združitvi v temeljne banke na znanje in priporočili TOZD, da podpišejo: samoupravni sporazum o združitvi v temeljno banko Gorenjske - Ljubljanska banka in samoupravni sporazum o združitvi v Jugobanko - temeljno banko Ljubljana ter statuta obeh bank. Enako velja tudi za samoupravni sporazum o združitvi v Ljubljansko banko - združeno banko. V vsaki TOZD in delovni skupnosti pa je treba izvoliti delegata za organe upravljanja bank.

Soglašali so, da se podpiše samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih med SIS za varstvo pred požarom in Železarno, s tem da ustrezen sklep v zvezi s tem sprejme še delavski svet Železarne.

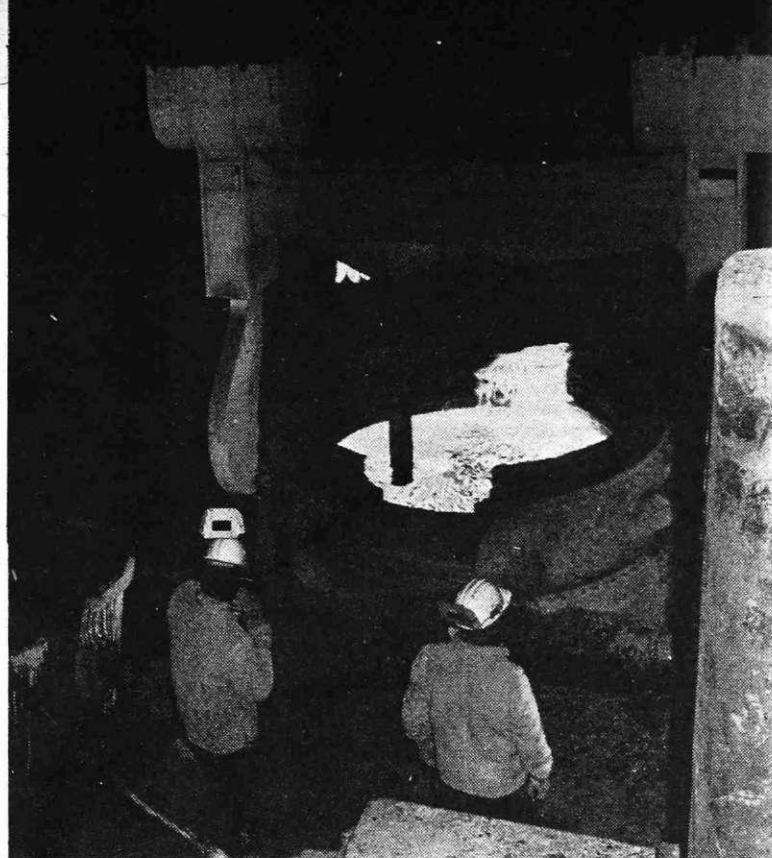
Obširno so razpravljali o predlogu sektorja za novogradnje in finančno računskega sektorja v zvezi s spremembami financiranja projekta konti liva in hladne valjarne Bela in sprejeli vrsto sklepov, ki so jih posredovali v razpravo in sprejem še delavskim svetom TOZD.

Na predlog finančno računskega sektorja so imenovali centralno inventurno komisijo za leto 1977.

Na predlog splošne varnostne službe pa so se strinjali s prenosom odobrenih sredstev za nakup osebnega avtomobila za potrebe splošne varnostne službe s konta AZ 0 32-2-943-05 na konto 032-2-890-13, ker bo vozilo last TOZD Transport, ki je nakazala manjkajoča sredstva.

Razpravljali so tudi o predlogu TOZD Remontne delavnice v zvezi z odobritvijo otežkočenega dodatka in se strinjali s stališči oddelka za nagrajevanje v zvezi s tem.

Ob koncu seje pa so sprejeli informacijo vodje TOZD Jeklarna in vodje TOZD Energetika o razpravi na SIS elektrogospodarstva v zvezi s cenami električne energije v letu 1978. Na spremembo tarifnega sistema niso imeli posebnih pripomb, resne pripombe pa so imeli na povečanje cene električne energije za 20%, ker je to bistveno več, kot nakazuje resolucija po posameznih postavkah za naslednje leto. Delegatu v SIS za elektro gospodarstvo so dali vso podporo pri zastopanju teh stališč.

Surovo jeklo iz električne peči Lectromelt

TOZD Jeklarna

6. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Seji, ki jo je sklical predsednik Miloš Cvetkovič 31. oktobra in ki se je nadaljevala 3. novembra, sta prisostvovala tudi Alojz Kalan, vodja TOZD Jeklarna, in Stanko Pfajfar, predsednik DS TOZD JEKLARNA.

Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje je bilo ugotovljeno, da so vsi sklepi izvršeni, razen sklepa o racionalizaciji štev. 2307, ki bo v obravnavi na tej seji, ker je služba za novatorstvo in racionalizacijo predložila nov izračun.

TOZD Jeklarna je v devetih mesecih letošnjega leta dosegla 69,4% skupne letne proizvodnje, od tega so SM-peči proizvedle 68,7% planirane proizvodnje surovega jekla, elektro peč pa 70,6%. Po planu pa bi morala TOZD Jeklarna doseči 75%. Tudi v primerjavi z lanskolletno proizvodnjo je bilo letos izdelanega manj jekla, in sicer le 96,7%, elektro peči 95,4%. Tudi Železarna kot celota v devetih mesecih ni dosegla v tem letu planirane skupne proizvodnje, in sicer je ta znašala le 69,8%, vendar pa je za 0,7% višja kot v lanskolletnem istem obdobju.

Vodja TOZD Jeklarna je navzoče seznanil z družbenim in operativnim planom proizvodnje surovega jekla za mesec november in poudaril, da je operativni plan iz objektivnih razlogov občutno nižji od družbenega. Družbeni plan SM peči za mesec november znaša 28.100 ton, operativni pa le 26.000 ton, ker bo SM jeklarna tako kot doslej obratovala le s štirimi pečmi. Družbeni plan elektro peči znaša 16.500 ton, operativni pa le 14.600 ton, zaradi večjega števila remontov in izdelave dinamo kvalitete. Tako ima Jeklarna možnost, da bo v mesecu novembru proizvedla 41.000 ton surovega jekla, družbeni plan pa znaša 44.500 ton.

V nadaljevanju seje je Lojze Kalan navzoče seznanil s pregledom sredstev investicijskega vzdrževanja TOZD Jeklarna za leto 1977. Poudaril je, da mnoga sredstva še niso angažirana in da jih ne bo mogoče prenesti na naslednje leto. V nadaljevanju je bil odbor za gospodarstvo informiran o nabavi grabilca 0,8 kub. metrov »Peinera«, ki bo služil za potrebe konti liva.

Odbor za gospodarstvo se je strinjal o dobavi elektromotorjev iz tovarne Rade Končar, za škarje za staro železo.

Potrdili so tudi navodilo za urejanje normativov delovnih mest in vrednotenje delovnih nalog. Zahteva odbora za gospodarstvo pa je, da mora v komisiji pri odločanju obvezno sodelovati član TOZD, o katere predlogu se razpravlja.

Obravnavali so štiri tehnične izboljšave ter jih v glavnem pozitivno ocenili.

V nadaljevanju seje je bil odbor za gospodarstvo informiran o dopisu vodje TOZD Transport, ki se nanaša na stojnine, ki so se v letošnjem letu močno povečale.

Odbor je bil seznanjen s pregledom porabljenih sredstev za reprezentanco od 1. 7. do 30. 9. 1977 in s poročilom o doseganju merljivih kriterijev učinka - norme, premije za mesec september 1977. B. K.

TOZD Remontne delavnice

12. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Remontne delavnice Janez Hočevnar je 27. novembra sklical 12. sejo, na kateri so pri pregledu izvajanja sklepov zadnje seje ugotovili, da so bili vsi sklepi realizirani. Pri reševanju kadrovske problematike pa so premestili osemnajst delavcev, razporedili štiri nove sprejete delavce, reševali pet prošelj za premestitev, eno za pridobitev lastnosti delavca TOZD RD, eno pa za prestop v drugo TOZD.

Nadalje je odbor obravnaval prijave na objavljeno delovno mesto asistent v gradbeno remontnih delavnicah. Izmed petih prijavljenih eden ni poslal prijave v roku, eden pa je od kandidaturne odstopil, tako da so izbor in imenovanje na delovno mesto izvedli izmed treh preostalih kandidatov.

Ob koncu je odbor obravnaval prijave na objavljeno delovno mesto vodja elektro delavnice, na katerega se je prijavilo šest kandidatov. Zaradi lažje odločitve pri izboru je odbor zahteval, da se do naslednje seje za vse prijavljene kandidate izdelajo delovne ocene (strokovne ocene) in ocene o delu na družbenopolitičnem področju, nakar bo izvedel izbor.

CB

NZ

TOZD Vzdrževanje

10. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Tov. Markez je 24. novembra sklical deseto sejo odbora za gospodarstvo TOZD Vzdrževanje. Odbor pa je na seji sprejel več sklepov, in sicer:

- Ugotovil je, da so bili sklepi zadnje seje realizirani, razen sklepov 1. in 6., ki imata daljši značaj reševanja.

- Ob opozorilu vodstva vzdrževanja Javornik o slabem stanju visokotlačne jeklenke pri odbizgalni napravi v valjarni debele pločevine je odbor sprejel sklep, da vodja TOZD Vzdrževanje pošlje na njihov odbor za gospodarstvo ustrezno razlago. Celotno napravo mora pre-

gledati inšpektor za VT ter zahtevati nov atest.

- Ponovno je potrebno pregledati vse možnosti, da bi se za vzdrževanje Bela našel še en prostor, ker v takih pogojih ni več možno normalno delo.

- Ker se vzdrževanje vse pogostejše srečuje s problemom nerešene benificirane delovne dobe, je bil na sejo povabljen Zdravko Pogačnik iz socialno zdravstvene službe, ki je navzoče seznanil s najnovejšimi predpisi v zvezi s priznavanjem le-te. Na podlagi njegovih izjavanj je odbor sprejel sklep, naj komisija, ki jo je na zadnji seji imenoval DS ŽJ, po možnosti najprej pristopi k reševanju benificirane delovne dobe za TOZD Vzdrževanje. Ko se bo problematika obravnavala, mora biti povabljen k sodelovanju tudi odgovorni predstavnik TOZD Vzdrževanje.

- Odbor je bil seznanjen z informacijo o problematiki zaostankov iz predobav v železarni Jesenice in jo vzel na znanje, medtem ko pripomba pa ni imel.

- Odbor je odobril predloga vodstva vzdrževanja jeseniških obratov, da se preostala sredstva iz pozicije AZ - silos za prah - angažirajo za nabavo rezalnega stroja MAN.

- Ob zaključku seje je bil sprejet še sklep, naj vodja TOZD Vzdrževanje zahteva pisno pojasnilo vodstva TOZD Družbena prehrana v zvezi z obratovanjem kantine na Beli.

SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V petek, 25. novembra, je bila 11. seja odbora za delovna razmerja TOZD Vzdrževanje.

Najprej je odbor pregledal realizacijo sklepov zadnje seje in ugotovil, da so le-ti izvršeni. Nadalje je zadalil vodje področij, da do prihodnje seje pripravijo predloge, kdo bi zasedel delovna mesta tehnikov. Predloge je treba predhodno uskladiti z vodstvom TOZD. Odbor je vzel na znanje še pojasnilo vodja vzdrževanja plavž v zvezi z napredovanjem tov. Sinkoviča.

Pod tekočo kadrovsko problematiko je odbor potrdil razporeditve, oziroma premestitve, ki so jih predlagali vodje področij TOZD Vzdrževanje. Nekaj predlogov je bilo zavrnjenih, ker niso bili usklajeni s pravilnikom o napredovanju.

Odbor je obravnaval še prošnje posameznikov za premestitve. Vlogi tov. Zelnjica in Čatića je odstopil v reševanje TOZD Remontne delavnice, ker nima na razpolago ustreznih delovnih mest. Vlogi tov. Prištova za prestop v TOZD Remontne delavnice ni mogel ugoditi, ker je trenutno kader njegovega profila

najbolj potreben v HV Bela. Odbor ne nasprotuje prestopu tov. Pfeiferja v obrat HV Bela, kjer ima možnost napredovanja, vendar naj se najprej poišče možnost napredovanja v njegovem obratu. Odbor je ugodno rešil vlogo tov. Bratkovića za prestop v TOZD Elektrode. Tov. Huberju so bili odobreni trije dnevi izredno neplačane odsotnosti za udeležbo na laboratorijskih vajah. Odbor je obravnaval vlogo tov. Bratuša za pridobitev lastnosti delavca TOZD Vzdrževanje, vendar njegove vloge niso ugodno rešili, ker rabi delavce z ustrežno kvalifikacijo.

Odbor je potrdil tudi tri odpovedi lastnosti delavca TOZD Vzdrževanje v skrajšanem odpovednem roku. Obravnaval pa je še pritožbo tov. Koblarja in sprejel sklep, da nima osnove za pritožbo.

Ob koncu je odbor obravnaval še zahtevo za pojasnilo, ki jo je na odbor naslovil tov. Fekner iz vzdrževanja plavž, v zvezi z razporeditvijo še dveh izmenskih vodij vzdrževanja plavž. Odbor pojasnjuje, da je na to delovno mesto razporedil kandidata, ki sta bila prijavljena že ob prvotnem razpisu, in je menil, da ponoven razpis ni potreben.

PREGLED SESTANKOV SDS

V zadnjem tednu in pol smo prejeli veliko število zapisnikov samoupravnih delovnih skupin z njihovih zborov, na katerih so obravnavali samoupravne sporazume: - o združitvi v SOZD Slovenske železarne, o združevanju v temeljne banke, o ljudski obrambi in družbeni samozasčiti ter elementarni smernici za samoupravni sporazum o osnovah plana delovne organizacije. Število zapisnikov je tolikšno, da bi bilo preveč, ko bi objavili vse samoupravne delovne skupine, ki so zapisnike poslale, kaj še, da bi objavili, kaj so te skupine obravnavale. Poleg naštetih sporazumov je bilo le nekaj delovnih skupin, ki so obravnavale tekoče zadeve poslovanja (izpolnitev plana in program za naslednji mesec) in tekočo notranjo problematiko. Ta pa se nanaša predvsem na delovno disciplino, izboljšanje delovnih pogojev, zlasti pomanjkljivo ogrevanje skoraj v vseh proizvodnih prostorih v Železarni in na nekatera nujna popravila strojnih naprav. Reševanje vseh teh opisanih zadev spada izključno v pristojnost vodstev temeljnih organizacij, zato verjamemo, da bodo rešene in da bodo delovne skupine na prihodnjih sestankih dobile odgovore o tem.

Ob obravnavi naštetih sporazumov moramo ponovno osvetliti nekatere probleme, ker se ti redno pojavljajo takrat, ko je razpisana javna razprava ali so sklicani zbori samoupravnih delovnih skupin. Problemi, ki se tako redno pojavljajo, kažejo namreč na določen nered te naše dejavnosti in na neizpolnjevanje naših internih samoupravnih splošnih aktov.

Za obravnavo naštetih samoupravnih sporazumov je bil, ne brez vzroka, določen rok 5. december. O roku so bili obveščeni vsi vodje delovnih skupin in vsa vodstva temeljnih organizacij in delovnih skupin, pa vendar tega nismo tudi tokrat spoštovali. Poglejmo. Z razpravo, oziroma z zbori samoupravnih delovnih skupin (zbori delavcev temeljnih organizacij) smo po zapisnikih sodeč zaključili le v 8 (33%) temeljnih organizacijah, in sicer v TOZD: Plavž, Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Žitarna, Profilarna, Jeklovlek in Vratni podboji. V vseh ostalih temeljnih organizacijah in v vseh treh delovnih skupnostih pa so po eden ali več vodij delovnih skupin, ki zapisnika še niso poslali. Skoraj ne verjamemo, da kdo od teh vodij delovnih skupin ne bi sklical sestanka, razen morda v remontno gradbeni delavnici, elektro toplotni energiji ter vleki - prometu, od koder nimamo zapisnika niti od enega vodje delovne skupine. Že velikokrat smo naglasili, pa dajmo še enkrat, da to ni le kršitev delovne obveznosti in internih samoupravnih splošnih aktov, temveč tudi povzročanje nerada in težav, ki zaradi zavlačevanja nastanejo. Zakaj?

V celoti nimamo zapisnikov 59 delovnih skupin ali 23% vseh ter dveh enovitih zborov. Danes smo 6. decembra, čez tri dni pa bo seja delavskega sveta Železarne, na kateri naj bi po programu ugotovili, da so delavci temeljnih organizacij sprejeli samoupravne sporazume o združevanju v temeljne banke in njihove statute. Naštete sporazume bi morali podpisati še isti dan, to je, 9. decembra 1977. Vprašajmo se, kako naj delavski svet Železarne po takšnih rezultatih sprejme ugotovitveni sklep?

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje - Milan Polak

PRVI REZULTATI OBISKOV V OO ZSMS

V petek, 2. decembra, so se sestali člani koordinacijskega sveta ZSMS Železarn. V uvodni točki dnevnega reda so najprej pregledali in ocenili aktivnost mladih železarjev v osnovnih organizacijah ZSMS. Člani predsedstva so poročali, kakšno je stanje v posameznih sredinah, oziroma kaj so že storili, da bi se aktivnost povečala.

Vsekakor velja poudariti, da so z izvajanjem takšne akcije začeli zelo pozno, ker bi se drugače že dosti prej lahko začela reševati kriza neaktivnosti železarske mladine. Prvi obiski članov predsedstva v OO ZSMS so pokazali pravilnost takšne akcije, kajti že v zelo kratkem času so se pokazali pozitivni rezultati. V posameznih OO ZSMS so že do konca tega tedna sklicani sestanki mladih, na katerih bodo kritično ocenili svoje delo in sprejeli nove programske usmeritve. Najtežje bo osnovne organizacije poživiti tam, kjer so bile že več let neaktivne. Mednje sodi prav gotovo OO ZSMS v TOZD Plavž.

Sklican je bil že skupni sestanek s predstavniki – družbenopolitičnih organizacij, na katerem so bili osvetljeni številni problemi, med katere sodi tudi neaktivnost mladih članov ZK. Za jutri, 9. decembra, je sklican sestanek z vsemi mladinci v TOZD Plavž, na katerem bodo skušali formirati nova vodstva OO ZSMS. Tudi v TOZD Jeklovlek je bila mladina dalj časa neaktivna, in

TESEN PORAZ
ŽELEZARSKÉ EKIPE
V KOPRU

Ekipa koordinacijskega sveta ZSMS Železarn je v soboto, 26. novembra, sodelovala na javni radijski oddaji Spoznavajmo svet in domovino. V dvorani gledališča v Kopru se je pomerila z ekipo občinske konference ZSMS Koper, ki so jo sestavljali dijaki gimnazije iz tega obmorskega mesta. V začetku oddaje sta se ekipi najprej predstavili poslušalcem po vsej Sloveniji (oddajo je namreč neposredno prenašal radio Ljubljana), zatem pa so člani tudi predstavili delo in aktivnost svojih sredin. Člani železarske ekipe so predstavili delo koordinacijskega sveta ZSMS, praznovanje dneva republike v Železarni ter sodelovanje s pobratenim mestom Valjavo. V tekmovalnem delu oddaje so člani obeh ekip odgovarjali na šestnajst vprašanj, s področja politike, kulture in športa, ob tem pa je seveda treba reči, da vprašanja niso bila v naprej določena. Ekipa OK ZSMS Koper je veljala za favorita, kar je potem tudi upravičilo. Železarska ekipa je v prvem delu oddaje odlično odgovarjala na vprašanja, saj je bil rezultat tretjina vprašanj izenačen. Ob koncu pa se je zataknilo pri vprašanjih s področja kulture in športa, tako da je zmagala ekipa OK ZSMS Koper z 8:6. Treba je reči, da je ekipa koordinacijskega sveta ZSMS Železarn opravičila zaupanje, z malo več sreče pa bi bil rezultat lahko ugodnejši.

Ob koncu še dodajmo, da so Koprčani zelo priščno sprejeli našo železarsko ekipo. Dopoldan so člani ekipe sprejeli v Kopr, zatem pa so jih povabili na kosilo. Prijetnega srečanja se je udeležila tudi Breda Štenberger, predsednica koordinacijskega odbora ZSMS Gimnazije Koper. Člani obeh ekip so se med drugim dogovorili, da bodo v prihodnje navezali tesnejše stike med seboj. Želja vseh ob koncu pa je bila, da se kmalu zopet srečajo, v Kopr ali na Jesenicah.

J. R.

sicer po krivdi predsedstva OO ZSMS. Sedaj je bil ponovno sklican sestanek, na katerem so mladi izrazili pripravljenost za delo, vso pomoč pa je ponudilo tudi vodstvo TOZD. Še posebno izrazite težave za ponovno aktiviranje mladih pa so se pokazale v delovni skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in razvoj ter novogradnje. Mladi člani ZK so neresni, ostali mladinci pa v družbi starejših skorajda ne priznavajo obstoja mladinske organizacije, le posamezniki kažejo pripravljenost za delo.

Tudi pri obravnavanju ostalih OO ZSMS v Železarni so člani predsedstva ugotovili, da so prisotni najrazličnejši problemi, ki bodo tudi v prihodnje zahtevali odgovorno izpolnjevanje sprejetih sklepov in stališč. Kot so poudarili člani pred-

sedstva, morajo biti obiski v OO ZSMS zaključeni do 15. decembra. Nadalje so sklenili, da bo zaradi občinske mladinske politične šole odpadel seminar za nosilce idejno-političnega dela v OO ZSMS in mlade informatore.

Nadalje so na seji formirali štiri delovne skupine, ki bodo obdelale osnutke štirih samoupravnih sporazumov, ki so sedaj v javni razpravi v Železarni. Člani predsedstva so se odločili, da bodo zatem v obliki tribune organizirali javno razpravo o teh dokumentih za vse mladince v kolektivu.

Na seji so zatem govorili še o pripravah na praznovanje 22. decembra – dneva JLA. V okviru tega praznika bodo člani KS ZSMS obiskali graničarje na karavlah, izvedli bodo športni četverboj, v načrtu pa je tudi obisk graničarjev v našem kolektivu.

J. R.

KNJIŽNE NAGRADE
UDELEŽENCEM AKCIJ V POSOČJU

Mladi iz našega kolektiva so v preteklem in letošnjem letu dali velik in pomemben prispevek k obnovi Posočja, ki ga je lani dvakrat prizadejal potres. Več osnovnih organizacij ZSMS je izvedlo enodnevne akcije v tem delu Slovenije in tako po svojih močeh prispevalo, da so vsi prebivalci v Posočju zopet v toplih domovih. Koordinacijski svet ZSMS Železarn je sklenil, da najprizadevnejše udeležence akcij v Posočju nagradi s knjižnimi nagradami.

Podelitev knjig je bila združena s tovariškim srečanjem, ki je bilo organizirano konec novembra. Zbrane brigadirje, ki so se udeležili enodnevnih akcij v Posočju, je pozdravil Tihomir Kostič, ki je bil tudi pobudnik teh akcij. Kot je poudaril, so mladi z udeležbo na akcijah pokazali veliko humanosti do prebivalcev na prizadetem območju, zahvale, ki so jih prejeli iz Posočja, pa so najlepši dokaz, da so bili pri delu marljivi. Posebno velja še omeniti, da so se v solidarnostno akcijo mladih vključili tudi nekateri starejši sodelavci, ki so skupaj z mladimi enakovredno vihteli krampe in lopate ter pomagali prizadetim krajanom tam, kjer je bilo najbolj potrebno.

Poleg predstavnikov koordinacijskega sveta ZSMS je na tovariškem srečanju spregovoril tudi predsednik sindikata železarn Jesenice Stefan Ščerbic, ki je pohvalil prizadevne mladince, ob tem pa je tudi dejal, da bo sindikat tudi v prihodnje podpiral podobne solidarnostne akcije.

Na enodnevnih akcijah v Posočju so sodelovali mladi iz šestih osnovnih organizacij ZSMS, in sicer iz

TOZD Žebljarna, Valjarna debele pločevine, Valjarna žice in profilov, Elektrode, oddelka žičarne in kakovostnega sektorja (tekačice).

Knjižne nagrade so prejeli: Tihomir Kostič, Ljubomir Petrovski, Ivan Stoilov, Hilmo Tatarevič, Čedomir Jovanovič, Stane Stres, Mujo Cindrak, Vasjo Hribar, Vinko Lužar, Alojz Sterbal, Marko Špiš, Hazim Omanović, Peter Grubar, Cveta Hribar, Dragica Blagojevič, Miha Hafner, Bogdan Smolej, Franc Dolenc, Janez Kalan, Janez Jakopič, Drago Šlibar, Peter Bassara, Ivko Pavlovič, Mujaga Haskič, Milan Čopič, Jusuf Imširovič, Ivan Kočet, Ana Pagon, Dušan Gregorič, Abar Hazirovič, Olga Gavez in Fatima Hribar.

(Upajmo, da ne bo zamere, ker smo starejše sodelavce zapisali kar med mladince).

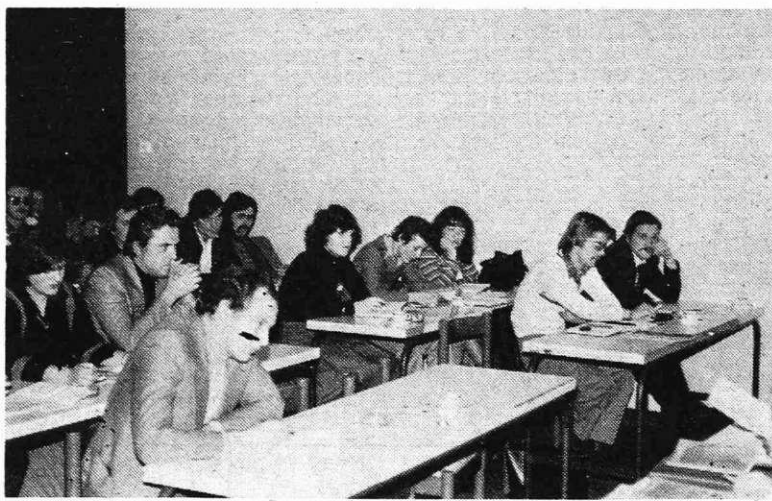
J. R.

SEMINAR ZA MLADE

Pred nedavnim je občinska konferenca ZSMS Jesenice organizirala seminar za člane predsedstva OK ZSMS, člane predsedstva konference mladih delavcev, člane predsedstva koordinacijskega sveta ZSMS Železarn ter za predstnike in sekretarje iz OO ZSMS.

Udeleženci seminarja so poslušali predavanja o družbenih organizacijah in društvih, pripravah na X. kongres ZSMS, študiju tovariša Kardeja: Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja ter o oblikah političnega dela v ZSMS. Predavali so Slavko Mežek, Ljubo Jasnič, Ludvik Kežar in Vasilij Koman.

J. R.

Udeleženci seminarja za mlade aktiviste (Foto: J. Rabič)

Pripravljenost je vedno
boljša kakor
golo pričakovanje...

Tito

5

ALI SO MOŽNE
»METEOROLOŠKE VOJNE«?

Z njimi so v zvezi zelo razsežni zračni tokovi, ki se gibljejo v smeri navzgor, kadar se zrak ohladi do temperature, na kateri se vodna para kondenzira v kapljice, te pa lahko zrastejo do velikosti, ki jim omogoča, da padejo v obliki padavin na zemljo.

Kljub temu pa količin padavin včasih ni toliko, kolikor bi bilo potrebno, ali pa ne padajo tam, kjer bi nam to ustrezalo. Zato delajo poskuse, da bi povečali padavine in da bi jih drugače razporedili.

Pri tem so že bili doseženi določeni uspehi, čeprav bodo potrebna za dosego zanesljivejših rezultatov še številna raziskovanja. V združenih državah Amerike delajo, na primer, že nekaj let poskuse, da bi zmanjšali katastrofalne primere padanja snega (ki zapade ponekod v enem samem dnevu višje kot 1,5 metra), kar se dogaja občasno na severni strani Velikih jezer, med prodori mrzlega zraka pozimi.

Sistematično delovanje z namenom, da bi povečali količine padavin na nekem območju, še zlasti, če gre za padavine, ki so v zvezi z atmosferskimi frontami, (ki so dolge po nekaj sto, pa tudi po nekaj tisoč kilometrov), ob logični domnevi, da bo uspešnost takšnega delovanja dokazana, bo treba v prihodnje urediti z mednarodnimi sporazumi med sosednimi državami, pa tudi širše, ker posegajo takšni posegi v sisteme vremena, ki segajo čez meje posameznih držav, tako da lahko vplivajo na vreme in podnebje na širšem območju.

UPRAVLJANJE CIKLONOV

Posebna pomena je delovanje na atmosferske procese sinoptičnih razsežnosti, kot so modifikacije tropskih ciklonov in ciklonov zunaj tropskih zemljepisnih širin. Takšne akcije izvajajo v Združenih državah Amerike od leta 1965 na tropskih ciklonih. Iz letala se posujejo s kristali srebrnega jodida tisti tropski cikloni, za katere domnevajo, da bi utegnili prodreti do jugovzhodne obale ZDA in tam povzročiti večjo škodo. S tem želijo doseči pravzaprav to, da bi vodne kapljice, ohlajene na temperaturo pod ničlo, ki se nahajajo v sistemu oblakov tropskega ciklona, spremenili v kristale, pri čemer se sproščajo velike količine toplote, ki je v vodnih kapljicah, kar lahko spremeni dinamiko in smer premikanja ciklona. Pri nekaterih teh poskusih se je posrečilo zmanjšati hitrost vetra v ciklonih za približno 10 %, in sicer na račun razširjanja njegove energije na širše območje, kot pa bi to storila narava sama. Žal pa je tovrstnih poskusov zelo malo, zato je zelo težko presoditi, kakšen je dejanski učinek njihovega delovanja (sicer pa je to splošen in zelo težaven problem pri vseh modifikacijah vremena!), zato je še ni moč izreči zanesljive sodbe o uspešnosti takšnega delovanja.

Na tem področju delovanja na procese v atmosferi imajo največjo perspektivo izdelava in poskusi s pomočjo teoretičnih modelov (s fizikalnimi enačbami) razvoja tropskih in izventropskih ciklonov, pri čemer so upoštevani vsi viri energije, imajo pa jo tudi numerični poskusi z elektronskimi računalniki, pri čemer se ocenjuje možna sprememba dinamike teh procesov, odvisno od velikosti in hitrosti sproščanja toplote ob kristalizaciji.

Ko bi se posrečilo pokazati, da se lahko z delovanjem na sistem oblakov upravlja razvoj ciklonov, bi to imelo izredno velik pomen tudi za urejanje vremena na velikih območjih.

Na VII. kongresu Svetovne meteorološke organizacije sredi leta 1975 je bilo poudarjeno, da se bo ta organizacija v prihodnje angažirala najbolj pri problemih umetnega povzročanja padavin in boja zoper tropske ciklone.

Prav omenjeni dve aktivnosti za spreminjanje vremena – ki sta dejansko ogromnega pomena za ves svet – sta zbudili v preteklih dveh letih veliko zanimanje; to pa ne toliko zaradi izjemne uspešnosti njunega delovanja kot zaradi možnosti, da bi ju zlorabili ali povzročili drugim takšno škodo, ki je ni moč vnaprej predvideti.

Najprej so v maju leta 1974 objavili strogo varovano tajnost, da so Združene države Amerike uporabljale v bojih zoper osvobodilne sile v jugovzhodni Aziji tudi umetno dobljen dež.

Prvič je bil umeten dež uporabljen leta 1963, da bi preprečili demonstracije budistov v Saigonu. Zdi se, da je bil ta začetek uspešen, tako da so bile v obdobju od 20. septembra 1967 do 5. julija 1972 v Vietnamu, Laosu in Kambodži celo 2602 operativne akcije za povzročanje umetnega dežja. Prve takšne akcije (pod imenom »Popay«) so bile opravljene, da bi ustavili kolone vietnamskih osvobodilnih sil, ki so se premikale po Ho Si Minhovi cesti s severa. Akcije so izvajali v obdobju, ko pihajo deževni vetrovi monsun, ki se pojavljajo med majem in septembrom. To so storili iz dveh vzrokov. Prvič, ker so tedaj razmere za pojav padavin tudi sicer ugodne, zato je moč po umetni poti razmeroma lahko povečati njihovo intenzivnost in količino. Drugič, takšne akcije se dajo tedaj najlažje prikriti, ker je deževje (to pa še obilno) v tistem času običajno.

Namen poznejše operacije »Modri Nil« je bil, da bi s spodbujanjem močnega in obilnega dežja dvignili gladino rek in povzročili povodnji. Težko je zanesljivo reči, kaj je bil pravi vzrok za velike poplave, ki so zajele leta 1971 DR Vietnam.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

SVETOVNA KONFERENCA
O ENERGIJI

SVETOVNA KONFERENCA O ENERGIJI

Letos v oktobru je bila v Carigradu svetovna konferenca o energiji, katere so se udeležili predstavniki 70 držav. Na njej so prvič poskušali izdelati dolgoročne energetske prognoze, čeprav vsi potrebni podatki niso bili na razpolago ali pa so bili nekateri nezanesljivi. Zaključna poročila še niso pripravljena in bodo na razpolago šele spomladi leta 1978.

Glavna ugotovitev konference je bila, da je treba do leta 2020 računati na tri do štirikratno povečanje svetovne porabe energije. Pri tem so upoštevali na eni strani gospodarsko rast v industrijsko razvitih državah in povečanje porabe v nerazvitih državah ter na drugi strani vedno bolj učinkovite varčevalne ukrepe ter predvideno bodoče povečanje cen energijskih virov.

RAZLIČNO POVEČANJE PORABE ENERGIJE

Na osnovi cele vrste predvidenih porab so prvič izdelali svetovni energetske model. Ta upošteva bodoči gospodarski razvoj, največjo možno proizvodnjo, cene energije, varčevalne ukrepe in tehnološke izboljšave. Zadnje predvsem povezane s stopnjo izkoriščanja pri spreminjanju energije. Poleg tega so

v model vgrajene tudi predpostavke, povezane s postopki za nadomestitev ene vrste energije z drugo (na primer, proizvodnja tekočih goriv iz premoga), in razne možnosti zmanjšanja porabe nafte.

Dolgoročno računajo pri omejeni in ne popolnoma normalni gospodarski rasti z letnim povečanjem porabe energije za tri odstotke. Pri tem odpade na industrijsko visoko razvite države dva odstotka, na evropske socialistične države 3,7 odstotka, in na dežele v razvoju 4,4 odstotka. Povečanje cen in napor na področju varčevanja z energijo bodo leta 2020 omogočili omejitev njene porabe na 15 do 20 %. V bistvu ne sme poraba energije v povezavi z večanjem bruto socialnega proizvoda tako naraščati, kot je v preteklih 50 letih. Ko bi se to nadaljevalo tudi v bodoče, potem bi leta 2020 dosegli štiri do šestkrat večjo porabo, kot je danes. Tudi v primeru, da bi uspeli z nadomestnimi energetskimi viri pokriti primanjkljaj, ki bi nastal s stagnacijo ali celo z zniževanjem proizvodnje nafte, bo mogoče le z izpolnitvijo vseh predvidevanj kriti porabo energije, ki bo ustrezala ob omejeni gospodarski rasti potrebam v letu 2020.

NAJVEČJA PROIZVODNJA NAFTE
V LETIH 1985 DO 1990

Z mešanimi občutki, delno z zaupanjem, delno z zaskrbljenostjo, so ocenjevali bodoči pomen nafte. Zaenkrat kaže, da bo lahko nafta tako s tehničnega stališča kakor tudi s stališča rezerv krila vse dodatne energetske potrebe v prihodnjih desetih do dvajsetih letih. Po tem prehodnem povečanju proizvodnje

nafta jo bodo ob koncu tega stoletja načrpali približno toliko kot danes. Predvidevajo, da bo največja proizvodnja dosežena med leti 1985 in 1990. Na točen termin, kdaj bo to tudi uresničeno, bodo vplivala odkrivanja novih nahajališč in izboljšanje tehnike črpanja. Nedvomno pa bo treba v tem obdobju poskrbeti za takšne vire energije, ki bodo lahko v določeni meri že nadomestili nafto.

Danes cenijo rezerve nafte, ki jih je mogoče izkoriščati, na 240 milijard ton. Pri tem so upoštevane vse zanesljive in možne ekonomsko utemeljene rezerve. Ni pa upoštevana proizvodnja iz globlin morja, ki so večje kot 200 m, in v polarnih področjih. V prognozi tudi ni oljnih škrljavcev, katranovega peska in zelo težke nafte, ki jo imajo, na primer, v Venezueli. Predelava teh materialov zaenkrat ni ekonomična, možne pa so spremembe ob razvoju novih tehnoloških postopkov.

DINAMIČEN RAZVOJ ZEMELJSKEGA PLINA

Zemeljski plin je bil dolgo časa precej zapostavljen. Še danes del zemeljskega plina pri črpanju nafte z baklami pokurijo ali pa ga črpajo nazaj v zemljo, da bi povečali pritisk izhajajoče nafte. Po letu 1960, ko so odkrili v Groningenu na Nizozemskem prvo nahajališče zemeljskega plina v Zahodni Evropi,

(Nadaljevanje na 6. strani)

INFORMACIJA BRALCEM ČLANKA

»DA BO VOLK SIT IN KOZA CELA«

Vsem, ki ste v praznični številki ŽELEZARJA 24. novembra prebrali v naslovu navedeni prispevek, natisnjen s poudarjenimi črkami in za nameček še uokvirjen, smo dolžni posredovati objektivne podatke.

V anonimnem članku, kateremu je glavni in odgovorni urednik prisodil tolikšno aktualnost, ni imenovan obrat niti niso navedeni kakšni drugi konkretni podatki, potrditve avtor dejstva iz obrata RTA. Članek je napisan senzacionalno, saj se v sedanjem obdobju intenzivnih prizadevanj za dejansko samoupravno delovanje v jesijski železarni, res čudno sliši... in delo še vedno ne teče tako, kot bi moralo, pa kaj komu to mar, glavno je, da se zopet reorganizirajo in organizirajo pa premeščajo in nameščajo. Višji nato predlagajo novo razporeditev delavcev in da bo vse samoupravno, to premeščajo se nekatere organizacije, saj so v letu reorganizacij in organizacij. Nekateri na čuden način ostanejo brez delovnih mest... in avtor v tem stilu tudi nadaljuje.

Menimo, da je tak članek, ki ga je urednik objavil, do skrajnosti neodgovoren. Vprašujemo se, kaj ga je napotilo in vodilo, ko se je odločil za objavo, saj ga vsi poznamo kot dolgoletnega družbenopolitičnega delavca, ki mu tudi novi utrip obrata ni mogel biti čisto neznan. Ne trdimo, da je z urednikovega stališča zlonamerno dejanje, to pa z vso gotovostjo očitamo anonimnemu piscu članka, ki pa je vseeno dobil v glavnem in odgovornem uredniku vso podporo.

Ko bi urednik vsaj malo podvomil o resničnosti senzacionalnega članka, bi se bil lahko prepričal, da je današnja stopnja samoupravnega odločanja v obratu na bistveno višjem kakovostnem nivoju v primerjavi s preteklim obdobjem – v obratu, o katerem je objavil med drugim... kot, da ni vse tako, kot so jim obljubili, kot da so bile prejšnje objube in lepe besede le pesek v oči, skrite za besedo samoupravno. Še celo anonimni pisec ni mogel zanikati, da so organizacijskih spremembah razpravljale vse družbenopolitične organizacije v obratu, vendar niti tu ni mogel iz svojega stila pisanja, ko je omalovažujoče dodal »nekatero organizacijo«.

Ko na koncu sestavka beremo celo: »Pa naj še kdo reče, da niso bogovi med nami«, družbenopolitične organizacije v obratu RTA čutimo svojo dolžnost, da bralce članka seznanimo z našim samoupravnim odločanjem ob letošnjih organizacijskih spremembah:

Dejansko smo pričeli s tem, da je prvo shemo organizacijskih sprememb izdelal novi vodja obrata in je bila osebno obarvana, kot nam to sam pojasnjuje, saj je bil takrat med nami komaj mesec dni. Sindikalna grupa je organizirano razpravljala o predlogu in ga kritično ocenila, ker je menila, da je večina sprememb prilagojena ljudem, ki zasedajo posamezna delovna mesta, premalo pa so bile upoštevane razvojne potrebe oddelkov in nekatere zahteve posameznih delovnih mest. Sindikalni odbor je predlagal, naj vsi vodje oddelkov, skupno s predstavniki sindikalne grupe, aktivna ZSMS in ZK v njihovih oddelkih izdelajo vsak svojo shemo, ki naj jo kasneje uskladijo s predlogom vodje obrata. Zgolj pri teh začetnih shemah je sodelovalo od 16 do 40 odstotkov delavcev oddelkov vsake SDS. Ko je bila shema organizacijskih sprememb usklajena, so jo ponovno obravnavale družbenopolitične organizacije v obratu in jo potrdile. Vse tako usklajene organizacijske spremembe je razložil vodja obrata na delavskem svetu TOZD Remontne delav-

nice, na katerem nihče od delegatov RTA ni imel pripomb, pa tudi DS jih je v celoti sprejel.

Glede na sprejete organizacijske spremembe je bilo potrebno v obratu napraviti določene premike. Spet se je sestala komisija, ki so jo sestavljali: vodja obrata in vsi vodje oddelkov, in izdelala predlog, o katerem so razpravljale vse družbenopolitične organizacije v obratu. Čeprav so le-te pretresale predlog skoraj istovrstno na ločenih sestankih, so se s predlogi strinjale, le pri treh premetitvah so bila nebitvena razhajanja.

Tako pripravljene predloge za zasedbo delovnih mest, napredovanje in razpise so nato obravnavale še SDS. Pet SDS je predlog sprejelo in potrdilo z zapisnikom. Ena SDS v zapisniku ni navedla, da je predloge obravnavala, vendar v tej skupini niso bile predvidene nobene spremembe. Kljub temu pa je bila ta SDS informirana o dogajanju v obratu.

To je torej druga stran medalje, ki smo jo po vsem trudu, ki smo ga vložili v to delo, tudi morali pojasniti in upamo, da bo tudi neprizadetim dobro vodilo pri njihovem delu. Tako smo se samoupravno odločali delavci RTA o enem od osnovnih pogojev za zadovoljstvo naših delavcev na delovnih mestih. Ne delamo pa si utvar, da niso še vedno med nami taki delavci, za katere beseda samoupravljalca še ni na mestu, ki te kvalitativne razvojne stopnje še niso dosegli. Taki so bili o predlogih pasivni, ali pa so želeli ostati anonimni, tako kot pisec članka. Člani družbenopolitičnih organizacij v RTA pa smo vseeno zadovoljni, da je takih, ki se lahko ostanejo pasivni ob tako bistvenih vprašanjih in stojijo ob strani, vedno manj, in menimo, da ne pretiravamo, če trdimo, da je sedanji razvoj samoupravnega odločanja v RTA dobil novo kvaliteto. Žal nam je, da nam anonimni pisec ni dal možnosti za konfrontacijo mnenj znotraj naših SDS, če izhaja iz naših vrst, da smo se lahko z njegovo zelo osebno interpretacijo, ki pa priča o tem, da pisec še malo ne sodi v grupo pasivnih članov, srečali šele v obliki članka, katerega aktualnost je urednik Železarnja tako visoko ocenil, da mu je prisodil tako vidno mesto v našem listu.

Lahko bi se sprijaznili z mnenjem, ki nam ga navaja vodja obrata v svojih stališčih na anonimni članek, da bomo omajan ugled RTA popravili le tako, da bomo z delom dokazali, da smo s spremenjeno organiziranostjo bolj uspešni. Toda za nas, samoupravljalce, v obratu RTA je bila letošnja dejavnost ob organizacijskih spremembah velika šola samoupravljanja, ki nas je stala mnogo truda in prizadevanj. Ko bi na takšne izzive molčali, bi bil to korak nazaj.

Menimo ob koncu našega odgovora, da smo dolžni z vso pravico zahtevati od odbora za samoupravno informiranje v Železarni, da na svojem prvem sestanku oceni odgovornost ob objavi članka: »Da bo volk sit in koza cela« in nasploh o objavljanju takšnih nepreverjenih senzacij v anonimni obliki.

Družbenopolitične organizacije v RTA:
Za aktiv ZKS:
Borut Varl. l. r.
Predsednik ZSMS:
Sergej Savorgnani. l. r.
Predsednik SG:
Dušan Thaler. l. r.

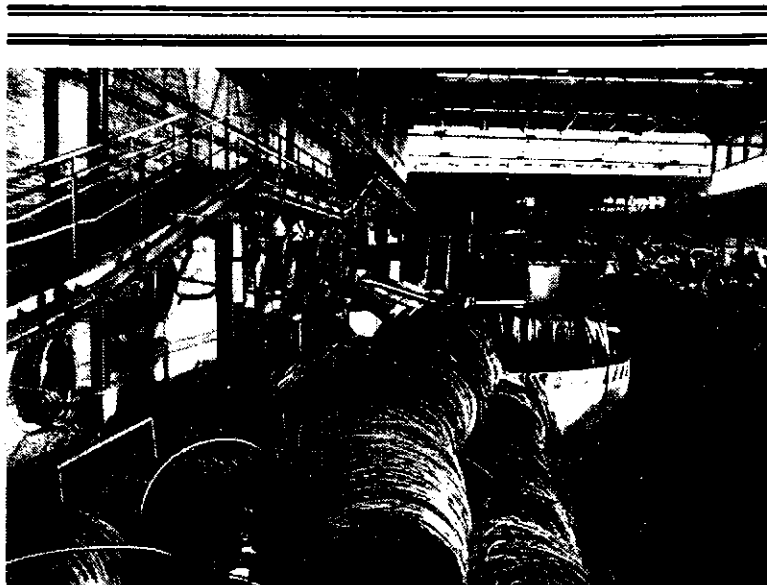
PRIPIS: Čeprav v sestavku, na katerega podpisniki v imenu družbenopolitičnih organizacij odgovarjajo, niti z besedo ni omenjen obrat RTA, kakor tudi sami ugotavljajo, ne vem, zakaj tako razburjanje, da ne rečem žaljiv ton v odgovoru. Če pa so v sestavku, ki ni anonimni, ker anonimnih sestavkov ne smemo objavljati, avtor pod sestavkom le ni podpisan, za kar ima vso pravico, podpisani tovariši najdejo probleme svojega obrata, potem »obsojani« sestavek le ni brez osnov. Poleg tega pa ne bi smeli pozabiti, da po 209. členu ustave SR Slovenije: »Občani imajo pravico v sredstvih javnega obveščanja izražati in objavljati svoja mnenja,« ne da bi bili zato »zlonamerni«, »senzacionalni«, »skrajno neodgovorni« ali da bi hoteli komu »omajati ugled«. Končno pa bi veljalo razmisliti tudi o tem, da bo v sistemu demokratičnega samoupravljanja prihajalo do večinskih in manjšinskih mnenj, ne zaradi političnega nasprotovanja samoupravljanju, temveč zaradi konkretnega odnosa do urejanja posameznih samoupravnih in družbenih problemov. V tem vidim jamstvo za aktivno prisotnost vseh delavcev in kvalitetni napredek samoupravljanja, za kar pa seveda mora biti ustvarjena tudi ustrečna politična klima v posameznih sredinah.

O vsaki stvari moramo pošteno razpravljati, ne pa iskati le tisto, kar bi se dalo čim bolj krivo razumeti in to obremenjevati z »nesamoupravnostjo«, »zlonamernostjo« ali »senzacionalizmom«.

Verjetno bi bilo prav, da bi o objavljenem odgovoru predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in o mojem pripisu spregovorili vsi delavci RTA in resnično, demokratično izrazili svoja mnenja. Kajti res ne vem, če se lahko tovariši pod tako obremenilno »informacijo« podpisajo v imenu družbenopolitičnih organizacij in se za njimi skrijejo, če le-te niso demokratično in sklepčno sprejele te informacije. Na sestankih družbenopolitičnih organizacij so sicer o kritiziranem sestavku govorili, čeprav še daleč niso bili zajeti vsi delavci RTA, vendar so se mnenja tudi razhajala. Nekateri, poudarjam, vestni in aktivni delavci pa so nam celo po telefonu sporočili svojo soglasnost s »senzacionalnim« člankom.

O resničnosti članka »Da bo volk sit in koza cela« nisem najmanj podvomil, ker smo v Železarni imeli in imamo posamezne primere, ko se bolj pogovarjajo o delovnih mestih, njihovi organizaciji in reorganizaciji ter o kategorijah kot o samem delu in rezultatih dela.

Glavni in odgovorni urednik

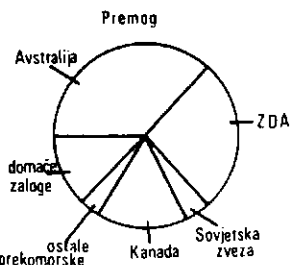
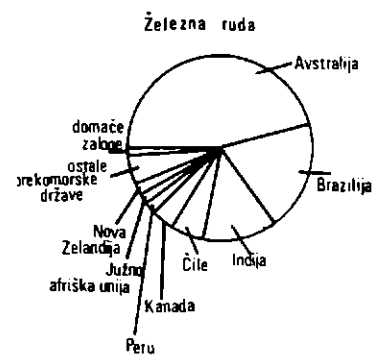

V valjarni žice

Železarski globus

JAPONSKA

Leta 1976 so japonske železarne porabile 134,5 milij. ton železove rude in 63,7 milij. ton premoga za koksiranje. Katere države in v kakšnem deležu so rudo in premog dobavljale, je razvidno iz spodnje skice.

AVSTRIJA

Avstrijska železarska družba bo v letu 1977 porabila za investicije v svojih železarnah 3,3 milijarde šilingov. Med največjimi novogradnjami sta dve napravi za kontinuirno vliivanje blumov v Železarni v Linzu in gradnja v Donawitzu. Poleg tega so v Donawitzu pričeli graditi novo valjarno žice z letno zmogljivostjo 530.000 ton valjane žice.

VENEZUELA

Pri gradnji nove venezuelske železarne, ki bo imela v prvi fazi letno proizvodnjo zmogljivost 1,2 milijona ton surovega jekla in bo zgrajena v severozahodnem delu dežele pri mestu Maracaibo, bo sodelovala tudi britanska železarska družba British Steel Co. Njena naloga bo, da nudi tehnične usluge pri gradnji in pričetku obratovanja. Železarna bo pričela obratovati verjetno leta 1982.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

V zahodnonemški železarni Peine-Salzgitter je pričela v letošnjem septembru obratovati nova valjarniška proga za valjanje raznih vrst nosilcev srednjih dimenzij. Proga ima pet valjavniških ogrodov in spada med najbolj sodobno opremljene tovrstne valjarne. Električno opremo, vključno z elektronskim računalnikom, s katerim kontrolirajo potek valjanja, je dobavilo zahodnonemsko podjetje Siemens.

LR KITAJSKA

Kitajska vlada je postavila pred železarno nalogo, da je treba pospešiti modernizacijo in razširitev obstoječih železarn ob morski obali in z gradnjo novih v notranjosti dežele. V članku, ki ga je objavil časopis v Peking People's Daily, piše, da je za LR Kitajsko življenjsko važno povečati proizvodnjo železarske industrije, ker je to osnova za izgradnjo modernega in močnega gospodarstva.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Willy Korf, pionir uvajanja mini železarn, je v zvezi s prihodnostjo železarske industrije kljub sedanjim težavam zaradi slabe prodaje na svetovnem trgu optimističen. Mnenja je, da so dolgoročno gledano izglezi za svetovno železarsko industrijo ugodni, saj bo hitro naraščanje števila prebivalcev na našem planetu potrebovalo tudi vedno več železarskih izdelkov. Razne strokovne ustanove predvidevajo, da bo svetovna proizvodnja surovega jekla narasla do leta 1985 na dobro milijardo ton letno. Zato bo potrebno v prihodnjih sedmih letih zgraditi nove zmogljivosti za 350 ton surovega jekla letno. Vendar Korf dvomi, da bo zaradi sedanjih težav in s tem povezane slabe akumulativnosti železarska industrija v stanju zagotoviti potrebna finančna sredstva za to gradnjo. Zato je mnenja, da bo po letu 1980 zaradi prenizke zmogljivosti železarn v svetu ponovno prišlo do težav zaradi premajhne proizvodnje železarskih izdelkov.

JAPONSKA

Po japonskih podatkih je bilo leta 1976 na svetu skupno 41.000 km raznih cevovodov za transportiranje nafte, plina in raznih drugih proizvodov. Od tega je bilo 38.500 km cevovodov na zemlji in 2.500 km pod morsko gladino. Za leto 1977 predvidevajo skupno dolžino cevovodov na svetu 46.000 km in od tega pod morsko gladino 3.000 km.

ITALIJA

Projekt gradnje pete italijanske integralne železarne ob morski obali v Kalabriji Gioia Tauro, ki je bil zaradi svoje predvidene neekonomske moči močno kritiziran in zaradi težav s prodajo železarskih izdelkov na svetovnem tržišču tudi ustavljen, postaja ponovno aktualen. Italijanska vlada je mnenja, da je treba s projektom nadaljevati in da sedanje težave s svetovno recesijo ne smejo vplivati na odločitev, da te železarne ne bi zgradili.

SOVJETSKA ZVEZA

Za gradnjo plinovoda zemeljskega plina je naročila Sovjetska zveza pri zahodnonemški železarni Mannesmann A. G. 200.000 ton cevi. Cevi imajo velike dimenzije, in sicer notranji premer 1420 mm in debelino stene med 16,5 in 25 mm. Namenjene so za cevovode na področjih z nizko temperaturo ozračja.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

(Nadaljevanje s 5. strani)

se je situacija bistveno spremenila. Svetovna proizvodnja tega goriva, ki je dosegla leta 1976 okoli 1350 milijard kub. m, se bo do leta 2000 povečala na 2400 milijard kub. m. Pri tem bo imela Sovjetska zveza z 39,1 % največji delež.

Predvidevajo, da bo poraba zemeljskega plina v industrijsko razvitih državah do leta 1985 močno narasla. Na prvem mestu sta Belgija, ki ima danes delež zemeljskega plina v skupni porabi energije 20 odstotkov in ga bo povečala do leta 1985 na 25 odstotkov, in Velika Britanija s 17, oziroma 24 odstotki.

Zanesljive rezerve zemeljskega plina bodo še zadostovale za bodočih 50 let. Možne rezerve pa cenijo na dva do štirikrat več. Poleg tega računajo tudi na možno proizvodnjo sintetičnega zemeljskega plina iz premoga.

PONOVNO UVELJAVLJANJE PREMOMA

Premog, ki je omogočil industrializacijo Evrope in Severne Amerike v preteklem stoletju, je izgubil svojo pomembnost. Njegov delež pri svetovni porabi energije je padel na 24 odstotkov in še nadalje pada. Vendar pričakujejo v prihodnjih desetletjih na tem področju precejšen preobrat. V letu 2020 naj bi njegov delež v svetovni porabi energije narasel na 36 odstot-

kov in skupaj z jedrsko energijo naj bi postal ponovno glavni nosilec pri svetovni preskrbi z energijo.

Vendar bo pri ponovni uveljavitvi premoga treba premagati še nekaj težav. Predvsem je njegova uporaba v določenem smislu nelagodna in njegovi dimni plini močno onesnažujejo okolje. Vendar je te ovire mogoče odstraniti z ustreznim raziskovalnim in razvojnim delom. Čiščenje dimnih plinov, oplemenitenje, utekočinjenje in uplinjevanje premoga obetajo že danes mnogo.

Njegove rezerve so ogromne. Zadostovale bodo za nekaj stoletij in to tudi ob znatno povečani porabi.

JEDRSKA ENERGIJA

Jedrska energija je ena izmed redkih tehničnih možnosti na področju energije, ki jih imamo že danes v dozoreli in preizkušeni obliki na razpolago. Zato bo mogoče že v bližnji prihodnosti oceniti njene možnosti bolj pozitivno kot danes. Predvidevajo, da bo sedaj precej razširjeni odpor proti tej vrsti energije takoj prenehal, ko bo pričelo resno groziti pomanjkanje ostalih virov energije. Pri proizvodnji električne energije bo jedrska energija znatno pripomogla k varčevanju s fosilnimi gorivi.

Njene odločujoče prednosti – večji delež pri preskrbi z energijo in izboljšanje stopnje izkoriščanja – lahko pričakujemo še takrat, ko bo jedrska energija v velikem slogu uporabljena tudi za daljinska ogrevanja in za preskrbo toplote pri industrijskih postopkih.

Danes zagotovljene rezerve urana zadostujejo za preskrbo vseh jedrskih elektrarn, ki bodo zgrajene do leta 1985. In to za celotno njihovo obratovalno dobo, kar pomeni za obdobje daleč preko leta 2000.

SONČNA IN GEOTERMIČNA ENERGIJA

Za sončno in geotermično energijo je glavna značilnost ta, da so njune »zaloge« neizčrpne. Vendar imata tudi znatne pomanjkljivosti. Ena glavnih v primerjavi z nafto je, da ju ni mogoče transportirati in vskladiščiti. To bi bilo mogoče le z uvedbo vmesnega nosilca energije. Zato bo treba pred večjo razširitvijo njune uporabe premagati še številne tehnološke in ekonomske ovire.

ZAKLJUČEK

Dejstvo je, da je problem bodoče svetovne preskrbe z energijo s stališča rezerv in proizvodnje v bistvu rešen. Lahko pa bodo nastale težave, povezane s financiranjem potrebnih velikih dodatnih investicij. Obstaja nevarnost, da bodo te finančne obremenitve tako velike, da jih bodo tudi industrijsko razvite države težko zmogle, kaj šele nerazvite. Zato bo predstavljala zagotovitev svetovne preskrbe s potrebno energijo v prihodnjih štirih ali petih desetletjih za človeštvo velik napor. Probleme, ki bodo pri tem nastajali, bo mogoče premagati le s tesnim mednarodnim sodelovanjem.

TOZD Valjarna bluming štekel

10. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 23. novembra, je bila deseta redna seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna bluming-štekel. Sejo je sklical in vodil predsednik odbora Anton Mencinger, v obravnavo pa je predlagal devet točk dnevnega reda. Že ob začetku so ugotovili, da so bili sklepi zadnje seje v celoti izvršeni.

Proizvodni rezultati TOZD Valjarna bluming-štekel za mesec oktober so slabši od septembrskih. Skupna proizvodnja je bila dosežena z 93,1 % v odnosu na družbeni plan, blagovna proizvodnja pa le z 86,2 % v odnosu na družbeni plan. Na nižjo proizvodnjo je vplivalo slabo delo valjarne štekel v začetku meseca, nato pa še podaljšani remont na valjarni štekel za 40 ur in valjarni bluming za deset ur.

Oddelek adjustaže bluminga je ponovno presegel družbeni plan, saj je znašala proizvodnja 23.081 ton ali 114,4 %, blagovna proizvodnja pa je bila dosežena z 217,3 %.

Oddelek adjustaže štekel planskih obveznosti ni dosegel niti v skupni proizvodnji (dosežena le z 68,1 %) niti v blagovni proizvodnji (dosežena le z 82,8 %).

Vložek za bluming je bil dosežen z 92,3 %, vroče valjan trak pa z 75,6 %. V adjustaži bluminga je bil v mesecu oktobru prevzet tudi novi CM brusilni stroj, na katerem je bilo obrušeni 1963 ton slabov. Na dobro proizvodnjo v oddelku pa so vplivali izredno nizki zastoji na žerjavih, zboljšalo pa se je tudi stanje zaposlenosti.

Adjustaža štekel na Beli je močno zaostala za družbenim planom v skupni proizvodnji, zaradi pomanjkanja vložka, kar se je pojavljalo v nekaterih obdobjih v mesecu, predvsem pa po remontu na blumingu. Zaradi tega je linija rezanja mirovala 80 ur, Bronx linija pa celo 94 ur. Iz istega razloga ni bila dosežena blagovna proizvodnja. Adjustaža štekel na Javorniku pa je kljub težavam z vložkom izpolnila planske obveznosti.

Izplen na blumingu je bil prvič v letošnjem letu presežen za 0,2 %, kar je predvsem na račun pretraku, ker je bilo veliko materiala izvaljanega preko potisne peči, nedvomno pa je na boljši izplen vplival tudi opravljeni remont. Dobro je bil valjan Kv 120, težave pa so se vedno s Kv 160. Valjavske napake so enake planiranim, ponovno pa je bila prekoračena noga. Na šteklju pa je izplen za 1,8 % slabši od septembrskega, predvsem zaradi valjanja toplo valjanega traku za hladno valjarno Bela in Jesenice.

V oktobru je temeljna organizacija beležila zvišanje stroškov za 13.365.687,36 din, in sicer na vložku 5.976.229 din, kar je rezultat slabše dosežene izplena, na šteklju za 1,8 % preklasifikacij ter večje količine dvakratnega valjanja, kot je bilo predvideno.

Na predelavi je zvišanja za 7.489.458 din, ki je nastalo zaradi nižje proizvodnje od planirane (1.700 ton), višjih materialnih stroškov, porabe energije in goriva ter vzdrževalnih ur. Na zvišanje je vplival tudi slabši asortiment po kvaliteti (več valjanja na blumingu kot šteklju) ter podaljšani remont.

Operativni plan skupne proizvodnje TOZD Valjarna bluming-štekel za mesec december je glede na družbeni plan zvišan le za 0,2 %, medtem ko je blagovna proizvodnja zvišana za 17,2 % na družbeni plan.

Plan je postavljen izredno zahteven, zato je potrebno, da tako vzdrževalci kot proizvodni delavci dosledno izpolnjujejo svoje naloge in zadovoljite, ker bo le tako možno izpolniti planske obveznosti. S tem bi namoženstili izgubljeno proizvodnjo v preteklih mesecih in zboljšali finančni položaj temeljne organizacije.

V mesecu oktobru je bilo doseženih pet delovnih ciljev, dva pa nista bila dosežena. Prvič je bil v letošnjem letu dosežen delovni cilj znižanja zastojev na blumingu na 29 %.

Na seji so obravnavali tudi inovacijske predloge, katerih avtorji so prejeli naslednje odškodnine:

Predlog šte. 2268 avtorja Viktorja Zana se nanaša na izdelavo tesnil iz wulkullana umetne mase. Tesnilo je bilo izdelano za 200 atm. akumulator hidravličnega navijalca na štekel progi. Prihranek znaša 61.450,00 din, avtorju pa je bila priznana odškodnina v višini 4.761,00 din.

Predlog šte. 2275 istega avtorja obravnava izdelavo tesnil za krmilni ventil komandnega pulta. Prihranek znaša 94.694,00 din, avtorju pa je bila priznana odškodnina v znesku 6.390,00 din.

Tudi predlog šte. 2273 je predložil Viktor Žan in obravnava izdelavo tesnil za cilindrični navijalca škarij in obenem predelavo tesnil. Za ta predlog ni bilo možno izračunati pri-

hranka, zato je bila avtorju priznana enkratna nagrada v višini 1.500,00 din.

Predlog šte. 2311, ki sta ga predložila avtorja Peter Papič in Ivan Strgar, obravnava izdelavo sklopnih vreten in sklopov za pogon delovnih valjev v UBR ravnalnem stroju. Letni prihranek znaša 31.104,00 din, avtorjema pa je priznana odškodnina v višini 2.528,00 din, ki si jo delita v enakem znesku.

Predlog šte. 2319, ki ga je predložil Tomaž Kavčič s sodelavci, obravnava novo tehnologijo, kontrolo in čiščenje površin blumov za nadaljnjo predelavo žice in profilov. Skupni prihranek znaša 1.390.688,47 din avtorji pa si delijo odškodnino v višini 24.905,00 v naslednjem razmerju: Tomaž Kavčič 20 %, Aleksander Mandeljc 10 %, Vladimir Senčar 10 %, Boris Lazar 5 %, Mirko Podlipnik 5 %, Srečko Mežnar 20 %, Anton Razinger 20 % in Oskar Kurner 10 %.

Predlog šte. 2333 avtorja Petra Freliha obravnava zakladanje delovnih in opornih valjev na šteklju. Pri predlogu ni bilo možno obračunati prihranka, s strani strokovnih služb pa je bil ocenjen pozitivno, saj omogoča normalno delo na šteklju. Avtorju je bila priznana enkratna nagrada v višini 3.000,00 din.

Predlog šte. 2317 so člani odbora predlagali, da gre v nadaljnjo obravnavo in ocenitev na odbor za gospodarstvo pri DS Železarne Jesenice, ker so bili člani mnenja, da izračun prihranka s fiksnimi stroški ni realen. Avtorji predloga so Bogdan Stocca, Aleksander Mandeljc in Tomaž Kavčič, obravnava pa počasno ohlajevanje slabov pred brušenjem, brušenje vročih slabov in počasno ohlajevanje slabov po brušenju. S to tehnologijo so popolnoma odpravili razpokanost slabov, pri tem pa niso bili povečani stroški predelave niti

niso bile zasedene proizvodne kapacitete drugih naprav.

Pregledana je bila tudi problematika zaostankov, ki so nastali predvsem zaradi zastojev, slabega dela naprav in predobave nekaterih kvalititet.

Elementi smernic za samoupravni sporazum o osnovah plana Železarne za leto 1978 so bili potrjeni s pripombo, da bodo morale vse službe, ki so v smernicah zajete, storiti vse in izvajati dane naloge, ker bo le tako možno dosegati planirane obveznosti, ki jih predvideva plan za leto 1978. Posebno skrb pa bo potrebno nameniti vzdrževanju proizvodnih naprav.

Na odboru so bila potrjena tudi sredstva za nabavo odvijalnega stroja za vijake in sredstva za ureditev dovznega cestišča v oddelku adjuvstaze bluminga.

9. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Deveto redno seja odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna bluming štekel je sklical in vodil predsednik Janez Kralj. Na seji, ki je bila v ponedeljek, 21. novembra, so najprej pregledali sklepe predhodne seje in ugotovili, da so bili izvršeni.

V nadaljevanju so obravnavali kadrovske problematiko. V mesecu oktobru je bilo izgubljenih 56 dni zaradi nezgod, bolezenska odsotnost pa je znašala 569 dni ali 5,89 %, kar je za 0,22 % manj kot v mesecu septembru. Od planiranih 1037 dni rednega letnega dopusta je bilo izkoriščenih le 895 dni ali 86,3 %. Nekoliko se izboljšuje tudi stanje zaposlenih v adjustaži bluminga, saj je bilo sprejetih enajst delavcev, obračunanih pa le šest.

Odbor je obravnaval in potrdil tudi razporeditev novih sprejetih delavcev na začetna delovna mesta, soglašal pa je tudi z internimi spremembami. Pregledali so tudi prošnje za premeštitve v druge temeljne organizacije, ker pa v TOZD še vedno primanjkuje delavcev, jih odbor ni ugodno rešil.

TOZD Družbena prehrana

9. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V ponedeljek, 21. novembra, je sklical predsednik odbora za delovna razmerja pri delavskem svetu TOZD Družbena prehrana deveto seja.

Odbor je ugotovil, da so sklepi realizirani, razen sklepa glede zaposlitve kurjača za samopostrežno restavracijo in vratarja samskega doma, ki se ju išče še naprej.

Obravnavali so vlogo Joža Koblarja, razvaljalca v samopostrežni restavraciji, za odpoved delovnega razmerja s skrajšanim odpovednim rokom. Sprejet je bil sklep, da se prošnji ugodi in da imenovani lahko prekine delovno razmerje s 30. novembrom.

Glede prestopa Vanje Simeonov iz finančno-računovodske službe v TOZD Družbena prehrana na de-

lovno mesto računovodje je odbor sklenil, da se ji izstavi odločba o razporeditvi.

Zaradi ukinitve delilnice v obratu plavž preneha veljati odločba za kantinerko I. Metki Radič; izstavi se ji odločba za kantinerko II.

Odbor je obravnaval vlogo Joža Mravljeja, v kateri prosi za premeštitve z delovnega mesta kurjač — vzdrževalec na delovno mesto vratar samskega doma. Ker odbor ni mogel dokončno rešiti vloge, se je odločil, da jo bo posredoval v proučitev invalidski komisiji.

TOZD Vratni podboji

9. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Člani odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Vratni podboji so se 22. novembra sestali in obravnavali oceno rezultatov dela v mesecu novembru in operativni program za mesec december. Pregledali so tudi gibanje osebnih dohodkov v mesecu oktobru in sklepe pete seje odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne.

Zmanjšani družbeni plan na 40 ton bo presežen za okrog sedem ton, vendar ni možnosti, da bi v zadnjem mesecu dosegli letni družbeni plan. Razlog za to je predvsem pomanjkanje, oziroma razdrobljenost naročil. Med temi naročili je veliko število izvenstandardnih podbojev, ki se pripravijo na proizvodni liniji in dokončno obdelajo v vzorčni delavnici. Delno bi ta problem lahko rešili, ko bi se prodajni oddelek ravnal po dopisu »Navodila za izdelavo podbojev« z dne 20. 9. 1976. Odbor je tudi mnenja, da bi morali povečati prodajno ceno izvenstandardnim podbojem, ker zahtevajo veliko ročnega

dela in zato so tudi večji stroški izdelave. Poleg tega je treba zmanjšati tehnološke zastoje in število menjav na proizvodni liniji.

Družbeni plan za mesec december, ki predvideva 80 ton proizvodnje, se zmanjša za 40 ton, zaradi navedenih vzrokov.

Pri pregledu gibanja osebnih dohodkov v mesecu oktobru in sklepov pete seje odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne člani odbora niso imeli pripomb. Ker v TOZD Vratni podboji ni izrazite problematike pri odpravljanju zaostankov naročil, odbor o tem ni razpravjal.

Železarski globus

BRAZILIJA

Evropska gospodarska skupnost je udeležena s posojilom 20 milij. dolarjev pri gradnji nove naprave za proizvodnjo peletov. Imela bo letno proizvodnjo peletov tri milij. ton in bo velik del te količine dobavljala predvsem italijanskim železarnam, ki so združene v koncernu Finsider.

INDIJA

V indijski železarno Bhilai bo dobavila Sovjetska zveza novo valjarno debele pločevine z največjo širino 3600 mm. Pri dobavi posameznih naprav bodo sodelovala tudi nekatera podjetja iz Češkoslovaške. Valjarna bo pričela obratovati v prvi polovici leta 1979.

JUTRI SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Predsednik Jože Ulčar sklicuje jutri, 9. decembra, peto seja delavskega sveta Železarne. Delegatom temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti predlaga v obravnavo:

Poročilo predsednika odbora za uveljavljanje zakona o združenem delu in predložitve v javno razpravo:

— predloga samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in določanja internih cen,

— predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega dohodka,

— predlog samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in

— predlog samoupravnega sporazuma o skupnih merilih in osnovah za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe.

(Vse predloge samoupravnih sporazumov so sprejeli vsi delavci TOZD in delovnih skupnosti v preteklem tednu.)

Ugotovitve o sprejemu:

— samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljno banko Gorenjske — Ljubljansko banko in statuta,

— samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

— samoupravnega sporazuma o združitvi v Jugobanko — temeljno banko Ljubljana.

Sprejem samoupravnega sporazuma o osnovah plana delovne organizacije Železarne.

Sprejem samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje nalog ljudske obrambe.

Informacije:

— o ostalih samoupravnih sporazumih, ki so v javni razpravi ali se pripravljajo za javno razpravo,

— o samoupravnem sporazumu o interni banki SOZD Slovenske železarne.

Poročilo odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu,

— poročilo o izvajanju sanacijskega programa TOZD Hladna valjarna Bela.

Imenovanja.

TOZD Elektrode

7. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja TOZD Elektrode je imel 16. novembra svojo sedmo seja, ki jo je vodil predsednik Janez Zaveljcina.

Pregledali so izvrševanje sklepov zadnje seje in ugotovili, da so vsi izvršeni, razen enega, ki je daljnje-ročnega značaja.

Sprejeli so poročilo o gibanju zaposlenosti v TOZD v mesecu oktobru. V tem mesecu je znašala skupna odsotnost 17 %, predvsem se je povečala bolezenska odsotnost do 30 dni. Ugotovili so, da je ostalih neizkoriščenih še 781 dni rednega dopusta ali 12,3 % planiranega.

Odbor je potrdil prenehanje delovnega razmerja v TOZD Vasilu Ristovu in Dušanu Nemečku, ki sta odšla v JLA. Prav tako je potrdil sprejem Trifuna Ampeva, ki se je vrnil iz JLA.

Nadalje je odbor potrdil premeštitve Marka Ivanoviča na delovno mesto voznika viličarja, vendar mora obvezno opraviti preizkus znanja iz varstva pri delu.

Odbor ni mogel ugoditi prošnji Jožeta Bratkoviča za premeštitve iz TOZD Vzdrževanje v TOZD Elektrode, ker ni ustreznega prostega delovnega mesta. Delo, ki ga imenovani opravlja v oddelku odgnetvzdržnih materialov, pa spada v pristojnost TOZD Vzdrževanje.

Sprejeli so informacijo o potrebi priložitve tretjega žičarja na Arboga stroju. S predloženim kandidatom soglašajo, vendar naj se predhodno preveri njegove psihofizične lastnosti.

7. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Sedmo seja odbora za gospodarstvo TOZD Elektrode, ki je bila 22. novembra, je vodil Franc Terseglav.

Odbor je najprej sprejel poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje z ugotovitvijo, da so vsi sklepi izvršeni, razen sklepa, da je treba urediti ogrevanje in toplo vodo v TOZD. Ta sklep bo verjetno realiziran šele v sredini meseca decembra.

Sprejeli so poročilo o doseženih proizvodnih rezultatih v mesecu oktobru s pripombo, da bi morale službe pripraviti podatke, iz katerih bo razviden finančni rezultat dela v TOZD.

V mesecu oktobru je bila dosežena rekordna proizvodnja pri varilno-dodajnih materialih v količini 1.723 ton. Planske obveznosti so bile presežene za 7,7 %. Rekordna proizvodnja je bila dosežena tudi pri oplasnjenih elektrodah v teži 1.493 ton. Proizvedenih je bilo še 169 ton elektrodne mase in 266 ton ognje-vzdržnih materialov.

V mesecu oktobru je bila storilnost na delovno uro za 2 % večja od povprečne storilnosti, dosežene v letu 1976.

Doseženo je bilo znižanje stroškov, kar potrjuje dobre rezultate dela v TOZD.

Odbor je potrdil predlog operativnega plana za mesec december, in sicer:

— dodatni materiali za varjenje 1.490 ton,

— ognjevzdržni materiali 350 ton.

Za izpolnitev planskih nalog v mesecu decembru bo potrebno dodatno delo ob prostih sobotah, ker je še precej neizkoriščenega letnega dopusta, ki ga bodo delavci izkoristili ob koncu leta.

Iz podatkov o gibanju osebnih dohodkov v TOZD za mesec oktober so ugotovili, da so bili v povprečju za 13 din ali za 0,32 % na zaposlenega večji v primerjavi z osebnimi dohodkom v septembru.

Med delavci TOZD prevladuje mnenje, da so osebni dohodki nizki, glede na doseženo rekordno proizvodnjo v tem mesecu.

Odbor je obravnaval problematiko predobav pri prodaji izdelkov. Ugotovili so, da podatki o predobavah niso natančni. Poslovanje se mora urediti tako, da bodo predobave

minimalne, kar velja za TOZD in prodajni sektor.

Vodja TOZD je pri tem opozoril, da je potrebno nementi vso pozornost zaostankom, odpremljati tudi manjše količine in proizvajati ter odpremljati kvalitetnejši asortiment.

Na zahtevo samoupravnih delovnih skupin je odbor razpravljal o delovnih mestih, ki bi eventualno prišla v poštev za beneficirano delovno dobo. Odbor je sklenil, naj se komisiji za ugotavljanje delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, predlagata pregled in ocena delovnih pogojev na delovnih mestih v oddelku za izdelavo taljenih varilnih praškov in v oddelku za izdelavo elektrodnih mas.

Ob sklepu seje je odbor odobril devetim delavcem stimulacijski dodatek.

3. SEJA ODBORA ZA LJUDSKO OBRAMBO

Tretja seja odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito TOZD Elektrode je bila 17. novembra. Sklical in vodil jo je predsednik Bojan Lipovšek.

Odbor je obravnaval predlog samoupravnega sporazuma o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti v TOZD in delovni organizaciji Železarne. Ugotovil je, da so bile pripombe, dane na osnutek, upoštevane, ter s predloženim predlogom soglašal in ga predlaga samoupravnim delovnim skupinam v obravnavo in potrditev.

Odbor je predlagal, da se podeli priznanje s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite pravni osebi železarna Jesenice kot celoti, ker na tem področju aktivno sodeluje že več let.

Formirali so devetčlansko enoto narodne zaščite, ki jo bodo predložili delavskemu svetu TOZD v potrditev.

Soglašali so z obvestilom o pouku za obrambo in zaščito izvenšolske mladine ter obravnavali in potrdili varnostno oceno TOZD.

M. S.

NALOGE IZ DRUŽBENEGA PLANA S PODROČJA ENERGETIKE

Sestavni del srednjeročnega plana razvoja SFR Jugoslavije in SR Slovenije so družbeni dogovori in samoupravni sporazumi. Večina je sprejetih in potrjenih v republikah in avtonomnih pokrajinah. O razvoju črne metalurgije je bil sprejet in bo na potrjevanju v skupščini SR Slovenije na naslednji seji 14. decembra. Družbeni dogovor o energetiki o celotnem razvoju energetike v Jugoslaviji pa še ni sprejet. Usklajena še niso stališča, predvsem o zmogljivosti rafinerij, o uvozu in distribuciji tekočih in plinastih goriv. Da do popolnih dogovorov še ni prišlo, so vzroki tudi v tehničnih in drugih pogojih, ki vplivajo na realen medsebojni dogovor.

Za daljnosežne načrte o energetskih virih pa je sprejet družbeni dogovor o razvoju elektrogospodarstva, premogovništva in drugih oblik energije. Ti družbeni dogovori so podkrepili s samoupravnimi sporazumi in programi. Tudi ta dogovor bo na potrjevanju v skupščini SR Slovenije 14. decembra.

V Jugoslaviji gre za nove hidroelektrarne moči 2600 MW in termoelektrarne moči 4350 MW. Od tega je približno 950 MW na tekoča in plinasta goriva. Poleg tega so še objekti za prenos električne energije, ki naj povežejo jugoslovansko mrežo. V skladu s graditvijo termoelektrarn pa so predvidene nove zmogljivosti v premogovništvu. Gre za nove zmogljivosti 27 milijonov ton premoga. Za nove zmogljivosti termoelektrarn ne bo potrebno uvažati nobenega premoga. Potreben bo le uvoz črnega premoga, predvsem za proizvodnjo koksa. Dogovor predvideva zagotovitev 4,2 milijona ton črnega premoga.

Investicijska izgradnja v elektrogospodarstvu je finančno zahtevna in tudi traja dalj časa. Zato morajo biti priprave in načrtovanje v skladu z dolgoročno poslovno politiko in celotnega gospodarstva.

Po družbenem dogovoru je potrebno do konca leta izdelati zaključke o kontinuiteti graditve elektroenergetskih objektov, s prednostjo izgradnje posameznih objektov, ki bodo zgrajeni do leta 1980, in z njihovo natančno oceno. Določiti je treba tudi tiste, ki bodo zgrajeni v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Za vlaganje do leta 1980 bo po oceni 78 milijard din. Zato so predvideni naslednji viri: lastna sredstva tistih, ki bodo zmogljivosti gradili, zbrana sredstva zainteresiranih organizacij združenega dela, sredstva bank ter tuja posojila in po potrebi tudi obvezno združevanje sredstev.

Največji objekti bodo zgrajeni v SR Sloveniji in SR BiH. Termoelektrarne na tekoče in plinasto gorivo pa v SR Hrvaški. Slovenija ima poleg tega, kar je v dogovoru, tudi izdelan program razvoja graditve elektroenergetskih objektov za obdobje do 1990. leta. Ta predvideva dokončno zgraditev možnih hidroelektrarn ter nove termoelektrarne v kombinaciji kot toplotne. V program pa so vključene tudi industrijske in manjše elektrarne lokalnega značaja.

PROSLAVA OB DNEVU REPUBLIKE

V počastitev dneva republike ter Titovih in partijskih jubilejev je osnovna organizacija sindikata TOZD Elektrode priredila proslavo, ki je bila v petek, 25. novembra, ob zaključku dopoldanske dneve v novem odpremnem skladišču.

Milan Mrak je na proslavi spregovoril o pomenu dneva republike in o poti, ki sta jo prehodela delavski razred in naša partija s Titom na čelu. Kulturni program so izvedli učenci osnovne šole Koroška Bela.

Ob tej priložnosti so si učenci ogledali potek proizvodnje v TOZD in videli, kje in kako delajo njihovi starši, ki so zaposleni v Železarni.

Ob koncu proslave je predsednik delavskega sveta TOZD Janez Kosmač v imenu samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in vodstva TOZD zaželel vsem prijetno praznovanje.

M. S.

POPRAVKI SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA ZA JAVNO RAZPRAVO

V besedilu samoupravnega sporazuma o skupnih merilih in osnovah za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe v delovni organizaciji železarne Jesenice, ki je bil objavljen v posebni prilogi Železarja, nam je tiskarski škrat podtaknil nekaj neljubih napak, med katerimi bomo navedli le dve, ki sta pomembni za razumevanje vsebine.

Clen 31, točka 4:

Gospodarnost se izraža in ocenjuje v smotrni uporabi surovin, materialov, orodja, strojev in naprav, energije, kadrov ipd., oziroma v ustreznih PRAVILNIKIH.

Pravilno se glasi: ... v ustreznih PRIHRANKIH.

Clen 31, točka 5:

Izražajo in ocenjujejo se zlasti naslednji vidiki:

— uvajanje BOLNIŠKIH lastnih postopkov pri delu.

Pravilno se glasi: — uvajanje BOLJŠIH lastnih postopkov pri delu.

Zaradi pokrivanja stroškov za elektro energijo, za vračanje tujih kreditov ter pokrivanja stroškov premogovnikov bo SOZD elektrogospodarstva v okviru samoupravne interesne skupnosti proučila raven cen in predlagala nove, hkrati pa je zadovoljena za ukrepe za večjo učinkovitost in racionalizacijo poslovanja elektrogospodarstva in premogovništva. Pred zaključnim računom pa mora samoupravna interesna skupnost za elektrogospodarstvo predložiti način pokrivanja izpada dohodka iz lanskega leta, ker jih korekcija cen elektro energije v letu 1977 še ni pokrila. Predlog korekcije cen in način pokrivanja izgube bo sprejemala skupščina samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva.

Glede zemeljskega plina pa gradnja dobro poteka. Izjava je TOZD Petrol in bo še v tem letu dokončana od priključka na avstrijsko-jugoslovanski meji do Ljubljane in Jesenic. Prav tako pa bo mreža povezana s hrvaškim plinovodnim omrežjem. Konec prvega polletja prihodnjega leta bo plinovodno omrežje pričelo z obratovanjem in bo iz Sovjetske zveze prišlo 420 Nm³/h plina, od tega v Slovenijo 240, v Hrvaško pa 180 Nm³/h.

V srednjeročni plan Slovenije je poleg izgradnje in dobave novih kapacitet vključeno tudi novo, vse tehtnejše načelo o nujnosti racionalnejšega pridobivanja in porabe energije. To temelji na spoznanju energetske odvisnosti Slovenije, visoki ceni energije in velikih investicijah za proizvodnjo, dobavo in razvod. Slovenija danes lahko pokrije le okrog 50 % svojih potreb z lastno energijo, medtem ko razliko pokrije iz drugih republik in z uvozom. Zato je bil izdelan program ukrepov za racionalizacijo pridobivanja, pretvarjanja, transporta in porabe energije, ki je bil v javni razpravi. Izvršni svet skupščine SRS bo pripravil družbeni dogovor in druge dokumente, ki morajo postati dolgoročen odnos do energije, v cilju racionalizacije, ki pa mora biti ekonomsko upravičena s širšega družbenega vidika. Torej ne sme zavirati splošnega razvoja in zniževati dosežene stopnje življenjskega standarda.

N. Š.

STROKOVNA ESKURZIJA VARILCEV V KRŠKO

Društvo za varilno tehniko, sekcija Jesenice, dokaj uspešno deluje. Za svoje člane vsako leto organizira strokovna potovanja po domovini ali tujini z obiski varilskih sejmov in delovnih organizacij, kjer se ukvarjajo z varjenjem. S prirejanjem varilskih tekmovanj pa veliko prispeva k strokovnemu izpopolnjevanju svojih članov. Ekipa varilcev iz Železarne dosega tudi na republiškem in državnem prvenstvu vidne uspehe.

Preteklo soboto se je v hladnem jutru dvainštrideset varilcev podalo na pot. Ze po nekaj kilometrih vožnje smo se ogreli ob dobrem razpoloženju vseh udeležencev, saj je izreden pogled na Triglavsko pogorje obetal lep dan. Vožnjo skozi megleno ljubljansko kotlino smo izkoristili za pogovor o delu sekcije v preteklih mesecih in se domenili za program v prihodnjem obdobju.

V Krškem smo si ogledali delovno organizacijo Kovinarska Krško. Proizvodni program je zelo raznolik: od cistern in naprav za proizvodnjo asfalta do opreme za zaklonske. Varilci smo imeli priložnost, da se spoznajo z novejšimi postopki varjenja. Na zakuski v njihovi restavraciji so se varilci lahko seznanili z njihovim načinom dela, načrti in težavami, ki jih uspešno premagujejo. Na koncu razgovora je bilo izraženo spoznanje, da so taka srečanja koristna in poučna, tako za njih, ki uporabljajo in uvajajo naše nove dodatne materiale, kot tudi za nas kot proizvajalce, saj so nam njihove sugestije pri našem razvoju še

kako dobrodošle. Prijazni kolegi iz Krškega so nam razkazali svoje mesto, ki se zelo hitro razvija in v katerem so pred kratkim odkrili lep spomenik in odprli kulturni dom.

Z avtobusom smo si ogledali še gradbišče nuklearne centrale. Mogočne stavbe za strojne naprave in visoka stavba za reaktorski prostor so na vsakega od nas napravile svojstven vtis. S prijetnimi vtisi smo se poslovili od gostoljubnih prijateljev iz Krškega in se odpravili v Kostanjevico na Krki. Kolegi, ki se zanimajo za umetnost, so si ogledali stalne razstave znanih umetnikov Kralja in Jakca, drugi pa so razpoložljivi čas prebili v Kmečkem hramu ob domačem cvičku.

Pot nas je vodila še na ogled Kartuzije v Pleterjah, ki je v hudih časih zadnje vojne nudila zatočišče mnogim partizanom. Še zadnjič smo se ustavili v bližini našega železarskega kraja na skupni večerji. Vsi udeleženci smo bili zadovoljni s programom izleta, saj smo v kratkem času spoznali veliko novega in videli toliko zanimivosti.

Z. J.

Železarski globus

AVSTRIJA

V avstrijski železarni VOEST-Alpine v Linzu je pričel obratovati nov plavž s premerom talnika 11 m in dnevno proizvodnjo grodja 5.500 ton. Njegova značilnost je, da je opremljen z najbolj sodobno plavžarsko tehniko. Vodenje obratovanja je avtomatizirano s pomočjo dveh elektronskih računalnikov. Prvi skrbi za avtomatično zakladanje vsega in drugi regulira obratovanje štirih kavperjev ter drži temperaturo vpihanega zraka na čim bolj konstantni ravni. Celotno električno in elektronsko opremo je dobavilo zahodnonemško podjetje Siemens.

TRINIDAD IN TOBAGO

Na tem antilemskem otoku bodo zgradili prvo železarno. V prvi fazi bo zgrajena naprava za proizvodnjo železove gobe po Midrex postopku, z letno proizvodnjo zmogljivostjo 420.000 ton. V drugi fazi bodo zgradili železarske obrate za elektro jeklarstvo, z napravo za kontinuirno vlivanje in z valjarnami. Letna proizvodnja bo 965.000 ton gredic, palčastega jekla in valjane žice.

TOZD MONTER DRAVOGRAD V DEVETIH MESECIH

V razdobju januar-september 1977 so v TOZD IGMD Monter Dravograd izpolnili, oziroma presegli z družbenim planom predvideno količinsko in vrednostno proizvodnjo.

Glede na asortiment v devetmesečnem obdobju pa v temeljni organizaciji niso zadovoljni. Predvidevali so namreč proizvodnjo zahtevnejših izdelkov, z več vložnega dela, kar je ekonomsko bolj zanimivo. Tudi planiranih prodajnih cen posameznih proizvodov niso v celoti dosegli.

Kljub pomanjkanju nekaterih vrst materiala (vlečene in rebraste žice, INP in UNP profilov) in raznovrstnim zastojem, ki so povzročali v celotnem obdobju devetih mesecev precejšnje pomanjkanje, pa so končni rezultati vendarle zadovoljivi.

Kapacitete so imeli vseskozi zasedene. V času rednih dopustov jim je primanjkovalo le kvalificiranih delavcev.

Osnovni kazalci doseženega uspeha za devetmesečno obdobje, ob primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta, so naslednji (v 000 din):

	dosež. 1976	dosež. 1977	indeks
celotni dohodek	91.470	108.918	119
porabljena sredstva	63.000	79.456	126
amort. (minimalna plus pospešena)	2.616	3.416	131
dohodek	28.470	29.462	104
osebna, spl. in skupna poraba	19.067	21.186	111
ostanek dohodka	9.403	8.276	88
akumulacija	12.019	11.692	97
družbeni produkt	31.086	32.878	106
število zaposlenih	248	258	105

Ugotovimo lahko, da se je celotni dohodek na zaposlenega povečal za 15 %, medtem ko se je ostanek dohodka na zaposlenega zmanjšal za 15 %, zaradi povečane povprečne porabe sredstev za 21 % na zaposlenega. Prav tako so se povečala sredstva iz dohodka za SIS za 35 % na zaposlenega.

Udeležba porabljenih sredstev v celotnem dohodku je za 26 % večja v odnosu na leto 1976.

Minimalna amortizacija se je povečala za 17 %, amortizacija nad predpisano stopnjo za 40 %, oziroma povprečno za 26 %.

Količinski kazalci za devetmesečno obdobje po posameznih proizvodih so naslednji (v 1000 din):

	1976	1977	indeks
žični proizvodi (ton)	2.840	4.321	152
jeklene konstrukcije (din)	28.861	44.874	155
(ton)	2.221	3.452	155
(din)	43.578	45.344	104
zaključna dela:			
tekoči metri	14.426	11.500	80
kvadr. metri	36.164	63.690	176
din	11.530	22.726	197

Kljub visokim indeksom povečane količinske proizvodnje (povprečno 152) končni rezultat ni najboljši. Delavci TOZD Monter Dravograd pa računajo, da bodo do konca leta rezultate izboljšali.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V sredo, 9. novembra, je bila 20. redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Največ pozornosti so namenili pripravam za izvedbo delovne konference, ki bo v soboto, 17. decembra. Dogovorjeno je bilo, da se morajo sestati pred konferenco delovne skupine in izvoliti po tri delegate za vsako delovno skupino.

Opravili bodo tudi nekatere kadrovske spremembe. Namesto Branke Šuvaka predlagajo v odbor za gospodarstvo Jožeta Berčiča. Namesto Stanka Ferjana, ki je doslej opravljal funkcijo v odboru za LO in DS, so predlagali Vinka Peternela, v delegaciji SIS za športno dejavnost pa bo namesto tov. Šuvaka sodeloval tov. Rajlič, predsednik delegacije pa naj bi bil Jože Krmelj. Strinjali so se tudi s predlogom, da bo dopisnik za tovarniški časopis Železar Ivan Martelak.

Ob sklepu seje so se dogovorili, da bodo uredili sindikalno knjižnico, ki jo bo urejal Avgust Gabor. Trem sodelavcem - so odobrili denarno pomoč.

TRANSPORT

Dvajseta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v četrtek, 10. novembra. Predsednik osnovne organizacije sindikata Drago Kosir je izvršnemu odboru posredoval stališče, ki je bilo obravnavano na seminarju predsednikov, glede delegatov za letno konferenco. Na konferenco, ki bo 10. decembra v Kazini, bodo povabili vse člane kolektiva.

Dvema sodelavcema so ugodno rešili prošnji za pomoč pri nabavi oziromice.

ELEKTRODE

V petek, 18. novembra, je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Spregovili so o pripravi za izvedbo delovne konference in naročili vodjem samoupravnih delovnih skupin, da na sestankih izvolijo potrebno število delegatov. Na delovno konferenco, ki bo 14. decembra, bodo povabili tudi predstavnike OO ZKS, OO ZSMS ter vodstvo TOZD in vodje proizvodnje. Povabili bodo tudi letošnji upokojeni sodelavki Angelco Brevec in Francko Cestar.

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je bil seznanjen z opozorili vodstva TOZD glede sodelavcev, ki so kršili delovne dolžnosti. Soglašajo tudi z uvedbo disciplinskega postopka proti sodelavcem, ki kljub opozorilom še nadalje kršita delovne dolžnosti.

Na seji so razpravljali tudi o pritožbah sodelavcev zaradi osebnih dohodkov, ker menijo, da le ti v železarni prepočasi ali pa sploh ne naraščajo, medtem ko so življenjski stroški vsak dan večji. Tudi v tej smeri bi morala sindikalna organizacija ustrezno ukrepati.

DS ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE

V četrtek, 24. novembra, je bila 12. seja seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Tovarniška konferenca sindikata Železarne je sestavljena iz posameznih predstavnikov TOZD in DS. Ker delovna skupnost za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje nima predstavnikov v konferenci, so predlagali naslednje štiri člane: Stefana Ščerbica, Stanislava Repovža, Erno Nagode in Stanka Smoleja.

Delovna konferenca bo organizirana na delegatski osnovi, tako da bo vsaka delovna skupina predlagala tri do štiri delegate. Poleg delegatov se bodo delovne konference udeležili člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata, vodja delovne skupnosti, vodje oddelkov, predsednik OO ZSMS, predsednik delavskega sveta, predsedniki odborov pri DS in sekretarji OO ZKS.

Izvršni odbor je petim sodelavcem odobril denarno pomoč zaradi daljše bolezenske odsotnosti.

Ob sklepu seje so ugotovili, da je treba za skupščinske volitve, ki bodo prihodnje leto, evidentirati 25 delegatov za zbor združenega dela ter SIS.

Sprejet je bil sklep, da bodo v prihodnje Delavsko enotnost prejemali vsi člani izvršnega odbora, ki je še ne dobivajo.

Ker iz splošne varnostne službe odhajajo v pokoj trije naši sodelavci, so delovni skupini naročili, da uredi vse potrebno in v skladu s sklepom sindikalne organizacije v zvezi z njihovo upokojitvijo.

SLAVJE OB 40-LETNICI PLAVŽEV

(Nadaljevanje s 1. strani)
bomo pod vodstvom zveze komunistov in tovariša Tita še nadalje razvijali našo samoupravno, neuvrženo in svobodno socialistično domovino.

NEKDANJI SODELAVCI, UPOKOJENCI PRESENEČENI NAD RAZVOJEM

Ob 15. uri se je zbralo nekaj čez trideset nekdanjih plavžarjev, delavcev, ki danes že uživajo svoj zasluženi pokoj in ki so v prvih povojnih letih ogromno prispevali k razvoju in k doseženi proizvodnji surovega železa, da si pod vodstvom asistentov ogledajo svoj nekdanji obrat. Z nekaterimi od njih smo po ogledu imeli razgovor in zabeležili naslednje misli:

MARIN BLAŠKOVIČ je svojo delovno dobo začel in končal v Železarni. Najprej je delal na fini pločevini, potem pa je prišel na prakso k plavžu in bil poleg devetih sodelavcev poslan v celjsko rudarsko šolo na fužinarski oddelek, da bi se še bolje usposobil za to delo. Po osvojitvi je postal na plavžu delovodja in je to delo opravljal vse do februarja 1964, ko je bil upokojen. Zelo razpoložen, tako kot vsi, ki so obiskali svoj nekdanji obrat, nam je rekel, da je izredno presenečen nad spremembami, ki so nastale v trinajstih letih, odkar je zapustil obrat. Poglejte samo današnjo pripravo vložka in včasih, ko smo morali vse z lopatami, pa tudi krampi, če je bila ruda zmazana. Okrog plavžev je danes bolj zračno, bolj prostorno in veliko, manj je fizičnega dela, kot ga je bilo še pred desetimi leti in prej, je razkrival svoje prijetne vtise.

Pohvalno se je izrazil in zahvalil vodstvu in družbenopolitičnim organizacijam TOZD Plavž za povabilo na praznovanje tega pomembnega dogodka, s čimer so tudi omogočili, da so se z nekaterimi sodelavci videli po mnogih letih. Menil je, da je prav, da se 40-letnica prvega plavža na Jesenicah tako dostojno praznuje. Ob tej priliki se je sogovornik zahvalil tudi za redno prejemanje Železarnja, pri čemer je poudaril, da ga še vedno zanimata razvoj in napredek Železarne.

JOŽA MAROLT je delal na plavžu kot vozač vsipnega voza od leta 1937 pa vse do upokojitve leta 1962. Menil je, da so bile na plavžu dosežene očitne spremembe tako glede delovnih pogojev kakor glede priprave vložka. Dejal nam je, da, ko bi bil še enkrat mlad, bi ponovno začel delati na plavžu. Menil pa je, da pokojnine niso ustrezne vložnemu delu in pogojem, pod katerimi so delali. Šestindvajset let nisem poznal ne nedelje, ne praznika, je dejal, in to bi se vendarle moralo bolj odražati v naših pokojninah.

Tudi on je bil vesel vabila, da se je po več letih znova srečal z nekdanjimi in sedanjimi plavžarji.

JOŽE MODIC je delal pri plavžu petnajst let, to je, od leta 1944 do leta 1959, to je, do upokojitve. Tudi on je bil presenečen nad neverjetnimi spremembami. Omenil je tudi današnje izredno ugodne pogoje prevoza delavcev na delo in z dela. Povedal je, da se je na Poljšico, kjer je bil doma, vračal dve uri po končanem šihu in da je bilo najhuje pri izmenjavi dne, ko se je vrnil z dela ob polnoči, jutraj ob četrty uri pa je moral spet na pot. Tudi on je bil mnenja, da je najtežje breme ležalo v prvem povojnem obdobju na plavžarjih in martinarih in bi se to moralo bolj odražati v pokojninah.

FERDINAND TOLAR je delal na plavžu od leta 1940 do leta 1961, ko je bil upokojen, in sicer v rudarni in pražarni ter zadnja leta prišel na delovno mesto prvega talila. Mi bi danes pri delu uživali, je menil in pri tem navajal vrsto izboljšav do preboda plavža, ki so ga takrat opravljali še s svedrom ročno. Tudi on je bil vesel srečanja.

FRANC ŽNIDARIČ je delal na plavžu od leta 1946 do 1966, to je, do upokojitve, pred tem pa v kamnolomu, kjer je bil devetkrat udarnik. Na plavžu pa je delal najprej v rudarni, potem pa na pražilni peči.

Če se spomnim nazaj, je menil sogovornik, je to, kar imajo danes plavžarji, pravi raj. Poglejte samo njihove garderobe in umivalnice, včasih pa še tople vode nismo imeli, šele doma sem s ščetko s telesa spravljal rdeči prah. Soglašal je s sogovorniki, da pogoji dela, kakršni so bili takrat, niso dovolj upoštevali v njihovih pokojninah.

JERNEJ TRAVEN je delal na plavžu trideset let, to je, do leta 1969, ko je bil upokojen. Najprej je delal v rudarni, potem pri peči in na koncu je bil žerjavovodja. Razlike so neverjetne, takrat, je dejal, smo morali prekopati vse vagonne z rudo in z lopato skladatai vagonce, danes pa je vse avtomatizirano. Tudi jaz mislim, da naše delo pri odmerjanju pokojnin ni bilo pravilno vrednoteno.

BERNARD SVETLIN je sodeloval že pri montaži prvega plavža

leta 1937 in delal tam vse do upokojitve, to je, do leta 1970. Pred tem pa je delal v elektro delavnici. Povedal je, da je bil začetek pred štiridesetimi leti izredno težak. Takrat še ni bilo livnega polja in ves grodelj je bil vlit v leš, formalni pa so z lesenimi kalupi, ki so se včasih obnesli, včasih pa so imeli samo »lužo«. Z leti pa se je seveda vsa tehnologija izpolnjevala in to, kar je danes, je pesem. Govornik se je spominjal številnih dogodivščin, na primer, ko so med okupacijo prišli na ogled plavža gestapovci in ko so naredili tako, da je grodelj brizgal vse naokrog, tudi po zlikanih gestapovskih uniformah. Ali ko so nemškemu mojstru, ki je bil zelo zagrižen hitlerjanec, našagali ograjo, da je padel skoraj v ponovico z grodljem in se po tem ni nikdar več vrnil na plavž.

MARTIN ČUFER je prav tako na plavžu delal od njegovega začetka do upokojitve leta 1963 in to na vseh delovnih mestih, razen prvega topilca. Če je bilo potrebno, je dejal, sem v odsotnosti zamenjal tudi žerjavovodjo, ker sem se zanimal za vsa dela. Še danes se z bolečino spominja, ko je streha v rudarni pod seboj pokopala in iztrgala iz njihovih vrst tri zelo pridne delavce. Spominjal pa se je tudi veselih dogodkov, na primer, ko so med okupacijo nemškemu mojstru, ki je za malico kuhal hrenovko, le-to zamenjali s podobno gumijasto cevjo in se mu smejala, ko je z vilico poskušal, ali je že kuhana.

Se bi se lahko pogovarjali z našimi nekdanjimi sodelavci, vendar smo jim morali prepušiti nekaj časa za obujanje spominov in za kramljanje s sedanjimi sodelavci. Zato naj nam vsi tisti, ki bi nam lahko še mnogo povedali, oprostijo, vendar pa upajmo, da se bomo še srečali. To kratko srečanje z njimi lahko stinemo v njihovo skupno misel, da so bili vsi, ki so si po več letih ogledali plavž, prijetno presenečeni nad velikim napredkom in izredno zadovoljni z vabilom sedanjih plavžarjev.

SLAVJE V GLEDALIŠČU

Osrednja prireditev ob 40-letnici plavža je bila v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah, ki so jo plavžarji in njihovi svojci ter predstavniki družbenopolitičnega življenja občine in Železarne izpolnili skoraj do zadnjega kotička. Vse navzoče je pozdravil vodja TOZD Plavž Lado Sketa in predal besedo Janku Guzlju, predsedniku delavskega sveta TOZD Plavž, ki je v svojem slavnostnem govoru dejal:

»Poleg številnih proslav v tem letu tudi plavžarji praznujemo 40-letnico, ko je bil na Jesenicah zakurjen prvi plavž, in to jeseni leta 1937.

Izmed vseh metalurških procesov v tehnologiji železa in jekla je plavžarski proces edini, ki se ni spremenil od vsega začetka. Spremenili so se samo kapacitete, priprava rude in delovni pogoji ter se vključili elementi modernega časa, to je, fizika, matematika in v zadnjem času računalništvo.

Plavžarstvo ima v Sloveniji, oziroma v metalurgiji še posebno ugledno mesto, saj ga zasledimo že v 16. stoletju. Tako imenovane slovenske peči, so bile v Radovni, Kolnici, Kamni gorici, Kropi in v Železnikih. V letu 1953 so po naključju odkrili pri gradnji ceste Kropa-Jamnik ostanke talilne peči. To odkritje je splošnega pomena za plavžarstvo srednje Evrope, posebno pa za plavžarstvo slovenskih alpskih krajev in Koroške.

V času pred drugo svetovno vojno so tovarno takratne Kranjske industrijske družbe začeli modernizirati, posebno jeklaro in varjarne ter pripadajoče obrate. Povečanje zmogljivosti Siemens-Martinove peči je zahtevalo povečanje dobave vložka, tako starega železa kot grodlja.

Vprašanje le-tega je bilo bistveno za nadaljnji obstoj železarne. Predvojna psihoza je ustvarila težko stanje v vsej Evropi, ki je poskušala slediti s pripravami na vojno nemškemu oboroževalnemu aparatu.

Tako so že v letu 1933 tudi na Jesenicah začeli razmišljati o gradnji plavža, ki naj bi zagotovil zadostne količine grodlja za jeklaro. Vložek za jeklaro je bil vedno bolj problematičen in nevarnost je bila, da bo jeklaro prenehala obratovati, s tem pa bi bil postavljen na kocko tudi obstoj celotne železarne. Tako je septembra 1936 padla odločitev, da se prične z gradnjo plavža, iz katerega je prišel prvi grodelj 20. oktobra 1937. Takoj za njim so začeli pripravljati gradnjo drugega plavža, ki je začel obratovati leta 1940, vendar le za nekaj mesecev, nato pa je bil ustavljen za celo vojno obdobje. Prvi plavž pa je neprekinjeno obratoval vso vojno obdobje do 16. aprila 1945, ko je bil ustavljen za več kot eno leto.

Porušene prometne zveze in po vojna težka situacija so bile največja ovira za obratovanje plavžev po osvoboditvi. Potrebne so bile velike količine železove rude in koksa, ki pa ju zaradi navedenih ovir nismo mogli dobiti. Tako je bil šele 30. junija 1946 zakurjen prvi plavž. Le nekaj mesecev za tem, 21. avgusta 1946, pa je maršal Jugoslavije Josip Broz Tito prižgal drugi plavž. V slavnostnem govoru je tedaj med drugim izrekel naslednje zgodovinske besede:

»VSAK DELAVEC IN DELAVKA, VSAK DELOVNI ČLOVEK V NAŠI DRŽAVI MORA RAZUMETI, DA JE ON GOSPODAR, DA IMA PRAVICO REČI SVOJO BESEDO, PRAV TAKO TUDI DOLŽNOST, DA DA OD SEBE VSE ZA SPLOŠNO DOBRO.«

Ko danes praznujemo 40-letnico plavžarjev, se s ponosom spominjamo teh besed predsednika Tita, ki jih je povedal ne samo plavžarjem in železarjem, temveč so bile namenjene, oziroma so veljale in še veljajo vsem jugoslovanskim delovnim ljudem.

Pot do današnjega dne, ko delavec upravlja s pogoji in rezultati svojega dela, je bila težka. Zakon o združenem delu, ki je bil sprejet pred letom dni, je rezultat našega razvoja in dokaz daljnovidnosti zveze komunistov in našega predsednika Tita. Prizadevati si moramo vsi in z vsemi silami, da bo zakon čimprej zaživel v praksi.

Železarna na Jesenicah je kovačnica bratstva in enotnosti, kjer si delavci, pripadniki vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti, stiskajo ob uspehih in slavnostih svoje prepotene, žuljeve roke z eno samo željo, da z odgovornim odnosom do skupne lastnine in do družbe ter z vestnim delom dvigajo življenjsko raven za sebe in za vse, tudi za tiste, ki prihajajo za nami.

Plavžarji so svojo pripadnost boju naprednega delavskega razreda dokazali že med narodnoosvobodilnim bojem in socialistično revolucijo. Še posebno pa so se izkazali po osvoboditvi, ko so z vsemi silami, včasih z nadčloveškimi naporji premagovali mnoge težave, da bi lahko dali čimveč grodlja za izdelavo jekla in s tem kar največ pomagali pri obnovi in izgradnji porušene domovine.

V zadnjih letih so se delovni pogoji v plavžarskih obratih bistveno spremenili in odpravljeno je bilo težko fizično delo na nekaterih mestih tehnološkega procesa. Vse to smo spremenili in zgradili ob podpori celotne družbe in ob skupnih interesih vseh delavcev Železarne.

Danes, ko praznujemo svojo štiridesetletnico kot člen v verigi sestavljen organizacije združenega dela Slovenske železarne in delovne organizacije železarna Jesenice kot samostojna temeljna organizacija združenega dela, se doseženega napredka in uspehov še posebno veselimo.

Delavci temeljne organizacije združenega dela Plavž se s to slovesnostjo pridružujemo praznovanju 40-letnice Komunistične partije Slovenije in jubilejev predsednika Tita, ki mu iz srca želimo, da bi nas vodil še dolga leta.

Po tem so podelili priznanja najstarejšim, še aktivnim plavžarjem in najbolj aktivnim delavcem, in sicer miniaturni kipec plavžarja, delo akademskega slikarja Jaka Torkarja. Priznanje so podelili tudi Francu Lekošku-Luku, ki te dni praznuje visok življenjski jubilej, 80-letnico. Priznanje je najboljšimi željami mu bo izročila posebna delegacija plavžarjev.

V kulturnem programu, ki je sledil, so sodelovali pihalni orkester Jeseniških železarjev, pod vodstvom dirigenta Ivana Knifca, moški pevski zbor društva upokojencev Jesenice, pod vodstvom zborovodja Janeza Ponikvarja, in recitatorji, člani amaterskega gledališča Tone Čufar – Tatjana Koširjeva, Vera Smukavčeva in Borut Verovšek. Imenitno izveden program je bil dostojen velikega jubileja plavžarjev.

Ob 40-letnici prvega jeseniškega plavža je delavski svet TOZD imel slavnostno sejo, ob navzočnosti predstavnikov samoupravnih in družbenopolitičnih organov Železarne

Delavci TOZD Plavž in nekdanji sodelavci, sedaj upokojenci, so skupaj s številnimi gosti proslavili 40-letnico prvega plavža na Jesenicah.

Pihalni orkester Jeseniških železarjev in recitatorji, člani amaterskega gledališča Tone Čufar, so s kvalitetnim programom popestrili praznovanje plavžarjev.

V kulturnem programu na slavlju ob 40-letnici prvega jeseniškega plavža je sodeloval tudi moški zbor društva upokojencev Jesenice, pod vodstvom Janeza Ponikvarja.

PRIZNANJE PLAVŽARJEM

Ob 40-letnici plavžev so na slavnostni akademiji podelili priznanja – kipec plavžarja, delo akademskega slikarja Jaka Torkarja, naslednjim delavcem TOZD Plavž:

ZA 30-LETNO DELO IN VEČ NA PLAVŽU SO PREJELI PRIZNANJE: ALOJZ BRGANT, IVAN DEBELJAK, JOŽE GAŠPERŠIČ, JANKO JELOVČAN, ANDREJ MOČNIK IN JOŽE ZGONC.

ZA 25-LETNO DELO IN VEČ SO PRIZNANJE PREJELI: IVAN BERLOT, FRANC GOLBA, JOŽE KOKALJ, VINKO KOSMAČ, ANTON VAVTAR, ALBERT ČERNI, ALOJZ KOŽELJ, FRANC KRAMAR, PAVEL MEDVED, JANKO MLAČAR, BOGO PRETNAR, STANKO SUBOTIČ, MIHAEL ZORMAN, VINKO ŽALIK IN IVICA BELEC.

PRIZNANJA PA SO DOBILI TUDI NASLEDNJI NAJBOLJŠI DELAVCI IZ POSAMEZNIH SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN: IVAN SEDEJ, FEHIM NAŠIČ, MARJAN DROLČ, DERVIŠ ALAGIČ, STANKO SLEKOVEC, MUJO KARDAŠEVIČ IN DJURO SAMARDŽIJA.

10. OKTOBER – DAN KOVINARJEV JUGOSLAVIJE

V Zagrebu je bila 10. oktobra svečana konferenca sindikata delav-
ev industrije in rudarstva, na kateri so 10. oktober proslavili za DAN
KOVINARJEV JUGOSLAVIJE, ki se bo v bodoče proslavljali kot
regled dela in ustvarjalnosti kovinarskih delavcev Jugoslavije. Iz
radiva s konference, ki nam ga je poslal pred kratim zvezni odbor
menjenega sindikata, posredujemo referat predsednika tega sindi-
kata Rada Galeba, v katerem utemeljuje ta slavnostni akt in opisuje
godovinski razvoj sindikalnega gibanja kovinarjev, oziroma
metalurgov.

NERAZDRUŽNA ZVEZA KOVINARJEV Z DELOM IN IMENOM TOVARIŠA TITA

Imamo izjemno čast, da proglasi-
mo dan kovinarjev Jugoslavije. S
tem potrjujemo željo več kot
60.000 kovinarskih delavcev naše
ovnine, da se njihov dan, praznik
ovinarjev, povezuje z datumi
ogate revolucionarne aktivnosti
ovinarja Jugoslavije – Josipa
roza. S tem dejanjem velika dru-
ina kovinarjev izraža veselje, ker
voj dan povezuje z imenom največ-
ega sina naših narodov, velikana
ašega in mednarodnega proletari-
ta, ki je svoje življenje posvetil
oju za interese delavskega razreda.

Pred 70 leti je Josip Broz, deček iz
romanske zagorske družine, stopil v
rste kovinarjev in že 10. oktobra
1910 je prešel k organiziranemu de-
vskemu gibanju in postal član
veze kovinarskih delavcev Hrvat-
ce in Slovenije. In prav ta dan kovi-
arji proglasijo za svoj dan, ki bo
omenil trajno in nerazdružno
vezo kovinarjev z delom in imenom
ovariša Tita. Dan kovinarjev bo
molično izražal kontinuiteto re-
volucionarnega boja od prvih orga-
niziranih stavk in drugih akcij, prek
azredne aktivnosti med obema voj-
ama, udeležbo in prispevek na-
dnoosvobodilnemu boju in revol-
uciji, obnovi in izgradnji domovine,
o naporov današnjih in bodočih
eneracij za izgradnjo samoupravne
ocialistične družbe kot »asociacije
obodnih proizvajalcev«. Še posebe-
o nas veseli, da dan kovinarjev
roglasimo v letu velikih jubilejev
ovariša Tita, narodov, narodnosti
i delavskega razreda naše domovine.

Kovinarji Jugoslavije so ponosni
a to, ker je ravno iz njihovih vrst
šel človek, ki je danes in v
godovini prva in izjemna osebnost,
atero je doslej mednarodnemu
elavskemu gibanju dal delavski
azred, ki je revolucionarno aktiv-
ost začel v zvezi kovinarskih de-
vcev in ki je v tem sindikatu zrasel
odličnega voditelja in organizatorja
ovinarjev in ostalih delavcev v
rvatski in Jugoslaviji. Tovariš Tito
je kot kovinar včlanil v socia-
lno demokratsko partijo, postal član
omunistične partije, partijski
oditelj, član vodstva sindikata v
arebu in Hrvatski. Vedno je boj
ovinarjev povezoval s celotnim
ojem delavskega razreda, zave-
ajoč se, da lahko samo enotno de-
vsko gibanje uresniči svoje cilje.

Bogata je sindikalna in revolucio-
arna dejavnost kovinarja Josipa
roza, ki je kot delavec spoznal vso
rovost izkoriščanja in brezpravno-
i v kapitalistični družbi. Te izkuš-
e so mu pomagale da je občutil
jplotje težnje in potrebe, pa tudi
omno revolucionarne in ustvar-
le e možnosti delavskega razreda.

Olga in trnjeva pot po kateri je
Josip Broz od Siska in prve
leležbe na prvomajski proslavi pa
ek generalne stavke strojnih
lavcev Zagreba, do Kamnika,
ankova, Plzna, Münchna, Dunaja
Dunajskega novega mesta. V
učnem iskanju dela je spoznaval
ve sredine, nove ljudi, vendar pa
povsod naletel na iste odnose:
elitev na tiste, ki delajo, in na tiste,
a katere se dela, na lakoto in brez-
avnost delavskega razreda, katere-
u je pripadal. V tem obdobju se je
rmirala razredna zavest in opre-
litev Josipa Broza, da se bori za
ivčnejšie družbene odnose, in to z
ganiziranim bojem proti kapita-
izmu; to je obdobje dozorevanja
dočega velikega jugoslovanskega
svetovnega proletariata.

Prva svetovna vojna in velika ok-
brska revolucija sta še bolj utrdili
volucionarno opredelitev Josipa
roza. Tam, kjer so se pod vodstvom
nina uresničevale sanje milijonov
lavcev in naprednih ljudi Evrope
sveta, si je pridobil dragocene
kušnje za boj v delavskem revolu-
onarnem in sindikalnem gibanju
vojni, ko so bili po Obznani in
konu zaščitni države prepovedani
rtija in revolucionarni delavski
ndikati, njihovo članstvo pa je bilo
postavljeno preganjanju, areta-
jam in terorju.

Obveze komunista in sindikalnega
ktivista ga pripeljalo najprej v
raljevo. »V to ladjedelnico«, ka-
avi tovariš Tito, »nisem prišel

slučajno. Po odločitvi partije sem
poslan, da organiziram sindikalno in
partijsko organizacijo, in kot vojak
komunistične partije sem se disci-
plinirano odzval...«

Po Kraljevići gre v Smederevsko
Palanko, kjer pridejo do izraza
njegove velike sposobnosti orga-
nizatorja stavk, odločnost in dosled-
nost v borbi za delavske interese. Ni
ga omajalo niti stalne odpustanje z
dela niti težak boj za obstoj. Jekle-
nel je v spopadih z delodajalci in
policijo, istočasno pa je tudi v partiji
in sindikatih, v boju proti frakcio-
naštvu in za enotnost, krepil svojo
revolucionarno opredelitev in neom-
ahljivost.

Pred ogulinskim procesom, aprila
leta 1927, je bil Josip Broz izvoljen
za sekretarja oblastnega odbora
zveze delavcev kovinske industrije
za Hrvaško in Slavonijo, za sekre-
tarja upravne podružnice zveze
delavcev kovinske industrije in obrti
v Zagrebu, opravljal pa je še več
drugih dolžnosti v sindikatu in
partiji. Njegovo delo se je v tem
obdobju močno občutilo v Zagrebu
in v vsej domovini. Tedaj je bil
izvoljen v centralno upravo zveze
delavcev kovinske industrije in obrti
Jugoslavije. V vseh treh sredinah je
bil tovariš Tito nespremljiv borec
proti desni in levi frakciji. Na zgodo-
vinski osmi partijski konferenci v
Zagrebu pa je dal odločujoč pris-
pevek k obračunu s frakcionarstvom.

Kot izkušen sindikalni funkcionar
je bil Josip Broz angažiran pri
mnogih nalogah pri organiziranju
dela delavskega razreda in partije v
sindikatu. Sočen s tedanjimi bist-
venimi problemi delavcev, je govoril:
»Mi vidimo, da je naše delo v
nazadovanju, ker ne pozivamo
delavcev v akcijo, temveč jih nekako
programsko zbiramo s pomočjo leta-
kov, z izražanjem splošne linije
partije. Toda sedaj je potrebno iti
povsod tja, kjer se zbirajo delavci!
Iti je treba v akcije in jih razvijati.
Ne s sporazumevanjem vrhov,
temveč spodaj. V svoje roke je treba
vzeti funkcije v sindikatih. Social-
patriotične in druge frakcijske zборе
in organizacije je potrebno spre-
minjati v naše!«

V tem času je tovariš Tito govoril,
pisal, organiziral stavke, demonst-
racije, krepil vrste organiziranega de-
lavstva in razširjal njihovo bazo. In
takrat, ko je bilo najtežje, na znanem
»bombaškem procesu«, je z brezpri-
mernim junaštvom pokazal svojim
soborcem, kako se je treba vesti pred
razrednim sovražnikom.

Ko je iz sindikata kovinarjev in
drugih sindikalnih organov prešel na
partijsko delo in prevzel odgovorne
dolžnosti člana politbiroja in kasne-
je generalnega sekretarja Komun-
istične partije Jugoslavije, je tovariš
Tito ostal tesno povezan s kovinarji
in delavskim razredom nasploh. V
vseh situacijah, kadar je bilo treba
dobiti izhod iz težav ali uresničiti
velike cilje, se je naslanjal na
revolucionarnost in borbenost de-
lavskega razreda.

Sindikati kovinarjev je bil od vsega
začetka v vseh krajih naše domovine
med najbolj organiziranimi deli
sindikalnega gibanja v celoti. Tova-
riš Tito je v taki organizaciji
pridobil prve borbene izkušnje in
mnogo prispeval, da je ta sindikat v
času do druge svetovne vojne odigral
veliko vlogo v revolucionarnem boju
delavskega razreda Jugoslavije.

To je le nekaj dogodkov, ki ilu-
strirajo dolgoletno in bogato borbo-
no aktivnost sindikata kovinarjev.

OD PRVIH ORGANIZIRANIH AKCIJ KOVINARJEV DO ZMAGE REVOLUCIJE

Prva organizirana akcija kovinar-
jev je bila oktobra leta 1869 na Reki.
Tedaj so kovaški delavci, združeni z
mizarji in krojači, stopili v stavko in
zahtevali skrajšanje delovnega časa.

Kovinarji kragujevske topolivar-
ne so leta 1876 skozi mesto prvi
ponesli delavski rdeči prapor, kot
razredni simbol borbe proti izko-
riščanju, za pravice in svobodo
delavcev.

V Sloveniji je bilo leta 1893
osnovano kovinarsko društvo za
Kranjsko, s katerim se v tem delu
domovine začenja organizirano sin-
dikalno delo metalurgov.

Začetki sindikalnega gibanja kovi-
narjev v Bosni in Hercegovini so
vezani z osnovanjem zveze kovi-
narjev (metalurgov) leta 1905. Ta
zveza, kakor tudi vse ostale, je delo-

vala v okviru glavne delavske zveze
za Bosno in Hercegovino. Z začet-
kom v udeležbi v veliki generalni
stavki, od leta 1907 do 1912, je zveza
organizirala petnajst stavk in tri-
najst se jih je končalo uspešno. To je
bila ena redkih zvez, ki je po letu
1910 združevala več kot 15 odstot-
kov delavcev svoje stroke.

Na Hrvatskem je bila julija 1907
prva letna skupščina zveze kovinar-
skih delavcev. Dobro obiskana je
osvojila pravila, ki jih je vlada
sprejela. Vendar se moč te zveze do
prve svetovne vojne ni dovolj poka-
zala. Tarifni boji so bili parcialni, od
primera do primera.

Zveza metalurških delavcev je bila
med prvimi v Srbiji osnovana na
začetku tega stoletja. Na samem
začetku njenega boja se stavke
pogosto zaključujejo brez uspeha,
kasneje pa se je razvijala vse bolj
uspešna aktivnost, tako da je že leta
1904, na letni skupščini, Dimitrije
Tucović dal pozitivno oceno o delu
zveze. Leta 1910 zveza organizira
stavke v Čaku, Kraljevu in Beogru-
du. Balkanska vojna je zavrla njeno
borbo, toda zahvaljujoč tarifni,
stavkarski in finančni politiki, je v
pogojih vojnega opustošenja dosegla
spoštovanja vredne rezultate.

Kovinarski delavci v Sloveniji so
bili leta 1904 in 1905 bolje organi-
zirani kot ostale stroke. Organiziranih
je bilo okrog 20 odstotkov, vendar pa
so, tako kakor tudi ostale stroke, do
leta 1908 šele utirali pot organizira-
nemu boju. Zveza se je iz leta v leto
krepila. Pred prvo svetovno vojno je
imela že več kot 60.000 članov. V
tem času je zveza predstavljala pom-
embno razredno silo, sposobno, da
se uspešno bori za pravice svojega
članstva.

Do prve svetovne vojne se je sin-
dikalno gibanje nasploh, še posebno
pa gibanje kovinarjev, konsolidiralo
v vseh krajih države, toda vojna je
prekinila njegovo dejavnost.

Vojna se še ni končala, ko je na
Hrvaškem že leta 1917 prišlo do
obnove sindikalnega delavskega gi-
banja. Pod vplivom oktobrske revol-
ucije se je širila komunistična ideja
v sindikalnem gibanju. To je izzvalo
odpor reformistov, kar je pripeljalo
do polarizacije sil.

V vsej državi so sindikati zelo hi-
tro konsolidirali svoje vrste. Delavci
so občutili in globoko verovali, da je
prišel čas celotnega zedinjenja sin-
dikalnega gibanja Jugoslavije. Že leta
1919, na prvem jugoslovanskem sin-
dikalnem kongresu v Beogradu, je
bila sprejeta resolucija o zedinjenju.

Ustvarjena je splošna sindikalna
organizacija, ki je zajemala celotno
ozemlje države. Imela je veliko moč,
pred katero so druge organizacije
izgubile svoj pomen. Toda organiza-
cija je le teritorialno zedinjevala
sindikalne organizacije. Centralni
delavski sindikalni svet Jugoslavije
ni uspel uresničiti odločitve kon-
gresa o zedinjenju pokrajinskih stro-
kovnih zvez in sploh sindikata za
vso državo.

Organizirani kovinarski delavci, ki
so imeli kongres zedinjenja leta
1920, so delili splošno usodo vseh
delavcev. Tudi njihovo zedinjenje ni
bilo uresničeno v celoti, celotno gi-
banje pa je doživljalo veliko krizo.

Po Obznani je bilo prepovedano
delo centralnega delavskega sin-
dikalnega sveta Jugoslavije. Komun-
istične organizacije so se morale for-
malno prilagajevati zahtevam reži-
ma, sindikalne pa so, pod vplivom
partije, menjale nazive svojih orga-
nov, toda niso zapustile svoje ideolo-
ške razredne opredelitve niti spre-
menile odnosa do izkoriščevalskega
razreda.

Kljub aretacijam in zapiranju ko-
munistov so delavci ostali z njimi.
Reformistični sindikati niso uspeli,
da bi masovno pridobivali delavce.
Imeli so samo vodstva, ne pa član-
stva. Tako je zveza kovinarskih de-
lavcev, v okviru glavne delavske zve-
ze (ki je bila v rokah reformistov),
legalno delovala, toda največ kovi-
narskih delavcev je bilo organizi-
ranih v centralnem pododboru zveze
kovinarjev, ali pa so ostali neorga-
nizirani. Po propadlem poskusu, da
bi imeli skupni kongres, so reformisti
leta 1922 imeli svoj kongres, ki ni
imel uspeha. Delegati na njem so bili
umetno »skonstruirani«, članstvo pa
je bilo prikazano z lažnimi števil-
kami.

Nasprotno temu neuspelemu po-
skusu pa so neodvisni sindikati zve-
ze delavcev kovinske industrije in
obrti leta 1925 imeli svoj odlično
obiskani in uspel kongres. Le-ta je
dokazal, da so delavci razumeli, kdo
resnično vodi razredni boj.

Reformistično vodstvo ni zbiralo
sredstev v boju za vodilna mesta
v delavskem gibanju. S tem so
objektivno pomagali najreakcionar-
nejšim silam, ki so želele razcepiti
in oslabiti delavskih vrst.

Tovariš Tito je kot sindikalni
aktivist v tovarnah, potem kot vo-
dilni delavec v sindikatu kovinarjev
Hrvaške in Slavonije, član vodstva
istega sindikata v Zagrebu, Hrvatski
in Jugoslaviji, ogromno prispeval
k oblikovanju enotnega delavskega
razreda in sindikata, kot njegove
enotne delavske organizacije.

Sodelavec pri obzidavi ponvice v martinarni

V boju proti kapitalističnemu iz-
koriščanju je dozorevala razredna
zavest kovinarjev in ostalih delavcev
Jugoslavije, kar je istočasno pome-
nilo pripravo delavskega razreda na
dogodke v drugi svetovni vojni, v ka-
teri so v oboroženem boju in revoluc-
ciji naših narodov kovinarski delavci
dali dostojen prispevek.

Pod vodstvom Komunistične par-
tije Jugoslavije in tovariša Tita so
kovinarji ostali zvesti svojim svetlim
tradicionalnim tradicijam in dali
velik delež k zmagi naše narodno-
osvobodilne borbe in revolucije.

S polno pravico lahko rečejo, da so
bili v prvih vrstah revolucije in da je
bila njihova vloga v nekaterih obli-
kah borbe nezamenljiva.

V mnogih krajih naše države so
bile prve partizanske enote formi-
rane izključno iz kovinarskih delav-
cev ali pa so ti z ostalimi delavci
sestavljali njihova jedra. Tako je
bilo v okolici Celja, Slavonskega
Broda, Splitske, Niške, Kragujevca,
Sarajeva, Trepče, Banje Luke, Beo-
grada, Ljubljane in drugod.

Iz vrst kovinarskih delavcev je

izšla cela vrsta organizatorjev vsta-

je: partijskih voditeljev, komandan-

tov in komisarjev partizanskih enot.

Ne majhno število njih med ljud-

stvom živi kot legenda. Pogosto so

bila ilegalna ali partizanska imena

»kovinar«. To je pomenilo čast za

tistega, ki ga je nosil.

Znani voditelji naše partije in naj-

bližji sodelavci tovariša Tita iz-

hajajo iz vrst kovinarskih delavcev.

Prekaljeni v revolucionarnem boju

pred vojno so mnogo pomenili v na-

rodnoosvobodilnem boju in revoluc-

ciji. Tako je največje priznanje za

hrabrost in junaštvo v narodnoosvo-

bodilnem boju – odlikovanje narod-

nega heroja, dobilo 132 kovinarskih

delavcev. Vsaki deseti heroj narod-

noosvobodilne vojne je kovinar. Več

kot polovica je žrtvovala svoja živ-

ljenja za svobodo in ideale delav-

skega razreda. Njihova imena naj-

demo v nazivih tovarn, šol in ulic.

Njihova imena spominjajo mlade

generacije na junaštvo, hrabrost,

srčnost in pripravljenost, da se za

ideale žrtvuje vse, pa tudi življenje.

Ravno tako, kakor je tovariš Tito

smelo in pogumno govoril pred

buržoaznim sodiščem leta 1928.

Kovinarji so v narodnoosvobodil-

nem boju vsestransko koristili s svo-

jim znanjem, ne samo v diverzant-

skih, temveč v vseh akcijah, ki so po-

trebovale njihove strokovne izkuš-

nje.

Znano je, da se je partizanska

vojska v glavnem oboroževala s tem,

da je odzemale orožje sovražniku.

Ve se tudi to, da se je v naših delav-

nicah in tovarnah izdelovalo orožje.

Ceprav v majhnih količinah, so

imele puške in bombe iz partizan-

skih delavnic velik pomen. To je

hrabilo in vplivalo vero v lastne moči

in napovedovalo zmago.

Sovražnik je vedel, kakšno nevar-

nost za njega predstavlja delavski

razred Jugoslavije, in zato se je s

svojimi zločini usmeril na industrijs-

ke centre. Uničil je celotne delovne

kollektive v Kraljevu, Kragujevcu in

drugje. Tisoče kovinskih delavcev je

bilo interniranih v fašistična tabo-

rišča na prisilno delo ali v smrt.

Konec vojne in svobodo je pričal-

kalo manj kot 50.000 kovinarjev.

Le-ti so prevzeli velike naloge pri
obnovi domovine. Pripadla jim je
obveza, da v kar najkrajšem času
obnovijo porušene in onesposobljene
tovarne in industrijske naprave. To
je bila ogromna naloga. Okupator je
namreč uničil okrog 40 odstotkov že
tako nerazvite industrije, več kot
dve tretjini prometnih sredstev.
Praktično v državi ni bilo tovarne
brez poškodovanih ali demontiranih
strojev.

IZREDEN RAZVOJ PO OSVOBODITVI

Kovinarski delavci Jugoslavije so
ob ogromnih naporih in samoprema-
govanju dosegli uspehe, na katere so
lahko ponosni. S skromnimi silami,
brez osnovnih sredstev, pogosto v
nemogočih pogojih, so bili kovinar-
ski delavci sposobni reševati najbolj
zapletene naloge. Njihovi uspehi ne-
dvomno dokazujejo, kaj lahko de-
lavski razred doseže, osvobojen ka-
pitalističnega izkoriščanja in razredne
brezpravnosti, ob zavesti, da rezul-
tati njegovega dela pripadajo njemu
in družbi.

Napori kovinarjev v povojnem
obdobju so bili izjemni. Ker so poleg
vojne opustošenja podedovali ne-
razvito kovinsko industrijo. Le-ta je,
na primer, samo s petimi odstotki
sodelovala v industrijski proizvodnji
stare Jugoslavije, ene od najbolj
zaostalih držav Evrope.

V vsem povojnem obdobju se je
kovinsko predelovalna industrija
razvijala hitreje od industrije v celo-
ti. Industrijska proizvodnja se je v
naši državi, v primerjavi z letom
1939, povečala za 15-krat, proizvo-
dnja v panogah za predelavo kovin pa
19-krat. Proizvodna sredstva so bila
v letu 1974 52-krat večja kakor leta
1939.

Medtem ko energetska moč stro-
jev industrije in rudarstva v povoj-
nem obdobju raste za desetkrat, se
le-ta v kovinski industriji povečuje
152-krat, v ladjedelništvu 211- in
v elektroindustriji 27-krat.

Skromno jedro kovinarjev se je
razvilo v veliko moč. Samo v pano-
gah za predelavo kovin je več kot
550.000 delavcev in nekoliko sto ti-
soč jih dela v vseh dejavnostih indu-
strije in gospodarstva in brez njih si
niti ne moremo zamisljati uspešnega
poslovanja in razvoja. To je proiz-
vodna moč, tehnično in strokovno
usposobljena, z velikimi ustvarjal-
nimi možnostmi. Okrog šestdeset od-
stotkov zaposlenih delavcev v pano-
gah za predelavo kovin ima redno
strokovno izobrazbo. Med njimi je
skoraj šest odstotkov delavcev z vi-
soko in višjo izobrazbo, več kot de-
set odstotkov je visokokvalificiranih
delavcev, enajst odstotkov s srednjo
strokovno izobrazbo in 30 % kvalifi-
ciranih delavcev.

Ta mogočna armada kovinarjev je
združena v prek 1400 temeljnih
organizacij združenega dela, v okrog
450 delovnih organizacij in v večje
število sestavljenih organizacij,
opremljenih z modernimi sredstvi za
proizvodnjo. Ta armada je ustvarila
rezultate, vredne vsega priznanja, in
dosegla tako stopnjo razvoja, ki ji
omogoča, da se še poveča proizvod-
nja in pospešijo samoupravni pro-
dukcijski odnosi.

V industrijski proizvodnji je pano-
ga za predelavo kovin udeležena
s 30 odstotki.

Kovinsko predelovalna industrija je, zahvaljujući znanju, pripravljenosti in prizadevanju kovinarskih delavcev in strokovnjakov vseh specialnosti, zrasla iz nerazvite, pol-obrtne dejavnosti v močno moderno industrijo, sposobno, da obvladuje najzaprtejša tehnično-tehnološke procese in proizvaja najpopolnejše stroje in opremo. Dolg je seznam proizvodov kovinske industrije, posebno tistih, o katerih smo pred vojno lahko samo sanjali. Naša kovinska industrija že več let uspešno izdeluje opremo za številne panoge industrije in gospodarstva. Proizvajamo kompletno opremo za energetske objekte, tudi tisto z največjo močjo, potem opremo za procesno industrijo, gradbeništvo, gradbeno industrijo, kmetijstvo, železniški in mestni promet in pomemben del opreme za ostale dejavnosti.

Naša strojegradnja uspešno sodeluje pri izgradnji objektov skupaj z inozemskimi proizvajalci, tudi pri tako zapletenih objektih, kot je izgradnja atomskih central.

Industrija za proizvodnjo kmetijskih strojev uspešno izdeluje traktorje različnih kategorij, različne priključne stroje, kombajne, mikultivatorje, skratka kompletno kmetijsko mehanizacijo, ki po količini in kvaliteti lahko zadovolji potrebe našega kmetijstva.

Kovinarji proizvajajo vsa prometna sredstva, razen potniških letal. Usposobili so se, da popolnoma zadovoljijo potrebe železniškega, cestnega, rečnega in pomorskega prometa v naši državi. S temi proizvodi smo se uveljavili tudi na zunanjih tržiščih.

Ne obstaja niti eno gospodarsko ali negospodarsko področje, v katerem se delovni ljudje ne bi posluževali proizvodov kovinskih delavcev.

Kakor so se kovinarji v revoluciji, poleg udeležbe v oboroženem boju, borili za proizvodnjo orožja, tako so po osvoboditvi dali največje prispeve v proizvodnji opreme za naše oborožene sile. Več kakor 80 odstotkov oborožitve in vojaške opreme v rokah naših vojakov je delo jugoslovanskih iznajditeljev, konstruktorjev, raziskovalcev in delavcev. To vpliva zaupanje pripadnikom oboroženih sil in delovnim ljudem v lastno orožje in obrambne možnosti skupnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Nekatera od teh sredstev, ki jih proizvaja naša industrija, kot so borbeni avioni, podmornice, rakete in drugo, so v celoti delo rok naših delavcev in uživajo mednarodni ugled. Najširše gledano, je naša vojaška oprema na visokem tehničnem nivoju in enakovredna enaki tehniki razvitih držav.

Razen tega so kovinarji, kakor tudi vsi državljani Jugoslavije, pripravljeni braniti svojo domovino, njeno neodvisnost in svobodo.

V vseh temeljnih organizacijah združenega dela tega področja so formirane močne enote teritorialne obrambe in civilne zaštite, dobro opremljene in usposobljene za svoje naloge.

Uresničevanja politike stalnega napredka in dviganja standarda si ne moremo zamišljati brez prisotnosti kovinske industrije. V tej gospodarski panogi se je doseglo mnogo. Osvajali smo in v zadostnih količinah tudi že proizvodimo črno-bele in barvne televizorje, hladilnike in druge aparate za gospodinjstvo, potem telefone, šivalne stroje in kompletan asortiment kovinskih izdelkov za široko potrošnjo itd.

Avtomobilna industrija, kot ena od novih dejavnosti na področju predelave kovin, je prav tako dosegla pomembne rezultate. Le-ta vpliva na razvoj širokega spektra industrijske proizvodnje, ki s precejšnjim delom zadovoljuje povpraševanje po teh proizvodih, pomembna pa je tudi glede možnosti za odpiranje novih delovnih mest.

V prizadevanjih naše države, da se enakopravno vključi v mednarodno delitev dela (kar je eden od pogojev hitrejšega razvoja), pomembno mesto pripada industriji za predelavo kovin. Kovinski predelovalci okrog 25 % svojih proizvodov izvozijo na zunanja tržišča. Njihovi proizvodi se plasirajo tako v razvitih kakor nerazvitih deželah. Ponosni smo na to, ker je cela vrsta proizvodov naše kovinske industrije uveljavljena in iskana v svetu.

Motorje za kamione in avtobuse, na primer, izvažamo v 34 držav. Med njimi so tudi industrijsko najrazvitejše (NDR Nemčija, Švedska, Velika Britanija, Japonska, Italija, Avstrija).

Mehanske in ostale črpalke za vodo izvažamo v več kot 60 držav, kompresorje v čez 30 držav, osi in zobčnike, menjalnike, zaklopke in spojke v čez 45, krogelne ležaje v preko 43 držav, med katerimi so tudi Belgija, Danska, Francija, Holandska, Zvezna republika Nemčija,

Švedska, Švica, Italija in Avstrija, rezilna orodja, proizvedena v jugoslovanskih tovarnah, uporabljajo tudi taki proizvajalci avionov, kot sta Douglas in Boeing.

Traktorji, proizvedeni pri nas, obdelujejo polja 20 držav Evrope, Azije, Afrike in Latinske Amerike. Podobno je s strožnicami, motorji za avtomobile in tekstilnimi stroji.

S posebnim zadovoljstvom lahko poudarimo, da vedno bolj uspešno sodelujemo z deželami v razvoju, kjer poleg raznih oblik kooperacije v celoti gradimo industrijske, še posebno pa energetske objekte.

STOPNJA TEHNIČNO-TEHNOLOŠKEGA RAZVOJA KOVINSKE INDUSTRIJE PA ZAHTEVA NOVE, POMEMBNE KORAKE.

V sedanjí fazi razvoja prihaja v prvi plan vloga znanja in znanosti. Veliki kadrovski potenciali koncentrirani v teh dejavnostih, znanstvenih in visokošolskih ustanovah, predstavljajo realno predpostavko, da se postavi odločna zahteva za ustvaritev lastne tehnologije ali da bo le-ta kar najmanj odvisna od inozemske. Zaradi tega je potrebno še bolj povežati znanost in proizvodnjo, pri čemer se bo znanost vedno bolj uveljavljala kot neposredna proizvodna sila. Sestavni del teh naporov je razvijanje ustvarjalnosti, iznajditeljstva in inovacij v organizacijah združenega dela in v družbi nasploh. Organizirana aktivnost pri spodbujanju ustvarjalnosti je že rodila uspehe. Po številu iznajdb in patentov so delavci v kovinski industriji na prvem mestu. Po osvoboditvi je registriranih čez tisoč patentov in več tisoč iznajdb, racionalizacij in koristnih predlogov avtorjev iz te industrijske panoge. Vendar pa so možnosti in potrebe veliko večje. Prizadevali se bomo, da bodo racionalizacije, inovacije, izumi in tehnične izpopolnitve postali sestavni del vsakodnevnega dela in zanimanja vseh kovinarjev in delovnih ljudi. Stalno in v najrazličnejših oblikah se potrjuje visoka strokovnost in usposobljenost kovinarjev, da obvladajo najtežje operacije enako uspešno, tako v kvalitetnem pogledu kot po učinku, ali še bolj uspešno od svojih kolegov v deželah z mnogo daljšo industrijsko tradicijo in višjo stopnjo razvoja. V naših samoupravnih proizvodnih odnosih se ustvarjajo najugodnejši odnosi za razvoj ustvarjalnih možnosti in iniciative vseh.

Kadar je beseda o perspektivah kovinske industrije, je k že omenjenim predpostavkam potrebno še dodati:

— prvič, da se še ne koristijo dovolj obstoječe možnosti,

— drugič, da obstajajo ogromne potrebe za proizvodni kovinske industrije na domačem in na zunanjih tržiščih, in

— tretjič, da na sedanji stopnji razvoja proizvodnih sil pri nas kovinska industrija predstavlja propulzivno dejavnost, ki realno lahko mnogo močnejše vpliva na razvoj gospodarstva in družbe nasploh.

Da bi se izkoristile realne možnosti razvoja kovinske industrije, je potrebno koncentrirati skupne sile pri uresničevanju velikih programov in zahtev. Naša strojegradnja je v srednjeročnem planu razvoja države 1976–1980 uvrščena kot dejavnost posebnega pomena. Od nje se normalno pričakuje velik prispevek v proizvodnji moderne opreme, predvsem za ostale dejavnosti posebnega pomena, kakor tudi za industrijo in gospodarstvo v celoti.

Z današnjim stanjem, ne glede na pomembne rezultate, ne moremo biti povsem zadovoljni. Mnoge panoge, vključno tudi sama kovinsko-predelovalna industrija, so opremljene in v mnogočem se še nadalje opremljajo z uvozno tehnologijo. Tako je uvožena oprema v vseh industrijskih investicijah v obdobju 1969–1974 zastopana z okoli 55 odstotki. V opremi v črni in barvni metalurgiji je bila zastopana s 65, ozi-

roma 67 %, v proizvodnji premoga in koks z 52 %, naftnega gospodarstva s 65, v kemični industriji s 50, v sami kovinski industriji, ladjedelništvu in elektroindustriji pa s 50, 55 in 62 odstotki. Prekrivanje uvoza z izvozom je v večah za predelavo kovin pod 50 odstotki, kar zahteva največje napore vseh organizacij združenega dela za povečanje proizvodnje delovnih sredstev in repromaterialov, ki jih uvažamo, in za povečanje izvoza lastnih proizvodov.

Bistveni pogoj za uresničenje teh velikih nalog, za resnično novo stanje, je sprememba odnosov in stopnje organiziranosti v sektorjih predelave kovin in v ostalih dejavnostih. Beseda je o bistvenem uresničevanju ustave in zakona o združenem delu, o premagovanju podjetniške in managerske logike, o razvijanju samoupravnih odnosov. Kovinarji Jugoslavije so si pridobili bogate izkušnje v samoupravljanju in so prednjačili v samoupravni praksi. Od uvedbe samoupravljanja pa do danes je sto tisoč kovinarjev aktivno sodelovalo v upravljanju in pri izgrajevanju novih samoupravnih odnosov, da bi šli pripravljeni v bitko za uresničevanje velikih nalog, s katerimi se soočajo v današnji fazi samoupravljanja. Od kovinarjev se seveda pričakuje, da bodo še vnaprej v prvih vrstah borcev za izgradnjo samoupravnih odnosov.

Uresničevanje samoupravljanja v skladu z ustavo in z zakonom o združenem delu je sestavni del in prvi pogoj za uresničevanje razvojnih ciljev, povečanja proizvodnje, dohodka in standarda. Samoupravno združevanje in povezovanje organizacij združenega dela v tej panogi proizvodnje in z drugimi sektorji industrije in gospodarstva, s katerimi je kovinska industrija reprodukcijno in dohodkovno povezana, je edina alternativa za popolno izkoriščenje vseh rezerv in za doseganje maksimalnih rezultatov. Pri uresničevanju ciljev samoupravnega organiziranja industrije in gospodarstva v celoti imajo delavci in subjektivni dejavniki v predelavi kovin posebno vlogo, obveznosti in odgovornosti. Kovinska industrija objektivno močno vpliva na razvoj ostalih gospodarskih, pa tudi negospodarskih dejavnosti. Komplementarna je s panogami za proizvodnjo kovin, drugih surovin in repromaterialov, čvrsto povezana z dejavnostmi, ki uporabljajo njene proizvode. Več proizvodov kovinske industrije je rezultat velikega števila sodelujočih. Vse to zahteva, da se visoka stopnja delitve dela, koncentracije in sinhronizacije ter vzpostavljanja novih samoupravnih in dohodkovnih odnosov uresniči tako, kakor je določeno z ustavo in obdelavo v zakonu o združenem delu.

Stari podjetniški odnosi so osnovni vzrok, zaradi katerega se ne uporabljajo v zadostni meri kapacitete in objektivni pogoji za mnogo hitrejši razvoj teh dejavnosti in za njihovo večjo vlogo v industriji in v gospodarstvu v celoti. Če se dosledno uresniči samoupravni odnosi, kar omogoča, da se v celoti na tej osnovi izkoristijo vse rezerve in možnosti, lahko kovinsko predelovalna panoga relativno hitro doseže 40-odstotno udeležbo v celotni industrijski proizvodnji, kar je drugače značilnost kovinske industrije v industrijsko razvitih državah.

Samoupravni sistem ustvarja pogoje za uresničenje tega cilja. Od organiziranosti, vztrajnosti in doslednosti delavcev v združenem delu in njihovih organizacij, predvsem zveze komunistov in sindikata, je odvisno, s kakšnim tempom se bo to uresničilo. Potrebno je energično premagovati neorganiziranost, neracionalnost, stihijnost, še zlasti pa tehnomanagerske tendence, da bodo ustvarjeni pogoji za razmah novih odnosov in polno izkoriščenje razpoložljivih potencialov.

Na novih samoupravnih osnovah je treba hitreje in dosledneje reševati pogoje za pridobivanje dohodka in odpravljanje vzrokov za nezadostno izkoriščanje vseh dejavnikov proizvodnje.

10. OKTOBER – DAN KOVINARJEV JUGOSLAVIJE

Sprejemajoč enodušno izraženo zahtevo kovinarjev Jugoslavije, da ustanovijo svoj dan kot pregled celotnega dela in ustvarjanja in da ga trajno povežejo z revolucionarno preteklostjo, z delom in življenjem Josipa Broza-Tita, svečana konferenca sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije PROGLAŠA

DESETI OKTOBER ZA DAN KOVINARJEV JUGOSLAVIJE.

Desetega oktobra 1910. leta se je mladi kovinar Josip Broz včlanil v Zvezo kovinarjev Hrvatske in Slavonije. Kovinarji Jugoslavije so z radostjo in ponosom izrazili željo, da ta dan vzamejo za svoj praznik in s tem izkažejo globoko spoštovanje osebnosti, življenju in delu tovariša Tita, ki so vtikani v zgodovinske zmage delavskega razreda in samoupravne neuvrščene socialistične Jugoslavije.

Povod in razlog, da se v letu velikih jubilejev – proslave 40-letnice prihoda tovariša Tita na čelo Komunistične partije Jugoslavije in 85-letnice življenja – proglasi

DAN KOVINARJEV JUGOSLAVIJE,

sta vsebovana v revolucionarnih razrednih težnjah, ki so jih kovinarji kot neločljivi del delavskega razreda naše države močno izrazili in potrdili:

v prvomajskih demonstracijah, stavkah in v odločni borbi proti kapitalizmu, eksploataciji, poniževanju in odtutitvi, za dostojanstvo človeka in njegovega dela;

v narodnoosvobodilni borbi in revoluciji, ki je pod vodstvom komunistične partije in tovariša Tita – kovinarja, legendarnega komandanta in heroja, zatirajoč silo in oblast okupatorja, delavski razred postal svoj na svojem;

v letih udarniških naprežanj, ko so ob samoodrekanju gradili bolj človeško in bogato bodočnost;

v nasprotovanju, polnem skušnjav, a poštenem in vsemu svetu za vzor, potem pa v zmagi nad pritiski, dogmatizmom in napadi na avtentično in svetlo revolucijo, ki sta ji bili prva zamisel in končni cilj osvoboditev dela in ukinitve vseh oblik mezdskih odnosov;

v uresničevanju vodilne vloge delavskega razreda in v obvarovanju najdragocenejše pridobitve revolucije jugoslovanskih narodov in narodnosti – bratstva in enotnosti;

v borbi za enakopravnost vseh narodov, za mir in neuvrščeno;

in v pripravljenosti, da se uresniči in spodbudi programske naloge zveze komunistov, sindikata, ustava in zakon o združenem delu in zgradi socialistična samoupravna družba kot asociacija svobodnih proizvajalcev.

DAN KOVINARJEV JUGOSLAVIJE

se bo proslavljalo 10. oktobra vsakega leta in bo izražal ustvarjalno nadaljevanje rezultatov v izgradnji samoupravne socialistične družbe z zgodovinskimi, borbenimi tradicijami kovinarjev, delavskega razreda, enakopravnih narodov in narodnosti in z revolucionarnim delom tovariša Tita.

DAN KOVINARJEV JUGOSLAVIJE

se bo svečano označeval v vseh delovnih kolektivih kovinarjev. Tega dne se bodo zbiral ustvarjeni rezultati in določile nadaljnje naloge, pred njim pa bodo proizvodno-delovna tekmovanja, pregledi dela in ustvarjalnosti, kulturne, športne in druge aktivnosti, ki se bodo organizirale prek leta kot najširše gibanje vseh kovinarjev za uresničevanje hitrejšega razvoja samoupravljanja, za jačanje proizvodnih sil in materialne osnove združenega dela, za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev in za humanizacijo dela, za izobraževanje in spodbujanje ter razvijanje ustvarjalnih sposobnosti delavcev in za vsestransko in polnejše življenje delavcev.

NA DAN KOVINARJEV JUGOSLAVIJE

bo vsako leto proslava, na kateri se bodo, prek srečanj kovinarjev iz vseh republik in pokrajin, proizvodno-delovnih tekmovanj, razstav in drugih prikazov skupnega ustvarjanja kovinarjev, potrdili najboljši celoletni rezultati, izmenjavale izkušnje iz življenja in dela in širila in utrjevala bratstvo in enotnost.

SVEČANA KONFERENCA SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA JUGOSLAVIJE

Zagreb, 10. oktobra 1977

Nove odnose na tem in na drugih področjih je mogoče razvijati samo, če se dosledno uresniči koncept temeljne organizacije združenega dela. V njenih okvirih se morajo uresničevati samoupravne pravice delavcev, njihove obveznosti in odgovornosti za produkcijske odnose, produktivnost, dohodek in standard. Preobrazba samoupravnih odnosov in spremembe v organizaciji gospodarjenja se ne morejo izvesti, če se temeljna organizacija zapre. Nasprotno, temeljna organizacija združenega dela po ustavi in zakonu predstavlja temelj združevanja dela in sredstev v skladu z lastnimi interesi za povečanje proizvodnje in dohodka.

Zakon o združenem delu daje obilico oblik povezovanja, združevanja in organiziranja združenega dela, kar obenem z delegatskim sistemom delavcem omogoča, da ne odločajo samo o dohodku v temeljni organizaciji, temveč o družbeni reprodukciji nasploh.

Samoupravni produkcijski odnosi, v katerih je delavec subjekt vseh odločitev, potrjujejo svoje prednosti z učinkovitostjo pri delu. Zaradi tega je nujno, da povsod, kjer z rezultati dela nismo zadovoljni, ugotovimo, kakšna je stopnja razvoja samoupravnih odnosov. Povečanje učinkovitosti, napredek proizvodnje, dohodka in standarda so življenjski interesi delavskega razreda in celotne družbe, zato upravičeno pričakujemo, da bodo kovinarji kot sestavni del delavskega razreda prednjačili pri uresničevanju te naloge. Njej pa je treba podrediti celotno aktivnost in napore, vključno z delitvijo po

delu. Brez tega ni mogoče napraviti resničnih korakov naprej na katerikoli sektorju poslovanja in dejavnosti združenega dela.

Dan kovinarjev, ki ga proglašamo danes, bo za nas priložnost, da vsako leto v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela zberemo rezultate in izkušnje pri uresničevanju ciljev, da ocenimo moči in postavimo nove naloge. Naša želja je, da gremo s te konference enotno odločeni, da si zagotovimo, da bomo vsako leto naš praznik, dan kovinarjev, dočakali z novimi rezultati v samoupravljanju, z večjim dohodkom proizvodnje, z večjim znanjem in s pripravljenostjo za nove naloge. To bo najlepši dar kovinarjev Jugoslavije naši socialistični skupnosti in najzgovornejši dokaz, da dostojno sledimo idejam in delu prvega kovinarja Jugoslavije, največjega sina delavskega razreda, naših narodov in narodnosti – tovariša Tita.

Železarski globus

JAPONSKA

V železarni Kimitsu, ki pripada železarski družbi Nippon Steel Co. je prvič uspelo izvaljati toplo valjan trak debeline 30 mm in ga tudi naviti v kolobar. S tem so doslej največjo debelino celotno podvojili. Ta poskus je pomemben doprinos k povečanju premera in debeline spiralno varjenih cevi. Proizvodnja in navijanje 30mm debelih trakov v kolobarje je bila možna z uporabo posebej konstruiranih navijalcev.

Na našem nasipu

PREDZGODOVINA KOVINARSKEGA GIBANJA NA JESENICAH

PRIPOMBE IN KOMENTARJI H KRONIKI V BROŠURI »JESENICE«

Kljub temu, da je bil ta delovni red v nasprotju s takratno zelo šibko »socialno« zakonodajo, ga je pristojna oblast potrdila. Tudi to je bil dokaz, da je bila takratna »socialna« zakonodaja (zakon o uvedbi obrtnih inšpektorjev 1883, zakon o zaposlitvi mladoletnih delavcev 1884, novi obrtni zakon 1885, zakon o nezgodnem zavarovanju 1887, zakon o bolniškem zavarovanju 1888 itd.) v resnici samo na papirju. Popolnoma upravičeno je že 20. aprila 1891 ugotavljal dopis o Jesenicah celo v Slovenskem narodu: »...Kdor pozna Jesenice, ve, koliko je ondi siromaštva, ki ga je zakrivila tovarna; koliko krepkih moči je izgubilo zdravje in moči v nje rudokopu ali tovarni, ali nihče ne mara tega videti, niti sam obrtni inšpektor ne.« (Slov. Narod 1891, št. 89).

Delovni red KID iz leta 1892 je tako hotel preprečiti sleherno organizacijo delavstva, bodisi na socialdemokratski, bodisi krščansko-socialni osnovi. Ker pa njegova letnica soupada z letnico poizkusa prvega socialističnega shoda na Jesenicah, je bil bržkone naperjen prav proti socialni demokraciji, oziroma proti njenim novim poizkusom organiziranja jeseniškega delavstva. Direkcija KID je čutila, da s svojo gospodolastnostjo presega gospodolastnost lokalnih oblastnikov, večinoma obrtnikov, gostilničarjev in posestnikov. Že citirana ugotovitev na IV. zboru avstrijske socialne demokratične stranke na Dunaju marca 1894: »Gostilničarji se nočejo zameriti Kranjski industrijski družbi« je bila točna.

Tako je prišlo leto 1896. V poročilu s Kranjskega na V. zboru avstrijske socialne demokratične stranke, ki je zasedal od 5. do 11. aprila 1896 v Pragi, lahko bomo tudi o Stokovnem društvu kovinarjev. (Zg. arh. KPJ, Soc. gib. v Slov. str. 21), ki je imelo v takratni kronovini Kranjski 56 članov, toda v tovarnah KID na Savi (Jesenicah) in Javorniku se ni imelo svoje podružnice. Zato pa so socialni demokratje — najbrž prvič po neuspelem poizkusu julija 1892 — poizkušali po praškem zboru avstrijske socialne demokracije vnovič zasedati svojo setev med kovinarji v jeseniški dolini. Natančno štiri leta po prvem Brozovičevem prihodu na Jesenice se je tega posla lotil najvidnejši in najplodnejši socialistični organizator iz prvega obdobja socialističnega gibanja v Sloveniji France Zeleznikar (Kermavner, Gorenjska I, str. 196), ki je bil po desetletni ječi zopet na prostosti, in se 29. junija 1896 sestal na Jesenicah s poimensko vabljenimi delavci. To se pravi, da je bil shod sklican po paragrafu 2 avstrijskega zborovalnega zakona (Zg. arh. KPJ, Soc. gib. v Slov., str. 496), po katerem ni bilo treba prijavljati policijskemu oblastvu sestankov poimensko povabljenih. Policija pa se je seveda smela

na vsakem takšnem sestanku pričati, ali so navzoči res samo poimensko povabljeni. To je bil pravzaprav prvi socialistični shod na Jesenicah, oziroma prvi socialistični sestanek, namenjen delavcem KID, na katerem je lahko sklicatelj obrazložil namen svojega prihoda na Jesenice in namen delovanja socialne demokracije pri razredni prebujitvi delavstva in njegovega razrednega boja proti kapitalizmu.

O tem shodu ni nobenih poročil v socialdemokratskem »Delavcu«, ki je začel izhajati leta 1893. Raziskovalec politične zgodovine Gorenjske dr. Dušan Kermavner (Kermavner, Gorenjska I, str. 196) ga je odkril v krščansko-socialnem »Glasniku« (Zg. arh. KPJ, SG v Slov., str. 476), ki ga je 8. septembra 1894 začel izdajati v Ljubljani dr. Janez Evangelist Krek z geslom »Krščanski delavci združite se in z namenom, da bi zavrl razširjanje socialističnega gibanja med Slovenci, ki se je v tistem času že zasidralo zlasti v Zagorju in Trstu. V »Glasniku« so seveda Zeleznikarja smesili, čeprav so njegov jeseniški sestanek imenovali »sejem«, njega pa »kramar Zelezar«, ki se »mu majhno drugače pravi, a kdo bi se pehal za tiste tri črke, njegova roba je bila kovana v slavni tovarni nove dobe pod turško: Socialna demokracija« (Kermavner, isti vir, str. 196).

Dopisnik Krekovega »Glasnika« je po Kermavnerjevo verjetno dobil informacijo o prvem socialističnem sestanku na Jesenicah od kakkega krščansko-socialnega delavca, ki je pomotoma dobil Zeleznikarjevo vabilo (Kermavner, Gor. I, str. 196). Zasmehovanja socialne demokracije si je »Glasnik« na Jesenicah, kjer so bili socialni demokratje še vedno glas upijočega v puščavi, seveda lahko privoščil, zato pa si kaj takega ni mogel več privoščiti, v dopisih iz Zagorja, ko je komaj tri mesece poprej v št. 10, z dne 26. marca 1896, moral pri trkanju na krščansko vest tamkajšnjih rudarjev ubrati drugačne strune: »Prepričali smo se, da so zagorski rudarji v veliki večini verni, pošteni možje, in da jih žene k socializmu samo skrb za svoj obstoj. Ubogi trpinji so se poprijeli socialnodemokratične bilke, ki jim obeta rešitev, in po zgovornosti ljubljanskih socialnih demokratov so se dali za zdaj popolnoma preslepiti.« je popolnoma razumel zagorske rudarje, dokler ni potopil in nehoti odkril resnico o tistih, ki so polni načel o krščanski ljubezni in bratstvu med ljudmi. Zato so rudarji, do katoliških društev skrajno nezaupni: »Temu so največji vzrok tisti zastopniki ljudstva, ki so v besedah sicer polni katoliških načel, ki pa dejansko le podpirajo kapitalizem (podčrtal M. Kl.), ne ganejo niti z mezinem v korist uboze delavskega in posebej rudarskega stanu...« (Zg. arh. KPJ, Soc. gib. v Slov., str. 467 in 468).

Te ugotovitve so bile povsem nekaj drugega kakor posmeh socialni demokraciji po Zeleznikarjevem sestanku 29. junija 1896 na Jesenicah, ki je za zgodovino razrednega delavskega gibanja v jeseniški dolini prav tako pomemben datum poleg datuma poizkusa socialističnega sondiranja na Jesenicah iz leta 1892. Brez dvoma bi pisec kronike SMRJ iz leta 1936 oba dogodka omenil in ne začel svoje Predzgodovine kovinarskega gibanja z odstavkom:

»Leta 1897 se je zgodilo za tedanje čase na Jesenicah nekaj neznačilnega. Socialdemokrati so priredili javen shod pri »Feranju«, menda prvi na Jesenicah, kateremu so sledili še drugi.« (»Jesenice«, str. 13)

Toda tudi ta shod ni bil prvi. To je bil že čas, ko se je avstrijska socialna demokracija reorganizirala po narodnostnih omejitvah, ki jih ne smemo zamenjati s takratnimi kronovinami, ki so rezale slovensko ozemlje med kronovine Kranjsko, Primorsko, Štajersko in Koroško, in je na slovenskih tleh že delovala Jugoslovanska socialna demokratična stranka, ustanovljena 15. in 16. avgusta 1896 v Ljubljani (Zg. arh. KPJ, Soc. gib. v Slov., str. 24), (torej poldrugi mesec po Zeleznikarjevem shodu na Jesenicah). Takrat so se socialno-demokratične organizacije na jugoslovanskih področjih Avstrije... združile v strnjeno stranko, je bilo rečeno na VI. zboru avstrijske socialne demokratične stranke (nekateri so jo kasneje nazivali »avstrijska internacionala«), ki je zasedal od 6. do 12. junija 1897 na Dunaju (Zg. arh. KPJ, Soc. gib. v Sloveniji 1869–1920, str. 46).

Ker so bile na tem zboru v zvezi s socialno demokratičnimi shodi Jesenice dvakrat omenjene, med njimi tudi med shodi, ki so bili pred državnozbornimi volitvami marca 1897, ki pa jih dr. Dušan Kermavner razen socialno demokratičnega shoda v Radovljici (Kermavner, Gorenjska I, str. 201) v že citirani politični zgodovini ne omenja, čeprav je bilo rečeno, da so bili pred državnozbornimi volitvami marca 1897 po deželi ponovni shodi v Zagorju, Idriji, St. Petru, Postojni, Ložu, Trzinu, Novem mestu, Trnovem, Domžalah, Studencu pri Igu, Starem trgu, Radovljici, Jesenicah, Kranju, Kamniku itd. (Zgod. arh. KPJ Soc. gib. v Slov. str. 47), lahko mirne duše trdimo, da je obdobju pred marčevimi volitvami prišlo na Jesenice vsaj do dveh shodov, ki so jih priredili ljubljanski socialni demokratje, ki so v peti kuriji kandidirali v Ljubljani Franca Zeleznikarja, v Celju Filipa Ropasa in v Gorici Franca Marna.

Za Jesenice je prihajal v poštev seveda Zeleznikar, saj je vsa Kranjska tvorila eno samo volilno okrožje, kar je socialnim demokratom »agitacijo silno oteževalo, vendar so opravili marljivo delo, katerega sadovi bodo seveda jasneje vidni šele v prihodnosti. (Isti vir, str. 47), kakor je bilo rečeno v poročilu s Kranjskega, iz Trsta in s Štajerskega na omenjenem VI. zboru avstrijske socialne demokracije.

Nadaljevanje

Tisoč srebrnih nemških mark vam obljubim, če najdemo bolnico. S tem denarjem boste lahko po vojni kupili vse, kar potrebujete na kmetiji. In še zemlje vam bomo dali. Najlepšo zemljo v vasi.

Ni ga zanimala nagrada, ne na tak način pridobljena zemlja. Gestapovec mu je vse to našteval, da bi ga zlomil, pripravil v priznanje. Hudo je bilo, ker v nečem gestapovec ni lagal. Ustrelili ga bodo, ženo odpeljali v koncentracijsko taborišče, otroke razdelili po Nemčiji in od njihove domačije ne bo ostal niti spomin. Domačija bo ostala, tudi njihova, ker bodo partizani naposled zmagali. V to je verjel. A kaj pomaga, če ne bo nikogar od domačih, ki bi delal naprej. Pa ne samo zemlja, domačija. Družina bo nesrečna. Njega bodo v kratkem ustrelili. Njegovo življenje se bo izteklo, ko je samo enkrat, v stiski, iz usmiljenja pomagal partizanom.

V tako hudih škripcih se ni bil. Trudil se je, da bi odgnal pošastne misli in zbrano odgovarjal gestapovcu. Vendar nanj so pritiskale temne slutnje, da je bil kljub odločnosti, da ne prizna, vse bolj zbežan.

Gestapovec je skušal izsiliti priznanje, Grebenc pa je še lagal. S svetom, naj vse dobro premisli in z grozijo, da ga bodo trdo prijeli, če bo lagal, ga je gestapovec poslal v celico.

Niso ga zanimali obrazi treh zapornikov, ki so ga zvedavo pogledovali. Želel je biti sam, da bi v miru prevdral, kako naj se odloči. Slutnja smrti, nesreče, ki bo zadela vso družino, je bila vse močnejša. Zakaj hudiči udarjajo še nedolžne, se je razbolen vpraševal. Žena ni vedela, kam pelje. Če bi jo povprašal, bi mu najbrž v skrbi za otroke odsvetovala vožnjo. Otroci so spali. Niti slutijo ne, kaj se je zgodilo. In zato naj bodo nesrečni? Če bo on tajil zaradi ljudi, ki jih je enkrat samkrat videl? Je res tako huda stvar, če rešuje svoje življenje, srečo družine zaradi ljudi, ki so te nehoti, povlekli v težave? Oni so se rešili na njegov račun, naj se on zdaj, ko

je v težavah, reši na njihov račun? Tako bi se nekako izravnilo. Hudo bi zadelo ustege, ki je prej začel, ne pa zadnjega, ki je le enkrat pomagal? Kdo za koga? Mora res on pretrpeti vse, da ne bodo partizani nesrečni?

Daljš ko je premišljal, vse več razlogov je odkril, da bi lahko povedal resnico. Se pač ni posrečilo. Partizani lahko zdaj, ko so po svojih zaupnikih zvedeli, da je zaprt, prestavijo bolnico. Morda pa bolnice sploh ni: je le točka, javka? In če to odkrijejo, partizani postavijo drugo. Kot so zmerom znova postavljali svoje pretrgane zveze. Tudi če zdaj prizna, ni že napravil dovolj? Ni bilo slišati, da bi sedem partizanov dobili. Ti so se rešili. Zaboletu ga je, ko se je spomnil Ivčevega krhkega obraza. Tudi Gaber je bil prijeten fant, čeprav malo čudaški. Ampak v vojni se dogajajo nenavadne stvari, zadene te nesreča. Voja je že takšna stvar, da zmerom kdo preži, da bi te onesrečil. Kot se v vojni ljudje rešujejo na vse mogoče načine. Če prizna, ne bo imel mirne vesti, vendar družino in tudi sebe bi rešil najhujšega.

Večkrat mu je ušel boleč vzdih; namrščil je obraz v hudi zadregi, kadar ni uganil dobre rešitve. Za druge zapornike se ni menil, dokler ga ni eden od njih potresel za rame.

Grebenc je dvignil pogled. Krepek možik, s širokim obrazom, nežnimi, modrimi očmi, ga je prijazno gledal.

»Česa te dolžijo?« je vprašal, kot da gre za povsem nedolžno stvar. »Zakaj so te zaprli?«

Grebenc je najprej sklenil, da ne bo odgovoril. Kaj mu mar neznanec. Zaradi neznanca je v težavah. Moški je gledal tako mlo, da se je Grebenc premislil.

»Partizani so prišli k meni in me poprosili, da sem ponoči peljal dva ranjena. Kaj sem mogel, saj so prišli oboroženi.«

»Si prijavil policiji?« je naglo vprašal možik.

»Nisem! Prosili so, naj ne povem. Zdaj sem tukaj, ker sem jih ubogal. Nič drugega nisem napravil, kot peljal sem, ker so me prosili.«

Moški mu je sočutno pokimal. Ko je Grebenc čakal, da ga bo to lažil ali se jezil z njim, je zamišljeno rekel:

»Vsi smo tukaj zato, ker smo napravili nekaj zoper nje.«

Grebenc je razumel. Ampak tuje zgodbe ga niso zanimale. Prehudo ga je bolelo, da je tako hitro zabredel v težave. Potem je zaslísal, kako shiran zapornik na slamenjači stoče.

»Njega hudo mučijo; radi bi izsilili priznanje. Sumijo, da taji, kar bi jim koristilo, pa ga hudo tepejo. Svinje!«

Le kako upa, se je začudil Grebenc. Psuje. Kaj, če bi povedal. Premazali bi ga, če nič drugega.

»Kaj je napravil?«, je vprašal Grebenc, ker se možik ni oddaljil.

Skok
na sever -

ANICA
AZMAN

Island

ODPRAVILI SMO SE NA IZLET IZ REYKJAVIKA

Iz mesta smo kar nenadoma zagazili v divjino. Komaj je mesto s svojimi pisanimi strehami izginilo za prvim holmom, nas je kar stisnilo. Kljub soncu in kljub jasnini. Črna lava in bele gore! Ob cesti, na visokem granitnem podstavku stoji bronast poni, konjič v naravni velikosti. To je spomenik živali, ki je pomagala človeku premagati islandsko daljavo in tisto divjino, ki ni bila dosegljiva z morske strani. Avtomobili, avtobusi in landroverji, ki hite mimo po trdi cesti, trbijo v čast svojemu kosmatemu predniku. Islandske ceste v glavnem niso asfaltirane, a zgrajene so iz tako trdnega gradiva in postavljene na tako trdno osnovo, da jim niti pogoste vremenske neprilike niso kos. Poleg najmočnejše panoge ribištva se ukvarjajo z živinorejo in to največ z ovčerejo, manj z govedom, konji in svinjami. Turistom nu-ijo tudi izlete po otoku s konji — poniji. Od celotne površine zemlje je komaj 0,5 % obdelovalne zemlje. Klimatske razmere onemogočajo rast žitaric. Kompir in repa rastejo samo na najbolj ugodnih mestih.

Čez snežene hribe smo se preko nizkega prelaza Hveradalir spustili v prostrano ravnino, ob katere robu je stalo majhno naselje Hveraderoti. Za ravnino je morje in nekateri so v daljavi videli otoček Surtsey, ki je pred leti samodejno izbruhnul na beli dan.

KAKO JE OTOK ZAGLEDAL LUČ SVETA

Neki ribiški čoln je zgodaj zjutraj 14. novembra 1963 odkril na odprtem morju, južno od Islanda, delujoč vulkan. Geologi so ugotovili, da mora biti morje na tem mestu globoko približno 130 metrov. Prvi dan so opazili samo oblake pare in dima. Drugi dan pa se je dvignil nad vodo kar cel otok, približno 500 m dolg in deset metrov visok. Otok se je hitro večal. Tretji dan je bilo mogoče oblak dima nad otokom — visok je bil kakšnih 10 km opazovati že iz 110 km oddaljenega Reykjavika. Novemu vulkanu so dali ime Surtur — po vrhovnem ognjenem velikanu iz germanske mitologije — in se je otok zato pravilno imenoval

Surtsey. V prvi četrtini leta je ognjenik bruhal iz treh različnih kraterjev. Aprila 1964 je nehal bruhati pepel in plovec. Po kratkem premoru pa je vulkan začel proizvajati belo in rdečo žarečo lavo.

Reykjavik

SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE

V tem tednu so se, oziroma se bodo zvrstile ločene seje vseh treh zborov skupščine občine Jesenice. Sejo družbenopolitičnega zbora je predsednik Teodor Kreuzer sklical v torek, 6. decembra, zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti pa podpredsednik Janko Sodja in predsednik Franc Žerjav sklicujeta danes, 8. decembra. Poleg pregleda zapisnika in uresničevanja sklepov zadnje seje ter delegatskih vprašanj so, oziroma bodo delegati obravnavali:

- analizo izvajanja družbenega plana razvoja občine Jesenice za obdobje 1976 - 1980, na podlagi devetmesečnih rezultatov gospodarjenja v letu 1977 in ocene do konca leta ter predlog osnov družbenega načrta občine Jesenice za leto 1978,

- predlog odloka o družbeni skrbi za udeležence NOV in drugih vojn ter za njihove družinske člane,

- poročilo o problematiki varstva vojaških vojnih invalidov in udeležencev NOV v letu 1976 in 1977,

- predlog odloka o spremembi odloka o podeljevanju Prešernovih nagrad,

- predlog odloka o dopolnitvah odloka o proračunu občine Jesenice za leto 1977,

- osnutek odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča,

- osnutek odloka o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem in

- volitve ter imenovanja.

Zbor združenega dela pa bo obravnaval še predlog o potrditvi zaključnega računa bivšega družbeno-investicijskega sklada za leto 1976.

log sprejeli, tako bo odbor sedaj imel sedem delegatov, in sicer poleg že navedenega še delegate, ki so že doslej sestavljali odbor: skupščine občine Jesenice, občinskega komiteja Jesenice, občinske konference Jesenice, občinskega sveta ZSS Jesenice, občinske konference ZSMS Jesenice in občinskega odbora ZZB NOV Jesenice.

ZAPOSLOVANJE ŽENSK V OBČINI

Na zadnji seji sveta za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk v občini Jesenice so med drugim spregovorili tudi o zaposlovanju žensk v občini. Že leta 1972 je svet po obširnejši analizi zaposlenosti in možnosti zaposlovanja ter poklicnih usmeritev žensk v občini sprejel sklep, da je potrebno stalno spremljati te pojave, ker smo v občini glede zaposlovanja žensk stalno zaostajali za gorenjskim in slovenskim povprečjem. Sedanji podatki kažejo, da zaposlovanje žensk skoraj stagnira in da je med povečanim številom nezaposlenih največ žensk.

Septembra letos je bilo v jeseniški občini 28.974 prebivalcev, od tega 14.723 ali 50,86 % žensk. V tem času je bilo v občini zaposlenih skupaj 14.436 oseb, med njimi 36,6 % žensk. Ta odstotek je zelo nizek, saj je na Gorenjskem v povprečju zaposlenih 46,89 %, v SR Sloveniji pa 43,3 % žensk. Ob tem naj omenimo, da je na Gorenjskem največ zaposlenih žensk v Trzinu, in sicer 52,83 %, sledi Radovljica s 52,35 % itd.

Med vsemi slovenskimi občinami je bila jeseniška po deležu zaposlenosti žensk na 52. mestu.

Ko bi v občini zadržali sedanjí tempo zaposlovanja žensk, bi rabili kar 22 let, da bi dosegli povprečno stopnjo zaposlenosti žensk v SR Sloveniji.

Seveda je tako stanje posledica specifičnosti gospodarstva v občini. Največjo stopnjo zaposlovanja žensk smo v občini beležili v letih 1968 - 1972 in to predvsem v obratu Iskre, Planike in v gostinsko-turističnih organizacijah. Sedaj pa pri zaposlovanju žensk izrazito izstopata turizem in gostinstvo in še to pretežno v radovljiški občini.

Kot že rečeno, je v jeseniški občini še izrazito povečanje števila iskalcev zaposlitve. Na skupnosti za zaposlovanje zato beležijo največji delež nezaposlenosti v jeseniški občini v odnosu na zaposlenost na Gorenjskem. Med iskalci pa je seveda pretežno večina žensk, za katere je značilno, da imajo malo delovnih izkušenj, da so v večini ne kvalificirane, pri večini nastopa tudi neznanje slovenskega jezika, večje število otrok in neurejeno otroško varstvo.

Rk

ALEKSANDRA KORNHAUSER O OSNOVAH SODOBNEGA POUKA

Na pobudo in v organizaciji železarskega izobraževalnega centra Železarnice je 23. novembra obiskala Jesenice Aleksandra Kornhauser, sodelavka fakultete za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani. Več kot 50 rednih in honorarnih predavateljev ŽIC in ostalih srednjih šol ter predstavnikov Železarnice je pozorno prisluhnilo njenim razmišljanjem o osnovah sodobnega pouka na naših šolah.

B.

PREDVIDENA KOMUNALNA DELA V KS PLAVŽ V PRIHODNJEM LETU

Komisija za komunalno gospodarstvo in urbanistično planiranje krajevnih skupnosti Plavž je pod vodstvom Miroslava Nikoliča zelo prizadevna. Stalno je namreč na tekočem s to problematiko v krajevni skupnosti in sproti sprejema ter predlaga potrebne ukrepe za urejanje komunalnih vprašanj v krajevni skupnosti, ki je bila zadnja leta in je še, zaradi gradnje novih stolpnih speljave toplovoda in gradnje novega šolskega centra, po dolgem in po čez prekopana.

Komisija je med drugim pripravila predlog komunalnih del za prihodnje leto in ga dala v javno razpravo. Po tem predlogu naj bi se v prihodnjem letu uredilo naslednje:

- obvoznica od hotela Korotan do spominskega parka,
- začetek gradnje Centra II na Jesenicah (med Carinarnico in hotelom Pošto),
- cesta in nadvoz na Plavškem travniku,
- rekonstrukcija dostopne ceste v industrijsko področje na Plavškem travniku od križišča s Titovo cesto do zadnjega zgrajenega objekta na zahodni strani,
- zgraditev ceste po levem bregu Save, južno mimo naselja v logu Ivana Krivca,
- nadaljevanje gradnje šolskega centra z dostopno cesto,
- asfaltiranje ceste na Zgornji Plavž,
- zgraditev trgovskega paviljona pri preskrbovalnem centru Čufar,
- rekonstrukcija ulice Cirila Tavčarja,
- dokončna ureditev dostopne ceste, parkirnih prostorov, zelenih površin in igrišč za otroke med bloki ceste Maršala Tita 94, 96, 98, 100, 102 in 104,
- dokončanje regulacije obrežja potoka Jesenice, vse do izliva v Savo,
- zasaditev dreves na sedanjih zelenicah.

B.

POMEMBNI SKLEPI NA DRUGI SEJI SKUPŠČINE KS PLAVŽ

V torek, 22. novembra, je bila druga seja skupščine krajevnih skupnosti Plavž. Med drugim so obravnavali in z nekaterimi pripombami potrdili družbeni dogovor o družbeni samozaščiti v občini Jesenice, osnutek zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja ter statutarna dopolnila o družbeni samozaščiti v krajevni skupnosti. V zvezi s poročilom o delu skupščine in njenih organov so menili, da se je

skupščina prevelikokrat sestala in obravnavala problematiko Plavža. Na drugi strani pa so ugotovili, da sta zelo delavni komisija za varstvo okolice in narave ter komisija za gospodarstvo in urbanistično planiranje, posebno pa svet krajevnih skupnosti. Ta se je v času svoje mandatne dobe sestala kar 32-krat. V zvezi s tem so sklenili, da je nujno potrebno okrepiti delo sveta potrošnikov in zbora stanovalcev.

Glede na kadrovske težave v zvezi s tem bodo do prihodnje seje pripravili predlog za dopolnitev odborov, komisij ter svetov. Kar zadeva delo 17-članske delegacije za zbor krajevnih skupnosti skupščine občine, je njen predsednik Marjan Jelovčan povedal, da je bilo osem članov zelo aktivnih, dva sta slabo delovala, eden se je odselil, ostali pa so slabo obiskovali seje zaradi bolezni in službenih dolžnosti. Menili so, da bo treba v bodoče večkrat sklicati zbor občanov, na katerem bi se obravnavale tiste zadeve, ki najbolj zanimajo ali težijo občane.

V zvezi s pripravami na volitve, ki bodo spomladi prihodnjega leta, so poročali, da evidentiranje v redu poteka. Skupno bodo evidencialni približno 400 prebivalcev. Kar zadeva članov delegacij, posebno pa njihovih vodij, so poudarili, da jih bo treba ob izvolitvi razrešiti vseh dolžnosti, ker se zavedajo, da dolžnost delegata zahteva veliko časa ter prizadevnega dela.

B.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Delegati vseh treh zborov občinske skupščine Radovljica so na 31. skupni seji 23. novembra obravnavali poročilo komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, osnutek zakona o delovnih razmerjih, zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja, zakona o organu samouprave delavske kontrole, zakona o volitvah in odločitvah organov upravljanja in imenovanju poslovnih organov v OZD ter zakona o družbenoekonomskih osnovah svobodne menjave dela. Največje razprave je bil deležen osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana 1976 - 1980 v letu 1978.

Izvršni svet OS Radovljica je na 103. seji 21. novembra obravnaval poročilo o delu komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, teze za resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana občine za obdobje 1976 - 1980 v letu 1978, poročilo o poteku priprav za prodajo šole v Poljčah in poročilo komisije izvršnega sveta za računalništvo ter več urbanističnih, gradbenih in tekočih finančnih zadev.

Aktiv predsednikov osnovnih organizacij in konferenc osnovnih organizacij sindikatov pri svetu ZSS Radovljica je 24. novembra razpravljala o vsebinskih in organizacijskih pripravah na občne zbore in se seznanila s spremembami zakonskih predpisov za finančno poslovanje sindikatov. Na posvetu so ocenili tudi izvajanje programa uveljavljanja zakona o združenem delu v OZD in TOZD ter potek priprav na volitve 1978. leta.

Od planiranih 46.015.000 din dohodkov in izdatkov proračuna občine Radovljica za 1977. leto je bilo do 30. oktobra ustvarjenih 34.882.131 din ali 83,33 %, kar je za 3.532.702 din pod planom dohodkov. Izdatki v prvih desetih mesecih so znašali 32.781.135 din ali 71,24 % od planiranih za 1977. leto.

Predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV Radovljica je na zadnji seji potrdilo predlog komisije za zadeve borcev, da ob letošnjem prazniku republike prejme 153 članov ZZB NOV enkratno priznavačino, ki bo v povprečju znašala nekaj nad 7.000 din. Za vse priznavačine bo namensko podeljenih 111.500 din.

V tritretletju 1977. leta so upravni organi SO Radovljica sprejeli v prvi stopenjski postopek 16.743 zadev, iz leta 1976 pa je ostalo nerešenih 576 zadev. V tem obdobju je bilo rešenih 16.902 zadev, od teh ugodno 16.443, zavrnjenih 31, kar neutemeljenih 29, po preteku roka pa rešenih še 299 zadev. Ob koncu tretjega tromesečja je ostalo nerešenih 417 ali 2,4 % vseh vloženih zadev. Proti odločbam I. stopnje je bilo vloženih v tem času 55 pritožb.

Sprito potreb po ravnesju občinskega proračuna za 1977. leto in manjšega dotoka dohodkov je izvršni svet OS Radovljica sprejel sklep o začasni omejitvi proračunskih izdatkov v višini 1.690.000 din. Največje omejitve zadane postavka vzdrževanje občinskih zgradb - 600.000 din, ter udeležba za gradnjo šol, nakup stanovanj za državne organe in Indok center po 200.000 din.

Urbanistična inšpekcija je v radovljiški občini letos ugotovila že nad 60 nepravilnosti, za katere je izdala odločbe o ustavitvi in usklajitvi gradnje. Med ustavljenimi gradnjami je tudi 28 počitniških hišic. Ugotovljene so tudi tri črne gradnje stanovanjskih hiš. 18 kršiteljev je bilo v postopku pri sodniku za prekrške in večina je morala plačati kazen od 1.500 do 7.000 din ali so bili kaznovani z zapornimi kaznimi, kar je bilo odvisno od teže prekrška.

V zakonskem roku je na občinski odbor ZZB NOV Radovljica vložilo vloge za priznanje posebne delovne dobe 106 proslincev. Vse prispele vloge so bile najprej obravnavane v krajevnih odborih ZZB, nato v komisiji za pregled in ocenitev z zakonom določenih pogojev proslincev. Končne predloge je potrdilo predsedstvo občinskega odbora, ki je zaradi neizpolnitve pogojev zavrnilo 42 prošenj.

Med pomembnejšimi investicijskimi projekti za 1978. leto je tudi skupna naložba tovarne Veriga Lesce in Plamena Kropa za izgradnjo nove galvanike. Priprave za investicije so že v začetnem postopku in verjetno ne bodo terjale pomembnejšega koriščenja kreditov.

Zaradi povečanja zmogljivosti proizvodnje smučí in uvedbe nove proizvodnje plastičnih sodov, s čimer bi oblažili sezonski značaj proizvodnje v tovarni Elan Begunje, bodo po investicijskem načrtu za 1978. leto s sodelovanjem inozemskega partnerja razširili proizvodne obrate. Nova investicija sicer terja razmeroma visoka vlaganja, dohodkovno pa je zelo donosna. Proizvodnja bo s tem povečana letno za okoli 100 milijonov din, zaposlili pa bodo 15 novih delavcev.

Delovni kolektiv Mesarije Bohinjska Bistrica se je po vseh težavah in pomanjkljivostih, ki jih je letos ugotovila inšpeksijska služba v njihovih obratih, zavzel, da bi se po sporazumu v okviru mesne industrije Gorenjske, ki ga je pripravila gospodarska zbornica, specializirali samo za izdelavo mesnih izdelkov - zimske salame in klobas, povsem pa bi opustili klanje živine.

Izvršni svet OS Radovljica je v zvezi s predvideno dograditvijo hotela Lovca na Bledu, ki naj bi se začela prihodnje leto, sprejel stališče, da mora predlagatelj investicije hotelsko turistično podjetje Bled v soglasju s KS Bled pripraviti dokumentacijo tudi za ureditev parkirišč na lokaciji sedanje prodajalne Koloniale nasproti hotela Lovca.

V krajevni skupnosti Podnart so v soboto, 26. novembra, svečano počastili dan republike in hkrati tudi krajevni praznik v spomin na prve svobodne volitve 1944. leta. Slavnostna prireditev je bila v kulturnem domu, kjer so podelili krajevna priznanja Marjani Bešter, Janezu Ermanu in Petru Slagjerju. V nedeljo, 27. novembra, pa so svečano izročili prometno obnovljeno cesto Češnjica - Dobravica, češnjiški most in nov most čez Lipnico.

Ob 30-letnici Zveze Svobod Slovenije je bila 18. novembra zvečer v dvorani sindikalnega doma v Kropi osrednja gorenjska prireditev s slavnostno sejo in koncertom. Nastopili so Komorni zbor Stane Zagar & Kropce, akademski pevski zbor iz Kranja ter recitatorji jeseniškega in škofjeloškega gledališča.

Na oktobrski seji delovne skupnosti glasbene šole Radovljica so soglasno sprejeli sklep, da bo učiteljski kolektiv prispeval 2.000 din v sklad za pomoč pri izgradnji kulturnega doma slovenskega kulturnega društva Radiše na Koroškem. Akcijo za zbiranje sredstev je sprožil že pred nekaj meseci komorni zbor KUD Stane Zagar iz Kropce.

V galerijskih prostorih Šivčeve hiše v Radovljici so program likovnih razstav za 1977. leto izpolnili že do konca septembra. V devetih mesecih so muzeji radovljiške občine v tem obdobju postavili osem razstav, ki si jih je ogledalo 5251 domačin in tujih obiskovalcev. Do konca leta bosta v Šivčevi hiši še najmanj dve razstavi, prva za dan republike in druga za novoletno praznovanje.

V počastitev 30-letnice obnove dejavnosti DPD Svoboda Tomaž Godec, 120-letnice zborovskega petja v Bohinju, jubilejev tov. Tita in ZK ter praznika republike je bila v soboto, 19. novembra, zvečer v osnovni šoli dr. Janez Mencinger v Bohinjski Bistrici slavnostna prireditev s podelitvijo priznanj in nagrad zaslužnim kulturnim in družbenopolitičnim delavcem. Po slavnostnem govoru predsednika OS Radovljica Leopolda Pernuša so v kulturnem programu nastopili operna pevca Zlata in Dragiša Ognjanovič, akademski komorni zbor iz Kranja in pionirski pevski zbor osnovne šole iz Bohinjske Bistrice.

V amenu delovnega kolektiva OZD Elan Begunje je 15. novembra na krajši slovenski direktor te delovne organizacije, v klubu delegatov v Ljubljani, izročil predstavnikom smučarske zveze Slovenije 150 parov tekaških smučí, ki jih bo komisija za teke razdelila 33 slovenskim tekaškim smučarskim klubom. Hvalevredna gesta kolektiva Elan bo zagotovo pripomogla k razvoju tekaškega športa pri nas in najbrž še bolj spodbudila mlade pri opredelitvi za smučarsko panogo.

V okviru programa kulturne akcije za delovne kolektive radovljiške občine, ki ga izvajajo sindikati in kulturna skupnost, je v četrtek, 24. novembra, ob 19. uri v festivalni dvorani na Bledu s celovečernim koncertom nastopil ansambel bratov Avsenik. Po pričakovanju je bilo za vse ljubitelje te zvrsti glasbe v dvorani veliko premalo prostih mest.

Član likovne skupine LIKOR France Boltar iz Radovljice je od 11. do 23. novembra razstavljal svoja slikarska dela - novo zbirko akvarelov, v galeriji Prešernove hiše v Kranju. Boltar je za dosežke na področju slikarstva in akvarelne tehnike prejel lani Prešernovo nagrado Gorenjske.

Za praznik republike so svečano odkrili dva spomenika, ki ju je oblikoval pisatelj in kipar Tone Svetina z Bleda. Prvi - Spomenik borbe in združenega dela je postavljen pred tovarno Veriga Lesce, drugi - Spomenik družbeni samozaščiti pa pred stavbo postaje milice v Radovljici.

Center Jesenic v jesenskih dneh (Foto: J. Jeklar)

GREGORJU NOVAKU V SPOMIN

Prejšnji teden je po dolgi in hudi bolezni v 64. letu življenja umrl dolgoletni poveljnik poklicne gasilske in reševalne čete železarne Jesenice Gregor Novak.

Rojen je bil 12. marca 1913 na Javorniku v delavski družini, v kateri je bilo devet otrok. Leta 1932 je dobil zaposlitev v Železarni, leta 1937 pa se je vključil v gasilsko četo Železarne. Zelo hitro je napredoval in postal strokovnjak na področju gasilstva ter leta 1947 tudi poveljnik gasilcev v Železarni.

Pokojni Gregor Novak se je kmalu po začetku druge svetovne vojne pridružil aktivistom OF in vzdrževal redne zveze z borci za svobodo vse do odhoda v partizane 13. septembra 1944. Bil je borec jeseniško-bohinjskega odreda, boril pa se je v Bohinju, na Jelovici in pozneje tudi na Primorskem, ko je bil v sestavi IX. korpusa 31. divizije.

Po osvoboditvi je nadaljeval z delom v gasilskih

vrstah tako v Železarni kakor tudi v jeseniški občini, ko je bil poveljnik občinske gasilske zveze. Postal je višji gasilski častnik. Bil je nosilec dvanajstih gasilskih, državnih in drugih odlikovanj. Nedvomno je imel veliko zaslug, saj je dolgo vrsto let skrbel za izpopolnjevanje opreme in sredstev za gašenje požarov. Vzporedno s tem je skrbel za izpopolnjevanje splošne reševalne službe na plinovodih.

S svojim znanjem je veliko pripomogel, da se je gasilska organizacija v naši železarni uvrstila med najboljše tovrstne organizacije v Sloveniji in Jugoslaviji.

Prav tako je bil dolgoletni član strokovno tehnične sveta gasilske zveze Slovenije in Jugoslavije ter dolgoletni predsednik Aero kluba Jesenice.

Na zadnji poti so ga spremljali številni prijatelji ter člani gasilskih organizacij iz Železarne, občine in številnih drugih krajev Slovenije. Od pokojnega dolgoletnega poveljnika so se poslovili predstavniki Železarne, gasilcev Železarne in občine, gorenjskih gasilcev, kakor tudi predstavniki zveze komunistov in zveze borcev.

DOMOVINA JE PRAZNOVALA, VSI SMO PRAZNOVALI

Naša domovina je spet praznovala svoj rojstni dan. Letos je minilo že štirinajst let od zgodovinskega drugega zasedanja AVNOJA v Jajcu, kjer se je rodila nova Jugoslavija. V letu praznovanj pomembnih jubilejev je vsa Jugoslavija še posebej svečano počastila svoj praznik republike. Delovni ljudje so v tovarnah in podjetjih odpirali nove obrate, odpirali so vrte, zdravstvene domove...

Učenci naše šole smo praznik domovine lepo počastili. Na praznovanje smo se pripravljali vsi. V avli

V JESENSKEM VETRU SO ZAPLAPOLALE ZASTAVE

V novembru, ko praznuje naša republika rojstni dan, smo v osnovni šoli Koroška Bela priredili kar tri proslave.

Vsako leto imamo 21. novembra dan šole. Takrat je namreč obletnica smrti partizana Jožeta Zupana-Ježka, po katerem nosi ime naš pionirski odred. Ježek je padel leta 1944 v Javorniškem rovtu.

V počastitev njegovega spomina smo v šolski telovadnici priredili kratko spominsko svečanost; delegacija pionirjev pa je ponesla šopek rdečih nageljnov na njegov grob.

Osrednja proslava ob dnevu republike pa je bila 25. novembra v delavskem domu Julke in Albin Pibernik. Nastopili so učenci naše šole - recitatorji in pevci. S pesmijo in besedo so nas popejlali skozi vojno viro v mesto Jajce, kjer je bila pred 34 leti ustanovljena nova Jugoslavija. Ljubimo to lepo deželo, polno naravnih lepote, miru in prijateljstva.

Pa še eno slovesnost smo imeli: naše najmlajše šolarje - cicibane smo sprejeli v pionirsko organizacijo. Kako živo so jim žarele oči, ko so za predsednico pionirskega odreda ponavljali svečano zaobljubo. S ponosom so povedali, da bodo dobri pionirji, zvesti in pošteni tovariši, da se bodo pridno učili in izpolnjevali vse naloge ter tako postali koristni člani naše skupnosti.

Starejši vrstniki so jim pripravili kratek kulturni program, potem pa so jim okrog vratu zavezali rdeče rutke, in jim izročili modre titovke.

Majhni so ti pionirji, toda ponosni, da bodo lahko izpolnjevali vse tiste dolžnosti, ki jih je tovariš Tito zaupal nam, mladim.

Darka Suligoj, novinarski krožek, OŠ Koroška Bela

smo krasiли panoje z risbami na temo NOB. Izdelali smo zemljevid Jugoslavije in vanj nalepili grbe in zastave republik. Ob njem pa smo napisali misli o domovini. Vprašanje »Kaj je domovina?« nas ne spravi v zadrego. Svojo domovino poznamo. To so cvetoči travniki, polja in gozdovi, to so reke, morje, gore... To smo mi! Spoštujemo vse, ki so osvobodili našo domovino, in spominjamo se tistih, ki so svoje življenje žrtvovali zanjo. Tudi oni so naša domovina.

Za praznične dni smo v avli šole pripravili proslavo za starše in ostale občane. Prostor so napolnili do zadnjega kotička. Radi nas poslušajo. To nam vedno znova potrjuje s svojim obiskom. Nam pa je lepo, da lahko skupaj z njimi praznujemo. Tudi to pot jih nismo razočarali. Partizanska pesem je ob spremljavi harmonike napolnila prostor. Recitacije in pesmi so nas spomnile na leta bojev in trpljenja in na čas, ko je zmaga ljubezna do domovine in do Tita, simbola zmage.

Najbolj praznični pa so bili naši najmlajši šolarji. Zapeli so Naša četica in z zastavicami v rokah prikorakali na oder. Recitali so nam veselo in šaljive pesmi. Pokazali bi nam radi, da so se že veliko naučili in da že vedo, kakšni morajo biti pionirji v svobodni domovini. Pa smo jih vprašali: »Zakaj imate radi domovino?« »Ker je lepa, svobodna, ker sem se tu rodil, ker jo vodi tovariš Tito.« »Tudi branili bi jo, ko bi bilo treba,« so zatrjevali. Z veseljem smo jih sprejeli v pionirsko organizacijo. Ponosni so sprejemali pionirske simbole in ponavljali zaobljubo.

Triglavski pionirski odred je dobil 20 novih članov. Vsi smo jim iz srca čestitali.

Zapeli smo še pesem o prijatelju, o sreči in radosti.

Lilijana Gastner, novinarski krožek, OŠ »16. december« Mojstrana

MEDKLUBSKA FOTORA ZSTAVA BELJAK - JESENICE

Rezultat medsebojnega sodelovanja foto kluba Andrej Prešeren Jesenice in foto grupe iz Beljaka, je prva medklubska foto razstava v Beljaku. Na tej razstavi je sodelovalo 16 avtorjev s 120 fotografijami, od katerih je bilo 41 fotografij sedmih avtorjev z Jesenic. Fotografije je ocenjevala publika, in sicer posebej fotografije Jese-

niških avtorjev in posebej avtorjev iz Beljaka. Prvo nagrado je dobil Valodi Stojan, drugo Franc Kolman in tretjo Franc Sluga. Skupni zmagovalac je bil Valodi Stojan s fotografijo Zima joče.

Na zaključni svečanosti so najboljši dobili pokale. Vsi govorniki so potrdili koristnost sodelovanja med fotoamaterji Jesenic in Beljaka, ki skozi fotografski objektiv enako vidijo stvari in s fotografijami govorijo vsem razumljiv jezik. Dogovorili so se, da bi v naslednjem letu podobno razstavo organizirali na Jesenicah.

Konec preteklega meseca so se na volilni konferenci sestali člani osnovne organizacije ZRVS Dovje-Mojstrana. Ob dobri udeležbi so člani pregledali delo v preteklem enoletnem obdobju in se dogovorili o akcijah za prihodnje. Poročilo o delu v zadnjem mandatnem obdobju je podal predsednik OO ZRVS Janez Jamar, ki je najprej obširno spregovoril o današnjih aktualnih dogodkih v svetu ter o vlogi Jugoslavije na mednarodnem prizorišču. Posebno je opozoril, da je zavest naših delovnih ljudi in občanov v zadnjem času dosegla visoko stopnjo, seveda pa se kljub vsemu še pojavljajo odstopanja posameznikov, na katera morajo biti člani ZRVS še posebej pozorni.

Zatem je Janez Jamar spregovoril o številnih akcijah, ki so jih člani ZRVS izvedli v tem letu. Med drugim so za člane izvedli obvezna predavanja, orientacijski pohod z reševanjem taktično-tehničnih nalog, obrambni dan na osnovni šoli »16. december« v Mojstrani v zimskih pogojih, za graničarje pa so pripravili predavanja o zakonu o združenem delu. Člani so se ves čas udeleževali raznih pohodov ter vseh političnih manifestacij v občini. Člani ZRVS so se prav tako vključili v pripravljane krajevne prireditve, proslave in športnih tekmovanj. Posebno še velja omeniti, da se je v tem času večina članstva aktivno udeleževala v družbenopolitičnem življenju v krajevni skupnosti, kjer več članov opravlja odgovorne funkcije. Predsednik je še dejal, da je bilo vseh 77 akcij OO ZRVS Dovje-Mojstrana izvedenih v okviru praznovanja pomembnih obletnic v tem letu, Titovih in partijskih jubilejev, 40-letnice ustanovnega kongresa KPS, 25-letnice obstoja ZRVS Jugoslavije in Slovenije ter 60-letnice oktobrske revolucije.

V kasnejši razpravi so člani ZRVS pozitivno ocenili dosedanje aktivnosti, opozorili pa so tudi na pomanjkljivosti, ki so ponekod še prisotne pri delu. Ena glavnih nalog v novem mandatnem obdobju bo prav gotovo pomladitev organizacije, saj se današnja povprečna starost giblje okrog štirideset let. Nadalje so se zavzeli, da v prihodnje organizirajo še več obrambnih dni v osnovni šoli »16. december«, kjer so se učenci v prvo akcijo vključili z veliko zavzetostjo. Ugotovili so, da so bili dosednji stiki z mladinsko organizacijo pomanjkljivi in da bo po-

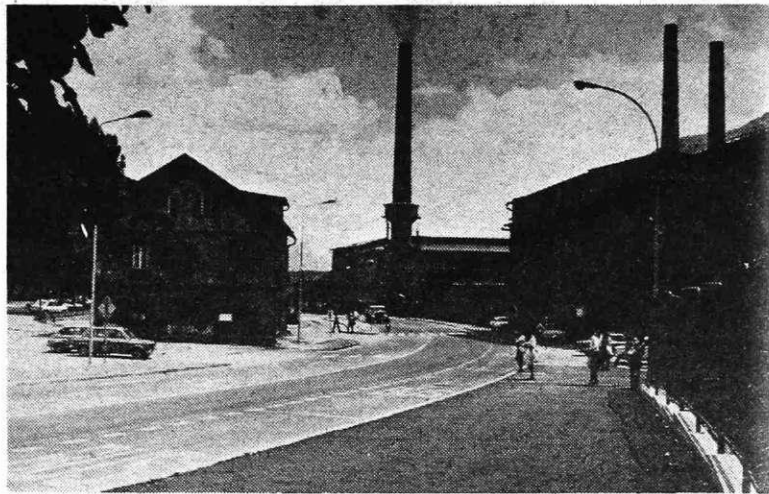
USPEŠNO DELO ČLANOV ZRVS DOVJE - MOJSTRANA

trebno v prihodnje bolj usklajevati delo z mladimi.

Člani osnovne organizacije ZRVS Dovje-Mojstrana so zatem na volilni konferenci izvolili novo pred-

sedstvo, odbor za kontrolo materialno-finančnega poslovanja, delegate za krajevne družbenopolitične organizacije in organe KS Dovje-Mojstrana, za skupščino občine Jesenice in občinski odbor ZRVS, izvolili pa so tudi sekretariat aktiva ZK. Predsednik organizacije ZRVS bo tudi v prihodnjem mandatnem obdobju Janez Jamar.

J. R.

DOGRAJEN VODOVOD NA ZGORNJIH LAZIH NAD GORJAMI

Zamisel o izgradnji vodovoda na Zgornjih Lazih je že stara in ta mnogoletna želja prebivalcev te prijazne partizanske vasi pod obronki Mežaklje se je pred kratkim uresničila. Vodovod je dograjen in je bil v petek, 25. novembra, svečano izročen javnemu namenu.

Nacrti so bili izdelani leta 1973 v Ljubljani, v podjetju za nizke gradnje PROJEKT. Celotni projekt obsega Zgornje in Spodnje Laze in zagotavlja dovolj vode za 150 ljudi, 96 glav velike živine in 115 glav drobnice. Dotok vode je pri zajetju, po večletnih meritvah, 0,56 litra na sekundo in to v najbolj sušnem obdobju, dnevna poraba pa je računana 0,55 l na sekundo. Torej so nekatera mišljenja, da vode ne bo dovolj, popolnoma odveč.

Samo zajetje je na višini 691 m, rezervoar, ki premore 50 kubičnih metrov vode, je na višini 750 m, porabniki te vode pa so na višini 691 do 721 metrov. Dolžina izkopa za vodovodne cevi od zajetja do rezervoarja je 257 m, od rezervoarja do konca vasi Zgornjih Lazov pa 332 m. V zajetju sta nameščeni dve avtomatski črpalci. Obnova elektrovloda je bila v dolžini 76 metrov. Vaščani so opravili prek 1000 m prostovoljnega dela, na izkopu je bila tudi mladinska bri-

gada iz občine Radovljica. Vaščani so prispevali tudi 15.600 din, občina Radovljica je dala 590.000 din, krajevna skupnost Gorje 80.000, VEZENINE Bled 30.000 din, LIP Bled pa 5.000 din. Poleg tega se je kolektiv VEZENINE Bled udeležil delovne akcije in končno je prišla na pomoč s 300.000 din še komunalna skupnost občine Radovljica, po katere zasluge voda danes na Lazih že teče. Trenutno vodo uporablja 81 vaščanov v dvajsetih hišah, 60 glav velike živine in 70 drobnice.

Vodovod je odprl, v odsotnosti predsednika skupščine občine Radovljica, Marko Bezjak, načelnik oddelka za urbanizem, komunalne in gradbene zadeve pri skupščini občine Radovljica. Prisotni so bili tudi vsi predstavniki izvajalnih podjetij ter družbenopolitičnih organizacij Gorij.

Nedvomno pa ima pri tej veliki investiciji, saj znaša vrednost vseh del prek milijon din, največ zasluge predsednik krajevne skupnosti Gorje Matevž Bizjak, ki je imel slavnostni govor. V imenu vaščanov Zgornjih Laz pa se je vsem zahvalila predsednica gradbenega odbora Silva Frčelj. Tako ima sedaj na območju krajevne skupnosti Gorje vsaka vas prepotrben vodovod in zdravo pitno vodo.

Poleg te svečanosti na Lazih pa je bila tudi proslava v počastitev dneva republike v domu TVD Partizan v Gorjah. Kulturni program so izvajali učenci osnovne šole bratov Zvan in moški pevski zbor KUD z Bleda.

Jože Ambrožič

TUDI UPKOJENCI SO PROSLAVILI DAN REPUBLIKE

Dan republike so svečano proslavili tudi v domovih upokojencev. Na proslavah, kjer so sodelovali pevski zbori, so poudarili tudi pomen vseh letošnjih jubilejev. V jedilnici doma upokojencev na Plavžu so priredili za stanovalce novega doma upokojencev in za varovance socialnega zavoda dr. Franceta Berglja proslavo že v petek, 25. novembra. Slavnostni program na tej proslavi so izvajali recitatorji in pevski zbor osnovne šole Tone Cufar Jesenice, pod vodstvom mentorice tov. Iliničeve in tov. Mesaričeve.

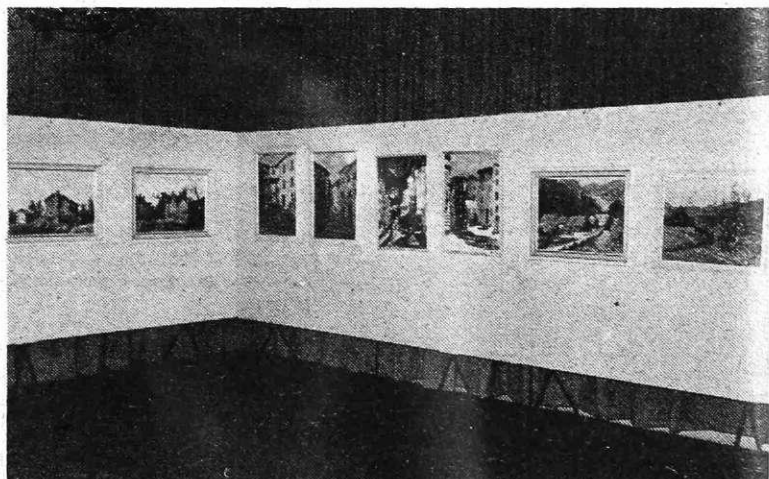
Učenci so svoj program izvedli zelo lepo in doživeto. Zavedali so se, da so izgovorjene in zapete besede nekateri poslušalci spominsko podživiljali, in ob koncu so zelo prisrčno čestitali vsem varovancem - to je, občanom, ki preživljajo svojo življenjsko jesen v skrbnem varstvu kolektiva socialnega zavoda.

Po proslavi so na zavodu še počastili in nagradili jubilarne dela v tem zavodu za 10, 15 ali 20-letno delo.

Društvo upokojencev na Jesenicah pa je v društvenem domu za svoje člane priredilo proslavo na predvečer praznika. Pevski zbor društva upokojencev je za uvod pod vodstvom zborovodje Janeza Ponikvarja izvedel zelo uspešen koncert, nato je Miha Cenc zavrtel film En

delovni dan tovariša Tita. Predsednik društva Janko Verdnik pa je v slavnostnem govoru orisal pomen praznika in vseh letošnjih jubilejev ter razvoj in uspehe naše republike od ustanovitve do danes. Po aplavzu k posameznim točkam proslave sodeč, so bili navzoči s proslavo zelo zadovoljni.

-ko

Jeseniški dolikovci so v počastitev dneva republike pripravili že tradicionalno kolektivno razstavo svojih likovnih del

Nastopajoči na osrednji občinski proslavi ob dnevu republike - (Foto: J. Rabič)

PRED RAZPRAVO O SAMOUPRAVNEM SPORAZUMU O PRAVICAH IN OBVEZNOSTIH IZ ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

V zadnji številki Železarja je bila objavljena lista prispevkov uporabnikov k stroškom zdravstvenega varstva, ki so sestavni del samoupravnega sporazuma. Menim, da je potrebno seznaniti zavarovance, oziroma uporabnike zdravstvenega varstva še z nekaterimi pomembnimi zadevami predlaganega osnutka samoupravnega sporazuma. Zaradi obseznosti predloga bom v nadaljevanju navedel le nekaj dodatnih zadev iz tega sporazuma.

S tem samoupravnim sporazumom v tretjem členu določajo in urejajo uporabniki v zdravstveni skupnosti:

- pravice iz zdravstvenega varstva,
- denarna nadomestila in povračila,
- način in pogoje uveljavljanja pravic,
- solidarnostno združevanje sredstev,
- usklajevanje obsega pravic z dohodkovnimi možnostmi,
- obveznosti uporabnikov ob uveljavljanju pravic iz zdravstvenega varstva,
- nadzor nad uresničevanjem pravic in obveznosti,
- evidenco s področja zdravstvenega varstva.

Z združevanjem sredstev v zdravstvenih skupnostih si uporabniki v četrtem členu zagotavljajo naslednje oblike zdravstvenega varstva:

1. splošno in dispanzersko zdravstveno varstvo,
2. zobozdravstveno varstvo,
3. specialistično zdravstveno varstvo,
4. bolnišnično zdravstveno varstvo,
5. zdravstveno varstvo, ki dopolnjuje splošno, dispanzersko, specialistično in bolnišnično zdravstveno varstvo,
6. zdraviliško zdravstveno varstvo,
7. specialno (kolektivno) zdravstveno varstvo,
8. prevoz z reševalnimi in drugimi posebnimi vozili,
9. zdravila in kontracepcijska sredstva,
10. ortopedske in druge pripomočke,
11. organizirano zdravstveno vzgojo.

PRAVICE, KI SI JIH ZAGOTAVLJAJO DELAVCI IN DRUGI DELOVNI LJUDJE Z NEPOSREDNO MENJAVO DELA

Delavci v organizaciji združenega dela in drugi delovni ljudje si s samoupravnimi sporazumi o neposredni menjavi dela z organizacijami združenega dela zdravstvene dejavnosti zagotavljajo (člen 5):

- zdravstveno varstvo, s katerim se preprečuje obolenje delavcev na delu in v zvezi z delom, zagotavljajo varni delovni pogoji, zdravo okolje, preprečujejo in zatirajo nalezljive bolezni v proizvodnji in prometu živil, v šolah, otroških in mladinskih zavodih in v storitvenih dejavnostih,
- zdravstveno varstvo, s katerim se zagotavlja zdravstvena sposobnost delavcev pred sklenitvijo delovnega razmerja,
- zdravstveno varstvo izven programa, ki si ga sicer zagotavljajo uporabniki v zdravstveni skupnosti.

Zdravstveno varstvo izven programa (nad obsegom), ki ga sicer zagotavljajo uporabniki v zdravstveni skupnosti, je opredeljeno v osmem členu in obsega:

- kurativno zdravstveno varstvo v obratni ambulanti ali ambulantni splošne medicine,
- zobozdravstveno varstvo v obratnih zobnih ambulantah in splošnih zobnih ambulantah, za storitve zobne nege in zobno protetična dela,
- nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja na ambulantni način v naravnih zdraviliščih,
- posebne sistematične preglede in specialistična zdravljenja,
- specifično preventivno zdravstveno varstvo za krepitev zdravja delavcev in zmanjšanje bolezenskih odsotnosti.

Obseg in vrste pravic iz navedenih oblik zdravstvenega varstva opredelijo delavci v organizacijah združenega dela in drugi delovni ljudje v samoupravnih sporazumih o neposredni menjavi dela.

Zdravstveno varstvo v primeru nesreč pri delu ter obolenj za poklicno boleznijo (člen 5) obsega vse potrebne oblike zdravstvenega varstva, da delavci ozdravijo in se rehabilitirajo od posledic nesreč pri delu ali obolenja za poklicno boleznijo.

Člen 11 navaja, kdo vse ima pravico do zdravstvenega varstva, navedenega v členu 10.

Členi 12, 13, 14 in 15 govorijo, da uporabniki zdravstvenega varstva uresničujejo svoje pravice tako v občinski zdravstveni skupnosti, v regionalni zdravstveni skupnosti Kranj, z združevanjem sredstev za te namene, ter v zdravstveni skupnosti Slovenije, z združenimi sredstvi za te namene.

Členi od 16 do 20 opredeljujejo pravice zdravstvenega varstva v tujini.

DENARNA NADOMESTILA IN POVRAČILA

Delavci in drugi delovni ljudje z združevanjem sredstev za zdravstveno varstvo v zdravstveni skupnosti zagotavljajo tudi pravice do denarnih nadomestil in povračil, ki obsegajo (člen 20):

- nadomestilo osebnega dohodka,
- povračilo potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenega varstva,
- posmrtnino,
- pogrebno.

Nadomestilo osebnega dohodka in o tem, kdaj in kdo je upravičen do denarnih nadomestil, govorijo člani od 21. do 31.

Delavci in drugi upravičenci nimajo pravice do nadomestila (člen 32):

- če si namerno povzročijo nezmožnost za delo,
- če se ukvarjajo s samostojno gospodarsko dejavnostjo ali opravljajo delo, za katerega dobijo osebni dohodek,
- za čas koristnega zdravljenja v naravnem zdravilišču.

Delavcem in drugim upravičencem se ustavi izplačevanje nadomestila v primerih (člen 33):

- če namenoma preprečujejo zdravljenje, oziroma usposobitev za delo,
- če se brez upravičenega vzroka ne odzovejo vabilu na določen zdravniški pregled.

Delavcem in drugim upravičencem se ustavi izplačevanje, oziroma preneha pravica do nadomestila v primerih prejšnjega odstavka od dneva, ko so storili dejanje, s katerim so preprečevali ozdravljenje ali usposobitev za delo, oziroma od dneva, ki je bil v vabilu določen za zdravniški, oziroma komisijski pregled, pa vse dotlej, dokler trajajo kvarne posledice takega ravnanja, oziroma dokler se ne odzovejo vabilu.

Nadomestilo osebnega dohodka po členu 31 gre iz sredstev zdravstvene skupnosti od enaindesetega dne začasne zadržanosti od dela in znaša:

1. 90 % od osnove,
2. 100 % od osnove pripada zavarovancem, če je zadržanost od dela posledica nesreče pri delu, poklicne bolezni ali dajanje krvi, ne glede na vrsto, nadalje vojaškim in vojnim invalidom, borcem NOB, ki imajo priznano posebno dobo v dvojnem trajanju vse do 15. 5. 1945, ter učencem v gospodarstvu.

Nadomestilo osebnega dohodka gre iz sredstev zdravstvene skupnosti od prvega dne zadržanosti od dela dalje in znaša (člen 35):

1. 100 % od osnove za čas porodniškega dopusta, ki je kot najmanjši določen z zakonom, zaradi transplatacije kože, živega tkiva ali organov v korist druge osebe,
2. 70 % od osnove zaradi izolacije in za čas spremstva, če ju odredi zdravnik.

Nadomestilo osebnega dohodka gre iz sredstev zdravstvene skupnosti od četrtega dne zadržanosti od dela dalje in znaša 70 % od osnove zaradi nege otroka, oziroma drugega ožjega člana družine.

Osnova za nadomestila osebnega dohodka je mesečno povprečje osebnih dohodkov, ki jih je delavec dobil za svoje tekoče in minulo delo po zaključnem računu za polni delovni čas, oziroma osnova, ki je bila podlaga za plačevanje prispevkov za zdravstveno varstvo.

Določilo (člen 37) o povečanju nadomestila osebnega dohodka predvideva, da se nadomestilo OD poveča na račun povečanih življenjskih stroškov, če so se ti povečali za več kot 5 % in če odsotnost traja več kot šest mesecev.

V členih 38, 39, 40, 41 in 42 je nakazana pravica za poravnavo potnih stroškov, to je, prevoznih stroškov in stroškov za prehrano in bivanje v tujem kraju.

Člena 44 in 45 obravnavata posmrtnino, to je, pomoč, ki jo dobijo družinski člani delavcev in drugih upravičencev, ki imajo pravico do nadomestila osebnega dohodka ali uživajo pokojnino. Posmrtnina znaša 80 % poprečnega mesečnega osebnega dohodka v SR Sloveniji.

Členi 47, 48 in 49 obravnavajo pravice do povračila pogrebnih stroškov, ki znašajo 80 % poprečnega dohodka v SR Sloveniji.

NAČIN IN POGOJI UVELJAVLJANJA PRAVIC IZ ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Delavci in drugi ljudje (ter njihovi družinski člani) uveljavljajo pravice iz zdravstvenega varstva v zdravstveni skupnosti, če je sedež organizacije združenega dela, v kateri delajo, na območju te skupnosti. Pravico iz zdravstvenega varstva uveljavljajo kot občani tisti, ki imajo prebivališče na območju zdravstvene skupnosti in so pripravljeni pri pristojnem občinskem organu (člen 49).

Uporabniki uveljavljajo zdravstveno varstvo praviloma v splošnih, obratnih ambulantah, dispanzerjih ali drugih organizacijskih enotah zdravstvenega doma.

Uporabniki prosto izbirajo zdravnika v zdravstvenem domu. Zdravnik, ki ga je uporabnik izbral, da ga stalno zdravi, je njegov izbrani zdravnik. Zdravnik, ki ugotavlja zdravstveno stanje in primere, ki upravičuje delavce v združenem delu do nadomestila osebnega dohodka, je pristojni zdravnik. Pristojnega zdravnika določijo organizacije združenega dela ali zdravstvena skupnost s sporazumi o svobodni menjavi dela.

SOLIDARNOSTNO ZDružEVANJE SREDSTEV

Sredstva za uresničevanje pravic iz zdravstvenega varstva po tem sporazumu si uporabniki zagotavljajo (člen 55):

- iz sredstev skupne porabe organizacij združenega dela,
- s prispevki, določenimi po obsegu in višini v samoupravnem sporazumu o temeljnih plana,
- s sredstvi drugih samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti in s samoprисpevki občanov,
- s prispevki uporabnikov k stroškom zdravstvenega varstva (participacija),
- s prispevki uporabnikov za posamezne zdravstvene storitve.

Členi 56, 57, 58 in 59 opredeljujejo solidarnostno združevanje sredstev. Naslednji pa pravi, da si uporabniki s solidarnostnim združevanjem sredstev v zdravstveni skupnosti Slovenije zagotavljajo tiste pravice iz zdravstvenega varstva, ki so takega pomena, da za njihovo uresničevanje jamčijo z medsebojno solidarnostjo, ne glede na dohodkovne možnosti in posamezni občini.

Vrste pravic, ki se zagotavljajo s tako združenimi sredstvi, določijo zdravstvene skupnosti s samoupravnim sporazumom o pravicah in obveznostih iz enotnega programa zdravstvenega varstva v SR Sloveniji.

OBVEZNOSTI UPORABNIKOV OB UVELJAVLJANJU ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Z namenom, da se doseže vzgojni učinek ob dolžni skrbi za lastno zdravje, odvrta pretirano in neučinkovito uveljavljanje določenih oblik zdravstvenega varstva, zagotovi obveščenost o vrednosti zdravstvenih storitev, uravnava gospodarno potrošnjo na področju zdravstvene dejavnosti v družbeno dogovorjenih mejah in da se zjamčijo dopolnilna sredstva za izvajanje zdravstvenega varstva, določajo uporabniki nekatere oblike zdravstvenega varstva, za katere neposredno prispevajo del stroškov (člen 66).

Delavci lahko v TOZD iz sredstev sklada skupne porabe zagotavljajo povračilo prispevkov k stroškom zdravstvenega varstva.

Uporabniki opredelijo tudi tiste oblike zdravstvenega varstva, ki so tako malo pomembne za zdravje, da jih plača uporabnik v celoti sam. V členu 67 je navedeno, kakšne zdravstvene storitve naj bi plačali v celoti uporabniki sami.

Naslednji člen navaja zdravstvene storitve, za katere bi uporabniki prispevali del sredstev, o čemer je bila širša informacija v zadnji številki Železarja.

Ob sklepu bi rad opozoril le še na 72. člen, ki opredeljuje zdravstveno varstvo, ki ga plačajo v celoti uporabniki sami in ki zajema:

1. vsak neupravičen obisk zdravnika na domu, ki je opravljen na zahtevo uporabnika ali njegovih svojcev,
2. vsak pregled pri zdravniku specialista brez napotnice zdravnika, če je ta predpisana,
3. vsak prevoz z rešilnim vozilom ali posebnim prevoznim sredstvom, ki je opravljen za zahtevo uporabnika, pa ga zdravnik ne odobri,
4. očala za osebe po dopolnjenem 15. letu starosti, ki se ne šolajo ali redno ne študirajo, oziroma po 26. letu starosti,
5. lasulje, zaradi močno izražene trajne plešavosti, ki ni traumatskega izvora,

Vrtec na Plavžu

6. ojačevalni apart za sluh, za osebe po dopolnjenem 15. letu starosti, ki se ne šolajo ali redno ne študirajo, oziroma 26. letu starosti, če jim ni nujno potreben za opravljanje poklica,

7. zdravljenje akutnega opoja z alkoholom zaradi iztrežnitve,

8. neobvezna cepljenja,

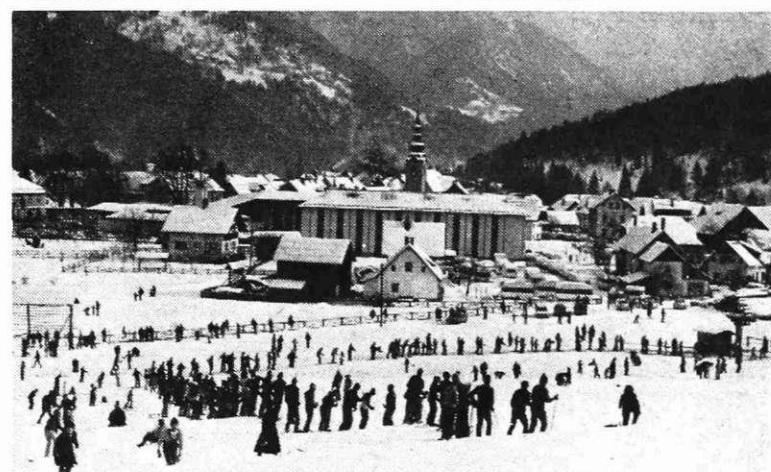
9. kozmetične operacije, ki niso v zvezi s predhodno boleznijo ali poškodbo.

Toliko sem omenil, da je potrebno razširiti informacijo uporabnikom zdravstvenega varstva pred javno razpravo, da bi lahko preudarno razpravljali o samoupravnem sporazumu.

Pravice zdravstvenega varstva so s tem osnutkom samoupravnega dogovora tako široko zasnovane, da odstotek participacije ne predstavlja veliko, čeprav ga je potrebno obravnavati. Povsem napačno pa bi bilo, ko bi celotno razpravo usmerili samo v tisti del samoupravnega dogovora, ki predlaga prispevek uporabnikov, ostali del pa bi zane-marili.

Voditi nas mora načelo, da ne smemo več trošiti, kakor zmoremo, in tudi iz tega povzeti spoznanje, da moramo tudi v tej panogi potrošnje usklajevati z gospodarskim potencialom.

Stane Torkar

Med prazniki v Kranjski gori (Foto: B. Blenkuš)

RAZPRAVA O OSNUTKU PREDLOGA SPREMEMB IN DOPOLNITEV DružBENEGA DOGOVORA O OBLIKOVANJU IN IZVAJANJU ŠTIPENDIJSKE POLITIKE V SRS

Smo v času, ko po Sloveniji zaključujemo javno razpravo o osnutku predloga sprememb in dopolnitev družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SR Sloveniji.

Vemo, da je bilo v preteklosti že več poskusov, da se poenoti štipendijska politika in da so bila vsa prizadevanja za doseg tega uspešna šele v letu 1974, ko smo se delovni ljudje odločili, da združimo 0,5 % sredstev iz bruto osebnih dohodkov za štipendije tistih, ki brez družbene pomoči nadaljnega študija ne bi zmogli, in ko smo v skladu z načeli socialistične solidarnosti podpisali družbeni dogovor o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SR Sloveniji.

Ker na področju štipendiranja zaradi sedaj veljavnih določil družbenega dogovora ni bilo mogoče dovolj uspešno voditi usklajene politike, je bilo nujno spremeniti družbeni dogovor na nivoju republike.

Osnutek predloga sprememb in dopolnitev, ki ga je pripravila posebna delovna grupa, je zbor podpisnikov posredoval v javno razpravo 30. 6. 1977. Javna razprava se že končuje. V njej so sodelovali:

- izvršni odbori skupne komisije podpisnikov samoupravnega sporazuma o štipendiranju,
- občinski sindikalni sveti,
- sveti za vzgojo in izobraževanje pri OK SZDL,
- predsedstva OK ZSMS,
- izvršni odbori občinskih samoupravnih interesnih skupnosti,
- zveza komunistov, ki se je v javno razpravo vključila prek vseh zgoraj navedenih organizacij, organov in drugih.

Udeleženci javne razprave so ob obravnavi predloga sprememb izoblikovali številne pripombe, mnenja, predloge in stališča ter se opredelili do predloženih variant. Povzetki vseh pripomb so bili posredovani republiškem zboru podpisnikov družbenega dogovora.

Posebna delovna skupina na nivoju republike, ki je osnutek tudi pripravila, bo na podlagi doslej izraženih načelnih pripomb k osnutku in na osnovi pripomb in predlogov, ki bodo poslani iz posameznih občin, pripravila predlog sprememb in dopolnitev družbenega dogovora o izvajanju štipendijske politike v SR Sloveniji.

V drugi polovici decembra 1977 pa bo zbor podpisnikov predlog obravnaval in sprejel.

S tem bo seveda opravljen le prvi del naloge, kajti po sprejetju družbenega dogovora čakajo podpisnike priprava, javna obravna in sprejem samoupravnega sporazuma. Ta pa naj bi bil sprejet do sredine maja 1978.

Olga Bandelj

ZA 120 LET PETJA V BOHINJU

V Bohinjski Bistrici so 19. novembra s slavnostnim govorom, podelitvijo priznanj in koncertom proslavili več obletnic: 120-letnico organiziranega petja, letošnje jubileje naše družbe in 30-letnico sedanjega delavskega prosvetnega društva Svoboda Tomaž Godec.

Slavnostni govornik je bil predsednik občinske skupščine Leopold Pernuš. To ni bil slavnostni govor, ki bi ga praznovanje jubileja zaneslo v hvalisanje ali obljube, pač pa je dovolj stvarno prikazal razvoj in stanje naše kulturne situacije, boreče se z različnimi težavami — kadrovskimi, prostorskimi, finančnimi itd. Prav kratek povzetek bi se lahko glasil: več odgovorne skrbi za reševanje te problematike bo treba posvetiti prav v krajevnih skupnostih samih, ne pa čakati na čudežno moč drugih, ki je ni.

Priznanja so dobili številni zaslužni družbeni delavci in društvo samo. Med drugim sta jih počastili tudi kulturna skupnost in zveza kulturnih organizacij občine Radovljica.

Koncertni del so si razdelili trije zvajalci. Prvi je bil zbor osnovne šole, ki je v svoji lepi avli gostila jubilejno prireditev. Albin Završnik je znan pevski zanesenjak. Vedno je rad vodil zbor s čim večjim številom pevcev, kar je precej garaško delo. V izbiri pesmi se ne spušta na neznana pota, vzame take, za katere ve, da jih bo tako velik zbor zmogel pravilno in prepričljivo zapeti. Podobno je bilo tudi tokrat in zbor se je prav zadovoljivo izkazal.

Zlata Ognjanovič je po opernih predstavah, koncertnih nastopih, radijskih in televizijskih oddajah eno naših najbolj znanih pevskih imen. Poleg glasovnih in muzikalnih kvalitete je posebno pomembna tista njena umetniška vrlina, ki jo pri mnogih drugih pogrešamo: odgovornost pri repertoarju. Preveč je namreč razširjena navada, da naši pevci za nastope v manjših krajih neprestano izbirajo skoraj same tako imenovane paradne operne odlomke, s katerimi ni posebno težko doseči navdušenega odobravanja občinstva. Celotno od amaterskih izvajalcev, največkrat od zborov, strokovni glasbeni krogi pričakujejo — če ne rečemo, zahtevajo — v sporodu kar največ domačih sodobnejših stvaritev, kaj šele od poklicnih, pri katerih to štejemo celo v stanovsko obvezo. Poslušalcem v Bohinjski

Bistrici je Ognjanovičeva zapela tri samospeve M. Kozine in R. Simonitija, ki po aplavzu sodeč niso nič manj navdušili kakor znana arija Rusalka iz Dvoržakove opere.

Med izvajalci s primernim odnosom do izvirne slovenske zborovske ustvarjalnosti spada tudi akademski komorni zbor iz Kranja, kar je zasluga dirigenta Matevža Fabjana. Ne le da je izbira pesmi njegova domena, tudi je zbor pod njegovim vodstvom postal sposoben, da se uspešno loti težjih koncertnih del, kar od večine amaterskih zborov niti ni mogoče in ne pošteno pričakovati. Z bohinjskim nastopom, enako kot z nastopom dan poprej na proslavi 30 let zveze Svoboda v Kropi, je zbor ponovno dokazal, da se je prav v zadnjem času še bolj učvrstil v vrhu slovenske zborovske poudarjalnosti.

Kot spremljevalec domačega šolskega zbora je sodeloval harmonikar Janez Zupan, gojenec glasbene šole Radovljica, ki se je v podobni vlogi že mnogokrat lepo uveljavil.

Se nekaj misli ob jubileju bi kazalo povedati, tokrat ob bohinjskem, velja pa tudi za mnoge druge podobne. Dosedanji izsledki slovenske glasbene znanosti ne poznajo prav veliko naših krajev, kjer bi lahko dokumentirano govorili o organizirani pevski dejavnosti, stari 120 in več let. Prav in razveseljivo bi bilo, da bi povsod, kjer posamezni podatki pričajo o taki dejavnosti, povabili strokovnjake, jim pomagali raziskati takratno stanje in razvoj. Bogata kulturna preteklost bo dokaz trdoživosti slovenskega naroda, v ponos nam bo, pa tudi osnova, na kateri gradimo naprej. Bogata pa bo le toliko, kolikor bo raziskana in dokumentirana! Kako veseli bi bili, ko bi tudi 120 let bohinjskega petja že spoznali v pisanem in ilustriranem almanahu. Upajmo, da imajo — ali imamo — možnost za to v mladi bodoči muzikologinji Darji Freljehovi, ki bo kot domačinka najbolj poklicana, da predstavi današnjemu človeku stoletno glasbeno preteklost bohinjske doline. GE

»Okrnjena« oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica — Breznica je zapel ob otvoritvi dokumentarne razstave »Delavsko gibanje in NOB v valjevski pokrajini, ki je odprta v Kosovi graščini na Jesenicah (F. B. Blenkuš)

MEDKLUBSKA RAZSTAVA FOTOGRAFIJ »ČLOVEK IN JEKLO«

Foto klub Andrej Prešeren Jesenice organizira četrto medklubsko razstavo fotografij pod nazivom Človek in jeklo. Za razstavo je prispelo 260 fotografij 60 avtorjev iz 21 foto klubov Jugoslavije. Fotografije je ocenila žirija v sestavi: Tone Marčan iz Kranja — mojster fotografije, Milenko Pegam iz Nove Gorice — mojster fotografije, in Miloš Magolič z Jesenic.

Za razstavo je bilo odbranih 140 fotografij 50 avtorjev iz 21 foto klubov. Med razstavljalci je tudi ena fotoamaterka.

Žirija je nagrade podelila takole:

ZA KOLEKCIJO: zlata plaketa Franc Kolman A. Prešeren Jesenice, srebrna plaketa Adi Fink — FKK Radovljica, bronasta plaketa Borislav Ostojič — FK Rijeka, diploma Ante Verzotti — FK Split, diploma Slavko Pavlovič — FKK Požarevac, diploma Radivoj Sužnjevič — FKK Maglaj.

ZA POSAMEZNE FOTOGRAFIJE:

Zlata plaketa Race Bulatović — FK Beograd (»Konstrukcija«), srebrna plaketa Alojz Mulič A. Prešeren Jesenice (»Mozaika«), bronasta plaketa Tihomir Pinter — FK SOLT Ljubljana (»Svetlo plavž«), diploma Nikola Marušić — FK Sarajevo (»Kontrola«), diploma Goran Malič — FK Beograd (»Naježda«) in diploma Uroš Lokovšek — FKK »PZS« Ljubljana (»Brez konca«).

Otvoritev razstave bo v petek, 9. decembra, ob 19. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah in bo odprta do vključno 16. decembra.

Razstava je organizirana v počastitev jubilejev tovariša Tita in 40-letnice ustanovnega kongresa KPS. Pokroviteljstvo je prevzela konferenca osnovnih organizacij sindikata železarne Jesenice.

RAZSTAVA »DELAVSKO GIBANJE IN NOB V VALJEVSKI POKRAJINI«

V dneh od 28. novembra do 22. decembra je v Kosovi graščini na Jesenicah, Titova 64, odprta razstava DELAVSKO GIBANJE IN NOB V VALJEVSKI POKRAJINI. Razstava je organizirana v okviru praznovanj Titovih in partijskih jubilejev, v počastitev dneva republike in v okviru vedno širšega sodelovanja pobratenih občin Jesenic in Valjeva.

V dogovoru z družbenopolitičnimi organizacijami Valjeva je razstavo na Jesenicah organizirala občinska konferenca SZDL Jesenice, odbor za muzej delavskega gibanja Gorenjske na Jesenicah pa je razstavo vključil v svoj delovni program kot nosilec razstavne dejavnosti bodočega muzeja delavskega gibanja Gorenjske. Realizacijo razstave, njeno postavitve in tehniško ureditev pa so opravili delavci tehničnega muzeja železarne Jesenice, pod vodstvom Miloša Magoliča.

Odbor za muzej delavskega gibanja Gorenjske, ki ga vodi Janko Burnik, se je v letu 1977, ko praznujemo Titove in partijske jubileje, še posebno izkazal z razstavno dejavnostjo. Odbor je v letošnjem letu organiziral tri razstave: Tito v Sloveniji, Tito med nami, ustanovni kongres KPJ in delavsko gibanje in NOB v Valjevski pokrajini. Pri vseh razstavah so s svojim strokovnim in tehničnim delom sodelovali delavci tehničnega muzeja železarne Jesenice, ki so tudi omogočili realizacijo razstav.

Razstavo Delavsko gibanje in NOB v Valjevski pokrajini je v ponedeljek, 28. novembra, odprl Zdravko Črv, predsednik OK SZDL Jesenice, ki je v krajšem nagovoru orisal zgodovinsko delavsko gibanje in NOB na območju Valjeva. Ob tej priliki je vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica — Breznica izvedel kvaliteten kulturni program borbenih pesmi.

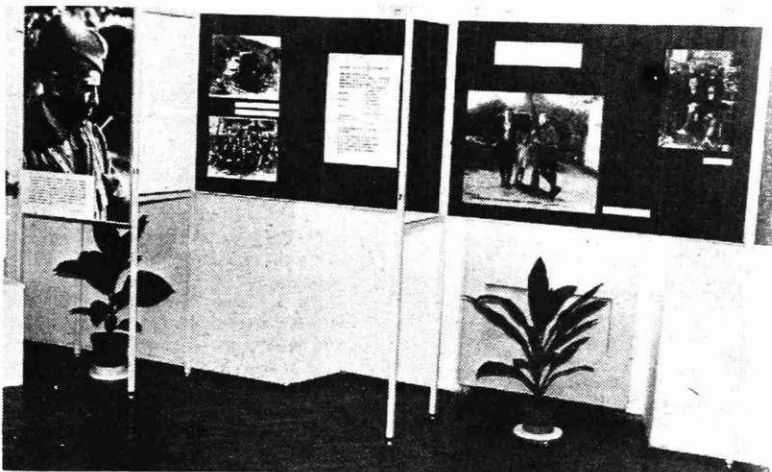
Razstavo Delavsko gibanje in NOB v Valjevski pokrajini je z izborom vsebinske tematike in karakternimi prikazi iz naprednega

delavskega gibanja in NOB v Valjevu ter njegovi okolici uredil profesor in direktor pedagoškega zavoda Valjevo, tovariš Milovan Ilinčič. Razstava na 35 panojih predstavlja bogat prikaz življenja in boja za politične, socialne in ekonomske pravice delavstva in kmečkega življa v Valjevu in njegovi okolici od začetka tega stoletja do zmogovite socialne revolucije, osvoboditve in povojne izgradnje. Pretresljive so fotografije in drugi dokumenti iz boja in preganjanja delavstva in kmetov ter strahot okupacijskega nasilja, povečanih z grozotami zločinov domačih izdajalcev.

Nemški okupator je v Valjevu in

njegovo okolico izgnal številne zavodne Slovence, da bi onemogočil razmah narodnega odpora in delavsko — kmečko socialno revolucijo. Ti ljudje so tudi žive priče dela zgodovine Valjeva in okolice, prikazane na razstavi. Mnogi Jeseničani se s ponosom, hvaležnostjo in ljubeznijo spominjajo družin v Valjevu in okolici, ki so jih v težkih dneh negotovosti sprejele kot brate in z njimi delile dobro in slabo. Zato tudi ni naključje, da močne vezi bratstva, stekane med narodnoosvobodilnim bojem in socialistično revolucijo, niso presekane, temveč se krepijo in razvijajo. K temu sodi tudi spoznavanje zgodovine pobratene občine Valjevo.

Razstava Delavsko gibanje in NOB v valjevski pokrajini je odprta vsak dan, razen ob sobotah popoldan in ob nedeljah, od 9. do 12. in od 15. do 17. ure. Janez Zurc

V Kosovi graščini na Jesenicah je odprta dokumentarna razstava: Delavsko gibanje in NOB v valjevski pokrajini

Z OBČNEGA ZBORA GLASBENIH UČITELJEV GORENJSKE

Ko so se preteklo zimo zbrali gorenjski glasbeni pedagogi in se združili v regionalno društvo glasbenih pedagogov, je morda kdo pričakoval preveč, kdo drugi pa je zamahnil z roko, češ še eno društvo več. Dejstvo je neke vmes. Nekaj stvari se je premaknilo, da pa se jih ni še več, pa so vzroki številni in zelo stvarni.

O teh zadevah so se pogovarjali glasbeni učitelji na nedavnem občnem zboru v Kranju. Ponovno so ugotavljali, da je fond ur glasbene vzgoje kar preveč minimalen. Doseganje učnovzgojnih smotrov ne more biti tako kot, na primer, v drugih republikah, kjer je tega pouka v osnovnih šolah več. Tudi z učnimi načrti niso povsem zadovoljni, upajo pa, da bodo s pomočjo zavoda za šolstvo uspeli s spremembami, ki naj bi jim pomagale do boljšega doseganja smotrov. Zelo bi bili tudi veseli uzenikov in drugih pripomočkov. Leta in leta se že sprašujejo, kako to, da jih na Hrvaškem in v Srbiji imajo, pri nas pa tako malo ali nič. In kaj s pomanjkanjem učiteljev?

To vprašanje še nima zadovoljivega odgovora. Ne za osnovne šole in ne za glasbene, ne za zborne in godbe, kjer že so ali pa bi jih želeli imeti. Medtem ko na osnovnih šolah potrebujejo po enega učitelja (na manjših še ta nima polne obveznosti), pa so v posebni zadregi glasbene šole daleč od Ljubljane, saj potrebujejo specialiste, teoretični pouk, dirigente in še kaj. Eno od poti naj bi spodbudile krajevne skupnosti, da v razvojne načrte vključijo potrebe po glasbenih delavcih za delo v kulturnih društvih njihovih skupnosti. In ne samo na potrebe po delavcih, misliti bo treba hkrati tudi na stanovanja. Če ne bomo tako delali, bo kulturno življenje v mnogih krajih še naprej životarlilo. Kraji kot, na primer, v radovljiški občini Gorje, Kropa, ves Bohinj in še drugi pa bodo čakali in čakali, če se ne bo morda le kdo od mlajših domačinov s starši vred odločil, da se usmeri v poklic glasbenega učitelja.

Udeleženci zbora so med drugim razpravljali o smotnosti republiških in zveznih tekmovanj. Pravzaprav niso dvomili o smotnosti in tudi ne o nujnosti ostrih kriterijev, so pa bili enotni v ugotovitvi, da so propozicije zelo zahtevne in terjajo od mladih kandidatov delo, ki ima zelo povečan obseg nad normalnim. Ob vseh drugih obvezah pomeni to za učence, učitelja in starše trdo šolo, saj le neizprosna in nepopustljiva vnema zagotavlja dosego propozicij, kar pa seveda še ne zagotavlja uspeha na tekmovanju.

Glasbena srečanja gorenjskih glasbenih šol postajajo tradicionalna. Naslednjega, ki bo spomladi leta 1978, bo pripravila šola v Kamniku, kjer bodo tokrat počastili 25-letni jubilej delovanja te ustanove. Nov pa je bil predlog, da bi s prihodnjim letom tudi zbori osnovnih šol dobili svoje regijsko srečanje, na katerem naj bi vsako leto nastopil po en zbor iz vsake občine. Bolj natančno dolo-

čila o tem bo z dirigenti vred sprejel aktiv glasbenih učiteljev osnovnih šol.

Obširen dnevni red občnega zbora je sklenila razprava o strokovnem izpolnjevanju, pri katerem bo z glasbenimi nastopi predavanji in seminarji priskočila na pomoč tudi republiška zveza društev glasbenih pedagogov. GE

JESENIŠKO GLEDALIŠČE MLADIM ZA NOVO LETO

Kot vsako leto tako se je zbralo tudi letos okoli 40 mladih prijateljev amaterskega gledališča Tone Cufar, ki so člani mladega odra, da svoje sovrstnike razveselijo v novoletnih dneh. Pripravljajo Pripravljajo pravljico o Sneguljčici, ki jo je napisal Pavel Golia.

Pavel Golia je živel in deloval v glavnem v Ljubljani, Osijeku in v Beogradu. Kot dober poznavalec odra je prevedel nekaj dram Tolstaja, Gorkega in Nestroja. V prvi svetovni vojni je bil prostovoljec v Rusiji, zato v njegovih delih vedno najdemo napredno misel in boj za pravice malega človeka.

Spisal je vrsto dram, najbolj pa je uspel v otroški in mladinski dramatik, za kar mu v slovenskem slovstvu pripada prvo mesto. Na našem odru so se zvrstile njegove mladinske igre: Triglavsko bajko, Princeska in pastirček, Jurček, pa tudi že Sneguljčica.

Pravljico o Sneguljčici vsi poznamo. Vendar je vsem draga, saj je v nji zajeta vrsta neprisiljenih življenjskih nauk. Dokazuje, da ljubezen in dobroti ne moreta zginiti s sveta in da hudobija in nasilje ne moreta zmagati.

Prav je, da se je jeseniško gledališče ob 90-letnici rojstva pisatelja in dramatika Pavla Golia odločilo za njegovo delo. Premiera bo 15. decembra ob 19.30 za izven. Mladi pa si jo bodo lahko ogledali v naslednjih dneh, saj bo zanje organizirana še vrsta predstav.

Jeseniški dolikovci so v počastitev dneva republike pripravili že tradicionalno kolektivno razstavo svojih likovnih del

ZVEZNA REPUBLIKA
NEMČIJA

Po zahodnonemških podatkih poraba cevi iz titana vedno bolj narašča. Te cevi imajo posebne lastnosti, ki ustrezajo tej kovini. Tališče titana je 1690 stopinj C in gostota 4,507 g/kub. cm. Je srebrno bele barve in čisto raztegljiv, zato ga je možno valjati v hladnem stanju in vleči kot žico. Njegova trdnost ustreza približno konstrukcijskem jeklu. Že majhne primesi znatno spremenijo njegove lastnosti ter ga napravijo trdnega in krhkega. Kislina in vodna raztopina ga komaj razjedata. Na zraku je titan bolj odporen proti koroziji kot nerjavno jeklo. V naravi ima primestane tudi druge snovi. Glede na razširjenost v zemeljski skorji je med elementi na desetem mestu. Najvažnejša nahajališča titana so v ZDA, Kanadi, Indiji, Avstraliji in na Norveškem. Zaradi visoke trdnosti in močne odpornosti proti koroziji uporabljajo to kovino vedno več v letalski in strojni industriji kot nadomestilo za jeklo. Tudi titanove zlitine uporabljajo v vedno večjem obsegu.

JAPONSKA

V eni izmed železarn, ki pripada železarski družni Nippon Steel Co., imajo originalen način transporta apna v jeklnah. Transportirajo s pomočjo 2,3 m dolgih kapsul po cevovodu s premerom 600 mm, s pomočjo komprimiranega zraka. Cevovod je dolg 2800 m, v vsaki kapsuli je 250 kg apna, hitrost transportiranja je 30 km/h in kapsule se premikajo v presledkih ene minute. Ta način transporta je primeren tudi za druge razsute materiale in celo za mestne smeti.

ROMUNIJA

V železarskem kombinatu Galati bodo zgradili še tri naprave za kontinuirno vlivanje slabov, od katerih bo imela vsaka po pet žil. Teža šarže bo 160 ton in dimenzije odlitih slabov 350 x 260 mm. S temi napravami, ki bodo pričele obratovati leta 1979, bodo imele romunske železarne letno proizvodno zmogljivost naprav za kontinuirno vlivanje preko 5 milij. ton.

AVSTRALIJA

Avstralski rudniki premoga za koksiranje predvidevajo, da bodo do leta 1985 povečali njegov izvoz s sedanjih 27 na 50 milijonov ton letno. Glavno povečanje bodo dosegli po letu 1980. Japonske železarne, ki krijejo danes 42% svojih potreb po premogu za koksiranje v Avstraliji, bodo kot vse kaže, tudi v bodoče ostale zanesljiv kupec pete celine. Rudniki računajo tudi na povečanje prodaje avstralskega premoga zahodnoevropskim železarnam.

AVSTRIJA

Avstrijska železarna VOEST - Alpine želi v bodoče nadaljevati s sodelovanjem z manj razvitimi državami tretjega sveta. V Nigeriji in Venezueli bo sodelovalo pri projektiranju in dobavi dveh naprav za proizvodnjo železove gobe na osnovi zemeljskega plina. Poleg tega sodeluje skupaj z nekaterimi zahodno evropskimi železarskimi družbami pri financiranju za odkrivanje in izkoriščanje novih nahajališč železove rude v nekaterih zahodnih afriških državah.

BOLIVIJA

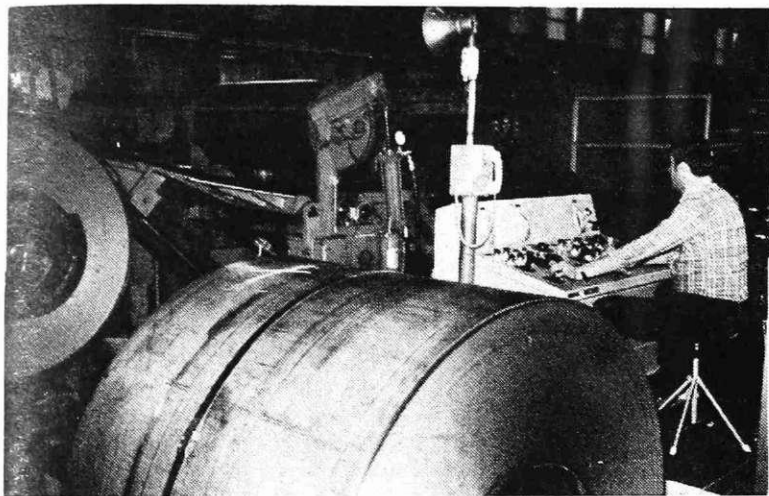
Bolivijska vlada išče možnosti za inozemsko financo pomoč, ki jo bo potrebovala pri gradnji prve integrirane železarne v tej južnoameriški državi. Investicijske stroške predvidevajo v višini 600 milijonov dolarjev in kot vsip za plavže bodo uporabljali kvalitetno domačo železovo rudo. Pred kratkim so že podpisali sporazum z Brazilijo, ki bo kupovala del proizvodnje te železarne v povezavi z nabavo bolivijskega zemeljskega plina.

POSLOVILNI VEČER
UPOKOJENIH
SODELAVCEV TOZD
JEKLARNA
VABILO
NA PREDAVANJE

V soboto, 26. novembra, je bil poslovilni večer upokojenih sodelavcev-jeklarjev v Kazini, ki se ga je udeležilo 22 upokojenih sodelavcev. Navzoče je v imenu osnovne organizacije sindikata TOZD Jeklarna pozdravil Martin Sovič, v imenu osnovne organizacije zveze komunistov pa Matej Panič. Vodja TOZD Jeklarna Lojze Kalan je v svojem pozdravnem govoru orisal pot jeklarne, prispevek upokojenih sodelavcev k temu razvoju ter se zahvalil za njihov trud in dolgoletno pripadnost kolektivu in jim zaželel še mnogo let uživanja v zaslužnem pokoju. V imenu upokojenih sodelavcev se je zahvalil za vso pozornost in darila Smail Musić.

Srečanja z upokojenci se je udeležil tudi direktor - prejšnje TOZD Talilnice Stanko Čop.

Večer je minil v prijetnem razpoloženju in ob obujanju spominov. B. K.

inija v hladni valjarni Bela

Pred praznikom republike so se predstavniki TOZD Jeklarna poslovili od svojih sodelavcev, ki so letos odšli v pokoj (na sliki letošnji upokojenci TOZD Jeklarna)

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

PLINOVOD
ALJASKA - KANADA - ZDA

Vladi Kanade in ZDA sta že sklenili načelni sporazum o skupni gradnji plinovoda prek kanadskega ozemlja. Ta bo omogočil transportiranje zemeljskega plina z nahajališča Prudhoe Bay na Aljaski do porabnikov v ZDA. Sporazuma morata še ratificirati oba parlamenta, vendar kaže, da ne bo težav, ker je za obe strani koristen.

Predvideni stroški se bodo gibali okoli deset milijard dolarjev in bo to nedvomno največji investicijski projekt v zgodovini Kanade. Izračuni so pokazali, da je s to gradnjo zagotovljen porabnikom zemeljskega plina v ZDA prihranek okoli šest milijard dolarjev v razdobju 20 let. To je prihranek v primerjavi z drugo možnostjo, ko bi zgradili plinovod samo do pristanišča Valdez na jugu Aljaske, kjer bi plin utekočinili in ga potem s tankerji prepeljali v ZDA.

Ugodnosti, ki jih nudi gradnja tega plinovoda Kanadi, so drugačne narave. V bistvu gre za veliko gradnjo, ki jo bodo v glavnem plačali porabniki plina v ZDA. Kanadsko gospodarstvo pa bo s svojim sodelovanjem pri uresničevanju tega projekta zaslužilo preko 2,5 milijarde dolarjev. Samo s prodajo potrebnih cevi bodo zaslužile kanadske železarne okoli milijardo dolarjev. Poleg tega računajo, da bodo v času gradnje na novo odprli okoli 68.000 delovnih mest, ki bodo z njo direktno ali indirektno povezana. V primeru, če bo Kanada na svojem področju nahajališč nafte ob Ledenem morju odkrila nova nahajališča zemeljskega plina, bo mogoče položiti ob že obstoječem še drugi plinovod. Njegovo gradnjo bi prav tako plačali porabniki plina v ZDA.

Kanada ima danes velike zaloge zemeljskega plina, ki ga v precejšnji meri izvažajo v ZDA. Kljub tem zalogam pa je prevladalo mnenje, da jih ni pametno preveč hitro izčrpati, in

je tudi iz tega razloga gradnja plinovoda za transportiranje zemeljskega plina z Aljaske zaželeno.

Razumljivo je, da so nekatera važna vprašanja, povezana s to gradnjo, zaenkrat še odprta. Ne obstajajo še projekti za gradnjo dodatnega plinovoda, ki bi povezal kanadska nahajališča zemeljskega plina ob reki Yukon z novim plinovodom. To bi kanadska stran želela, vendar še niso proučili tehničnih problemov, stroškov in financiranja te gradnje. Tudi še ni razčiščeno vprašanje odškodnin za zemljišče prebivalcem tega področja - nekaj tisočim Indijancem in Eskimom. Isto velja tudi za probleme povezane z zaščito okolja, kjer bo potekala gradnja.

Kljub tem problemom je kanadska vlada mnenja, da so prednosti samega projekta tako velike, da ga le-ti ne bi smeli onemogočiti. Končno je to tudi velik nadaljnji korak k tesnejšemu gospodarskemu sodelovanju s svojo južno sosedo.

LATINSKA AMERIKA VODI
V PROIZVODNJI ŽELEZOVE GUBE

Svetovna zmogljivost naprav za proizvodnjo železove gobe se giblje okoli 15 milijonov ton letno. Ob pričetku letošnjega leta je obratovalo 39 naprav v 12 različnih državah, medtem ko so jih 23 gradili.

V državah Latinske Amerike obratuje danes 14 takšnih naprav s približno eno tretjino svetovnih proizvodnih zmogljivosti. Šest jih je v Mehiki, štiri v Venezueli, tri v Braziliji in ena v Argentini. S tremi nadaljnjimi napravami, ki jih še gradijo v Venezueli, bo postala ta država največji proizvajalec železove gobe na svetu.

Prva naprava za proizvodnjo železove gobe je pričela obratovati leta 1957 v mehiški železarni Monterrey. Ta

Ob obilici neosmotno izbranih lokacij smučač po Sloveniji smo na Kobli pričali resnično posrečeno nalogo. Le-ta se izraža v naslednjih prednostih:

1. Smučašča ležijo na severni strani, kar je bistveno pomembno glede na to, da Kobla niti ni posebno visoka. Investitor se ji tega dobro zaveda, zato je sistem žičnic sestavljen iz treh delov, ki vsak pokriva svojo snežno cono, kar bistveno podaljšuje sezono.

2. Tereni so na posekah in pašnikih, smučašča obkroža gozd. Prednost tega je, da je smučanje možno tudi v zelo slabih vremenskih razmerah. Tu mislimo predvsem na veter, ki nima posebne moči, v meglji pa je zaradi gozda možna dobra orientacija.

3. Tudi dostopnost je izredno ugodna. V Bohinjsko Bistrico se lahko pripeljemo z osebnimi avtomobili, avtobusi, posebno ugoden pa je prevoz z vlakom, ki smučarje pripelje le nekaj minut peš hoje do spodnje postaje žičnice. Zavedati se moramo, da je smučanje drago, malo je tistih, ki lahko plačajo poleg opreme in žičnice še zasojene cene hotelov. Tipičen slovenski smučar ima s seboj nahrbtnik z malico in termokosovo topilno čajem.

KAJŠNO JE STANJE DANES
Na spodnjem delu je zgrajena dvosedežnica, imenovana Kobla I, z višinsko razliko 189 metrov, dolžina je 885 metrov, urna kapaciteta pa je 900 oseb. Proga je široka okrog 50 metrov in gladka. Začetnike nekoliko moti strmejši začetni del. Vsekakor je možnosti za obvoznico dovolj.

Dvosedežnica Kobla II je dolga 853 metrov, višinska razlika 294 metrov, urna kapaciteta pa je 800 oseb. Srednji del ima izjemne možnosti. Izredno zanimiva konfiguracija omogoča obilo sprememb v načinu smučanja in je primerna za vse kakovostne razrede smučarjev. Od spodaj navzgor gledano levo, obratuje vlečna, dolga 728 metrov, ima kapaciteto 950 oseb na uro, 217 metrov višinske razlike pa je podatek, ki govori o veliki možnosti izvedbe najrazličnejših tekmovalnih.

Na podlagi lanske sezone lahko ugotovimo, da je to smučašče, ki je izredno primerno za slalom, veleslalom, s spodnjim delom pa tudi za smuk. Srednji del ima za tekmovalce to veliko vrednost, da je z vlečnico ločen na dve polovici, od katerih bo ena zaprta za treninge, kar je koristno tako za tekmovalce kot tudi za turiste. Pretekla sezona in zadnji prazniki so pokazali, da je smučanje kvalitetno tudi ob minimalnih snežnih padavinah. S časom, ko bo zadrževanje še boljše, bo škoda na smučeh minimalna.

KAJ JE POTREBNO ŠE STORITI?
Realizirati je potrebno izgradnjo dvosedežnice Kobla III. Predvidena višinska razlika je 430 metrov, dolžina 1.330 metrov, z urno kapaciteto 720 oseb. Z izdelavo tega dela se sezona lahko dejansko računa na december, januar, februar in marec. Podatki pa kažejo, da se realno lahko računa na drugo polovico novembra in cel april.

Celotno obdelan kompleks Koble se bo dejansko lahko uvrščal med večje centre tudi v primerjavi s tujimi smučašči. Direktna varianta z vrha, ki je na 1.470 metrih, do dna v Bohinjski Bistrici znaša nekaj manj kot štiri kilometre. Zložnejša proga pa bo dolga kar šest kilometrov.

Na smučašču bo potrebno poskrbeti tudi za prehrano. Mislím, da bi bila najboljša cenena samopostrežna restavracija.

Upajmo, da bo Kobla dokončno dograjena v doglednem času. Da le ne bi ostalo tako kot na večini smučašč. Število centrov, ki niso dograjeni, je preveliko, lahko bi celo rekli, da so taki vsi. Enkrat bo treba zaključiti s tem drobnjakarstvom, združiti je treba sredstva in smiselno začeto delo dokončati. Dejansko je Kobla kraj, ki to zasluži.

Janez Smitek

TEKMOVANJA
NA JAVORNIKU

Ob praznovanju dneva republike je OO ZSMS Javornik-Koroška Bela priredila tekmovalne v šahu, streljanju, namiznem tenisu in košarki.

Zaradi majhnega števila udeležencev tekmovalna niso bila tako zanimiva kot sicer.

Sodelovale so le štiri ekipe, in sicer: osnovna šola Kor. Bela, karavla Javorniški rovt, TOZD Valjarna bluming-štel, in OO ZSMS Javornik-Koroška Bela.

Na tekmovalni, ki je bilo 28. novembra v prostorih delavskega doma Albina in Julke Pibernik na Javorniku, so bili doseženi naslednji rezultati:

Šah: 1. Valjarna bluming-štel, 2. OO ZSMS Javornik-Kor. Bela, 3. karavla Javorniški rovt, 4. OO Kor. Bela.

Streljanje: 1. Valjarna bluming-štel, 2. karavla Jav. rovt, 3. OO Kor. Bela, 4. OO ZSMS Javornik-Kor. Bela.

Namizni tenis: 1. Valjarna bluming-štel, 2. OO ZSMS Javornik Kor. Bela, 3. karavla Jav. rovt, 4. OO Kor. Bela.

V telovadnici TVD Partizan na Kor. Beli pa so igrali košarko. Ekipe Valjarne bluming-štel tu ni sodelovala.

Rezultati: 1. OO ZSMS Javornik Kor. Bela, 2. karavla Jav. rovt, 3. OO Kor. Bela.

V skupni razvrstitvi je prvo mesto zasledila ekipa TOZD Valjarna bluming-štel, pred OO ZSMS Javornik Kor. Bela, tretja je bila ekipa granicarjev in četrta OO Kor. Bela.

Zvečer so na srečanju sedanjih in nekdanjih aktivistov v domu TVD Partizan Javornik-Kor. Bela podelili vsem ekipam tudi diplome. J. M.

TRIM

PRVENSTVO
ŽELEZARNE
V SANKANJU

V soboto, 17. decembra, ob 9. uri, bo pri Savskih jamah tekmovalje v sankanju za prvenstvo Železarne za leto 1977.

Podrobna navodila bomo objavili v prihodnji številki Železarja.

PRVI NASTOP MLADIH TELOVADK

Gimnastično tekmovalje Malejev memorial je postalo eno najpomembnejših tekmovanj za pionirke in pionirje. Letos je bilo že sedmič zapored, nastopilo pa je nad 160 pionirjev in pionirk, ki so tekmovali v srednjem in višjem razredu. V srednjem tekmujejo pionirke začetnice, ki vadijo športno gimnastiko eno ali dve leti, in le malo jih je, ki so starejše od deset let. Višjem pa so že izkušenejše, ki obvladajo tudi številne najtežje elemente sodobne športne gimnastike.

Na letošnjem memorialu so nastopile v srednjem razredu tudi mlade Jeseničanke (Brigita Ferbežar, Matka Močnik, Mateja Kelih, Katarina Bregant in Vesna Georgijev), ki so prišle z vadbo gimnastike letos meseca februarja. Na tem tekmovanju so prvič nastopile s poljubnimi vajami, ki morajo vsebovati že po dva elementa težnje B. Zato nismo pričakovali kakšnega posebnega uspeha. Dekleta je pestila trema, kljub temu so pokazala dovolj znanja in smisla, ki jim zagotavlja nadaljnji napredek.

Najuspešnejše so bile na gredi, za kar imajo veliko zaslug vodnica Vojka Mihelič in starejša pionirka Mesaričeva, Kuretičeva in Pogačnikova, ki so jim sestavile in izpilile poljubne vaje na tem orodju. Najboljša pa je bila Močnikova z oceno 8,90 točke. Tudi na parterju so bile solidne in so vse svoje vaje izpeljale do konca, kljub spodrsplavljenju, zaradi katerih so seveda doživele nižjo oceno. Parterna vaja je težavna disciplina za začetnice, zaradi glasbene spremljave, ker zahteva veliko vaje in zbraniost med izvajanjem. Pohvalno je tudi to, da so vse izvedle akrobatično in premeti nazaj.

Slabše so se odrezale na bradlji in preskoku. To sta tudi najtežji orodji za začetnice. Na preskoku je treba skočiti premet za oceno nad osem točk, konj pa ima višino 120 cm. V jeseniški vrsti je premet skakala samo Močnikova (8,30), ostale štiri pa samo raznoško. Na bradlji sta bili najuspešnejši Ferbežarjeva in Kelihova z oceno osem točk, Močnikova pa je dvakrat padla z orodja in si s tem zapravlila lepo uvrstitev. Vajo na bradlji je izvedla bolje, kot smo pričakovali, tudi Bergantova.

Na koncu so bile Jeseničanke kot ekipa devete s 124,1 točke. Do spomladi pa imajo možnosti svoje znanje izbrusiti in se potegovati za uvrstitev od četrtega do šestega mesta.

Pri mlajših mladinkah Jeseničanke to pot niso imele ekipe, ker zaradi ponovne poškodbe gležnja Mesaričeva ni tekmovala. Na Taboru v Ljubljani so se zbrale zares vse najboljše mlajše mladinke iz vse Jugoslavije. Kuretičeva je Jeseničanke dobro zastopala in se z uvrstitvijo na 16. mesto solidno uvrstila. Letos ji je prvič uspelo izpeljati vajo na bradlji brez kiks.

Zbrala je 34,35 točke, kar je njen najboljši rezultat doslej med mlajšimi mladinkami. Nastop Jeseničank bi bil verjetno uspešnejši, da niso vse teden pred tekmo ostale brez rednih treningov, zaradi prepovedi uporabe telovadnice v domu TVD Partizan. Na strešni konstrukciji so nastale resne in nevarne okvare na glavnih nosilcih, kar lahko povzroči celo porušitev strehe. Verjetno bo trajalo več mesecev, da bo dom spet uporaben. To pa pomeni, da bodo treninzi in napredek telovadk močno zavrti, ker v mali trim telovadnici v ŽIC, kjer zdaj telovadke vadijo samo po eno uro dnevno, ni možno vaditi vseh disciplin. Kvalitetna razlika med ljubljanskimi in jeseniškimi telovadkami se bo tako samo še povečala.

REZULTATI:
Pionirke sred. razred - ekipe (10): 1. GC Zagreb 145,40, 2. GC Ljubljana 144,1, 3. Sp. Šiška 139,9, 9. Jesenice 124,1.

Posamezno (53): 1. A. Markun (Lj) 37,3, 2. Baršnik (Zg) 36,8, 3. Čemerika (Zg) in Dular (Lj) 36,30 točke, 35. Brigita Ferbežar 31,5, 38. Mateja Kelih 31,1, 46. Metka Močnik 30,1, 49. Vesna Georgijev 29,1, 53. Katarina Bregant 20,5 točke (ni nastopila v parterni vaji).

Mlajše mladinke - ekipe: 1. Ljubljana I 146,20, 2. Zagreb 143,15.
Posamezno (32): 1. Rogelj 36,90, 2. Prudič 36,85, 2. Ilc 36,55 (vse Lj). Jeseničanke so se uvrstile na 16. mesto. Željka Kuretič (34,35), 23. Stanka Pogačnik (31,50) in na 27. Jovanka Despotović (28,4).

LM

Jovanka Despotović na poletnem treningu v Baški

NOVICE IZ ALPINISTIČNEGA ODSEKA

Začela se je zimaska alpinistična sezona. Že med prazniki se je pet naših članov povzpelo na Veliko Mojstrovko (2366) in tako so opravili prvi pristop na vrh, višji od 2000 m, v letošnji sezoni.

V nedeljo, 4. decembra, pa se nas je dvaindvajset članov odseka zbralo v koči kokrškega odreda na Kalištu. V mrzlem, vetrovnem, vendar sočnem vremenu smo se povzpeli na 2134 m visoki Stortič. Tako smo spoznali Jeseničanom še malo znani košček Karavank in del Kamniških Alp.

Prav tako, kot je množična udeležba na turah, je množična tudi udeležba na sestankih in predavanjih plezalne šole, saj bo pisarna planinskega društva kmalu premajhna. Predavanja plezalne šole potekajo po načrtu in brez večjih težav.

JG

Košarka

KOŠARKARSKI TURNIR V POČASTITEV DNEVA REPUBLIKE V MOJSTRANI

Košarkarski klub Mojstrana je v soboto, 26. novembra, v telovadnici osnovne šole 16. decembra priredil turnir v počastitev dneva republike. Na turnirju so sodelovale naslednje ekipe: mladinci KK Jesenice, ekipa Trhle veje, ekipa šolske centra RSNZ Tacen in domači klub. Ekipa se igra po turnirskem sistemu. Zmagovalna ekipa je osvojila prehodni pokal, ki ga je potrebno osvojiti trikrat zaporedno ali petkrat prehodno, da ga ekipa dobi v trajno last.

Prvi dve tekmi sta odločali, kateri ekipi se bosta uvrstili v finale in kateri se bosta pomerili za tretje in četrto mesto. V prvi tekmi sta se po trebu srečali ekipi kadetov iz Tacna in Trhle veje. Kadeti, ki so na turnir žal prišli oslabiljeni, se sprva niso znašli, tako da je nasprotna ekipa zlahka prišla v vodstvo in si zagotovila prednost, ki je že zagotavljala zmago. Sicer so kadeti v drugem polčasu nekajkrat zaporedno grozili, da bodo obrnili rezultat v svojo korist, vendar pa jim je v finalu tekme zmanjkalo moči. Rezultat je bil 76:60 v korist Trhljih vej.

Drugo tekmo sta igrali ekipi KK Jesenice in KK Mojstrana. Domača ekipa, ki je le v prvih minutah igrala tako, kot zna, in povedla, je kmalu dovolila da je dosti višja ekipa Jesenice prešla v vodstvo. Zmagala je ekipa KK Jesenice z rezultatom 65:49.

Tekme za razvrstitev:

KK MOJSTRANA : ŠC RSNZ TACEN
68:65
(34:36)

V tekmi, ki je odločala o uvrstitvi na tretje in četrto mesto, sta se torej srečali ekipi kadetov in Mojstrane.

V prvem polčasu sta se ekipi stalno menjavali v vodstvu, tako da se je polčas končal z rahlo prednostjo za kadete. V drugem polčasu so gostje nadaljevali z dobro igro. Odlično so zadevali od daleč in v 27. minuti povedli z 48:39. V teh kritičnih trenutkih je domača ekipa pričela s presingom. Tako so uspeli izenačiti in v drugi polovici polčasa povedli. Vodstvo treh do štirih košev so uspeli obdržati do konca tekme, kajti ekipi kadetov, ki jih je bilo le šest, je ob ostri obrambi pričelo primanjkovati moči.

Za ŠC RSNZ Tacen so igrali: Veber 24, Zabl 12, Malekovič 20, Otovič 5, Čarni in V. Otovič 4.

KK Mojstrana: Tkalec 4, F. Zima 15, Kotnik 4, Čebulj 10, Legat 18, Lešnjak 5, Skumavec 10, Brežanj 2.

KK JESENICE : TRHLE VEJE - 58:53
(29:30)

Finalno tekmo turnirja sta igrali ekipi mladincev Jesenic in Trhle veje. Igralci Trhljih vej so se s pametno in borbeno igro vso tekmo enakovredno merili z višjimi mladinci. V prvem polčasu sta se ekipi neprestano menjavali v vodstvu in tako se je prvi del tekme končal z minimalno prednostjo za Trhle veje.

V drugem polčasu so mladinci zaigrali še ostreje v obrambi, izkoristili pa so tudi prednost v višini, kar jim je tudi prineslo zmago in s tem prvo mesto na turnirju.

Trhle veje: Kavčič 4, Pavlič 2, Pogačnik 6, Prešeren 16, Sršen, Muharemovič 12, Strajšar, Pesjak 10, Brejc.

KK Jesenice: Azman 4, Gazetič 2, Jelovčan 2, Pivač 6, Berginc 8, Ličof 6, Smolej 19, Mazzini 1, Rizvanović 1, Matučec 7. Po turnirju je bila podelitev priznanj, ekipa KK Jesenice pa je prejela prehodni pokal.

Na osnovi samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev na delu v DS za ekonomiko, tehnično kontrolo in novogradnje dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosta delovna opravila v oddelku RO:

strokovni sodelavec - raziskovalec

1 oseba

za področje razvoja jekel za masivno preoblikovanje in preoblikovanje z obrezovanjem.

Pogoji:

Za opravljanje navedenih delovnih nalog in opravil se zahtevajo visokošolska izobrazba metalurške smeri in 5 let izkušenj v metalurgiji.

Kandidat mora s prijavo predložiti tudi program dela. Morebitna pojasnila se dobijo pri vodstvu TKR.

Izbrani kandidat bo imel na razpolago sodobno raziskovalno opremo in bogato strokovno knjižnico, nudi pa se tudi možnost nadaljnega izobraževanja.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti naj kandidati pošljejo na kadrovske sektor SŽ - železarna Jesenice do 25. 12. 1977.

Na osnovi sklepa odbora za med. delov. razmerja z dne 22. 11. 1977 in statuta TOZD Hladna valjarna - Bela dajemo objavo za izpraznjeno delovno mesto:

4254, D-4, 12 ktg. - vodilni žarilec linije - 1 oseba

Sistem dela: 4 + 1.

Pogoji:

a) STS - met. smeri in 3 leta del. izkušenj.

b) delovodska šola - met. smeri in 5 let delovnih izkušenj.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati imeti pozitivni odnos do razvijanja samoupravnih odnosov.

Kandidati bodo psihološko testirani.

Napraviti morajo strokovni izpit.

Prijave z osnovnimi podatki pošljite v roku 10 dni po objavi na kadrovske sektor z oznako »Vodilni žarilec linije TOZD HV - Bela«.

Na osnovi sklepa odbora za med. delov. razmerja z dne 22. 11. 1977 in statuta TOZD Hladna valjarna Bela dajemo objavo za delovno mesto:

4210 D-4 11 ktg. - vodilni pripravljalec kolobarjev

Sistem dela: 4 + 1

Pogoji:

a) STS - met. ali strojne smeri in 2 leti delovnih izkušenj ali

b) delovodska šola - met. ali strojne smeri in 4 leta del. izkušenj.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati imeti pozitivni odnos do razvijanja samoupravnih odnosov.

Kandidati bodo psihološko testirani.

Napraviti morajo strokovni izpit.

Prijave z osnovnimi podatki pošljite v roku 10 dni po objavi na kadrovske sektor z oznako »Vodilni pripravljalec kolobarjev TOZD HV - Bela«.

Na osnovi sklepa DS in v skladu s statutom TOZD Jeklarne objavljamo naslednje prosto delovno mesto:

1. 0204 U-5 asistent za delovne naprave 1 oseba

Pogoji za zasedbo delovnega mesta so:

1. Visoka šola strojne smeri in pet let delovnih izkušenj v stroki.

2. Kandidat mora imeti ustrezne moralno politične in etične vrline ter aktiven odnos do razvijanja samoupravnih odnosov skladno z 19. členom družbenega dogovora o kadrovski politiki občine Jesenice.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, v prti ovojnici z oznako »za TOZD Jeklarne« v roku 10 dni po objavi na kadrovske sektor Železarne Jesenice.

SPOMINSKI POHOD NA STOL

V organizaciji planinskega društva Jesenice in občinskega odbora ZZB NOV Jesenice bo v dnevh 17., 18. in 19. februarja 1978 te 13. spominski pohod na Stol. Pohod je vključen tudi v praznovanje 200-letnice prvega pristopa na Triglav.

Program pohoda: V petek, 18. februarja, bo pohod šolske in druge mladine do Valvasorjevega doma, kjer bo ob 11. uri proslava s kulturnim programom. Iz občin Jesenice in Radovljica bo organiziran pohod v okviru športnega dne. Udeleženci bodo dobili posebne značke.

V soboto, 18., in nedeljo, 19. februarja, bosta pohoda udeležencev na Stol, kjer bo ob Prešernovi koči (v nedeljo) tudi proslava s kulturnim programom. V primeru slabih vremenskih in snežnih razmer bo pohod od Valvasorja prek planin pod Stolum, proslava pa bo pri Valvasorjevem domu.

Udeleženci pohoda dobijo za enkratno udeležbo izkaznico in posebno bronasto značko, za trikratno srebrno, za petkratno zlato značko, za desetkratno pa diplomsko plaketo.

Kapacitete prenočišč (Valvasor in Prešernova koča) so majhne in pridejo v poštev le za najbolj oddaljene udeležence pohoda. Bližnji udeleženci pohod opravijo v enem dnevu. Zavarovanje in trasiranje poti sta zaupana alpinističnim in gorskim reševalcem gorejskih planinskih društev.

Prijave sprejema planinsko društvo Jesenice. Natančnejša navodila pa bodo objavljena pozneje.

PROGRAM DRSANJA IN DRŠALNIH PRIREDITEV

REKREACIJSKO DRSANJE:

- petek, 9. decembra, od 20. do 22. ure za železarno Jesenice,
- sobota, 10. decembra, ODPADE,
- nedelja, 11. decembra, od 14. do 16., od 17. do 19. in od 20. do 22. ure.

HOKEJSKE PRIREDITVE:

- sobota, 10. decembra, ob 15. uri za slovensko-hrvaško prvenstvo HK Triglav Kranj : HK INA,

VSTOPNINA:

- odrasli 5 din,
- za šolsko mladino in vojske vstop prost;
ob 18.30 mednarodna prijateljska tekma HK Jesenice : TJČ Motor, Č. Budejovice, ČSSR.

VSTOPNINA:

- odrasli 15 din,
- upokojenci 10 din;
- šolska mladina in vojski

- nedelja, 11. decembra, ob 11. uri meddržavna mladinska tekma JUGO-

SLAVIJA : ITALIJA,

VSTOPNINA:

- odrasli 10 din,
- za šolsko mladino in vojske vstop prost;
- sredo, 14. decembra, ob 18.30 za državno prvenstvo HK Jesenice : HK

Medveščak Zagreb,

VSTOPNINA:

- odrasli 20 din,
- upokojenci 15 din,
- šolska mladina in vojski

GOLEJSKA LIGA - TRENINGI:

- četrtek, 8. decembra, od 22. do 23. ure HK Podmežaklja Jesenice,
- petek, 9. decembra, od 22.15 do 23.15 HK Ljubno,
- še ni določeno - HK Triglav Kranj.

- sobota, 10. decembra, od 21. do 22. ure HK Železarni Jesenice,
- nedelja, 11. decembra, od 7.30 do 8.30 HK Blejska Dobrava, od 8.45 do

9.45 HK Plavž Jesenice,

- ponedeljek, 12. decembra, od 22. do 23. ure HK Kokrica Kranj,
- torek, 13. decembra, od 22. do 23. ure HK Tržič,
- sredo, 14. decembra, od 21. do 22.30 HK Triglav Kranj,
- četrtek, 15. decembra, od 22. do 23. ure HK Plavž Jesenice.

Iz pisarne ŠD Jesenice

SMUČARJI TEKAČI SO TEKMOVALI NA POKLJUKI

V nedeljo, 4. decembra, so se smučarji tekači, člani smučarske zveze Jesenice, udeležili prve tekme v letošnji sezoni. Ta tekma je bila ena izmed štirih izbirnih tekem za sestavo državne reprezentance v posameznih kategorijah. V vseh kategorijah so imeli glavno besedo dosedanjji reprezentantje, kar je tudi razumljivo, saj so tudi največ trenirali in so tako tudi še naprej glavni kandidati za najboljšo selekcijo.

Od naših sta bila najboljša Dušan Đurič in Darko Mrak z dvojno zmago v kategoriji starejših mladincev. Dušan Đurič pa je dosegel tudi najboljši čas na devet km dolgi progi.

Prav tako sta dvojno zmago dosegli sestri Branka in Mirjana Martinović pri pionirkah, odlična sedma pa je bila Jana Mlakar, ki je sicer še mlajša pionirka.

V kategoriji članov nas je Tone Đurič s svojim nastopom nekoliko razočaral, precej je pri tem botrovala tudi zelo slaba proga, na kateri se Tone ni najbolje znašel. Naš drugi predstavnik Slavko Mrak pa je s svojim tekmo prijetno presenetil in se uvrstil na dobro šesto mesto.

Pri pionirjih, tekmovalci so skupaj mlajši in starejši, sta zelo dobro tekla Stefan Kustec in Marko Gracer, ki sta zasedla drugo,

oziroma četrto mesto, Branko Trstenjak pa je bil sedmi.

REZULTATI:

ČLANI (13,5 km): 1. Tajnikar (Gorje) 47,28, 2. Jelenc (Triglav) 47,49, 3. Kalan (Gorje) 48,26, 4. Tone Đurič (Jesenice) 48,32, 5. Burger (Gorje) 50,35, 6. Stanko Mrak (Jesenice) 51,08 itd.

MLAJŠI ČLANI: (9 km): 1. Čarman (Triglav) 32,24, 2. Brezovšek (Olimpija) 34,16, 3. Podlogar C. (JLA) 35,06 ... 6. Marjan Mrak (Jesenice) 36,51 itd.

STAREJŠI MLADINCI: (9 km): 1. Dušan Đurič 31,53, 2. Darko Mrak 33,20 (oba Jesenice), 3. Orešek (Ihan) 33,55 itd.

MLAJŠI MLADINCI: (4,5 km): 1. Kršinar (Olimpija) 16,47 ... 8. Miro Lebar, 11. Boris Kobentar, 12. Janez Justin, 13. Franci Terak (vsi Jesenice) itd.

PIONIRJI (2,5 km): 1. Pustovrh (Olimpija) 8,41, 2. Stefan Kustec (Jesenice) 8,55, 3. Smolnikar (Kamnik) 9,14, 4. Marko Gracer, 7. Branko Trstenjak, 13. Robert Krštnaj (še mlajši pionir) 14. Igor Kobentar (vsi Jesenice) itd.

PIONIRKE (2,5 km): 1. Branka Martinović 9,56, 2. Mirjana Martinović 10,03, (oba Jesenice), 3. Kršinar (Triglav) 10,14 ... 7. Jana Mlakar (še mlajša pionirka) itd.

MS.

ZA POKAL IVA REYA

V Celju je bil v soboto, 19. novembra, deseti mednarodni turnir, v spomin na Iva Reya, enega najzaslužnejših, da je tudi pri nas judo na tako visoki stopnji.

Turnirja se je udeležilo sedem ekip, med njimi je bila tudi ekipa Gorenjske, sestavljena iz judoistov Alpine iz Žirov in judo ekipe pri jeseniškem Partizanu. Prvi nasprotnik Gorenjcev je bila ekipa Murske Sobotice. Začetek ni obetel nič kaj dobrega.

Demšar je izgubil s petkotničnim v letošnjega mladinskega evropskega prvenstva Meciloškom s 5:0, Lokarja je premagal z 10:0 Mecilošek II, Krehnič in Ignatič pa sta se borila neodločeno 0:0. Tušek je nato zabeležil prvo zmago za Gorenjsko, premagal je Šoša I s 5:0, Bečirovič je kljub poškodbi, ki jo je dobil med borbo, na koncu le z 10:0 ugnal Lipovca, Čebulj je s 7:0 premagal Čuša II. V srednji kategoriji Gorenjci niso imeli predstavnika in so izgubili z 10:0 brez borbe. V skupnem rezultatu je bila boljša Murska Sobotica, ki je zmagala z 4:3 in po točkah s 25:23. Gorenjci bi se morali nato boriti še s Celjani, vendar so borki predali, saj se je v že tako maloštevilni ekipi, kot je bilo rečeno, poškodoval še Bečirovič in bi bili dve borbi avtomatsko oddani.

Prvo ekipo je zasedla ekipa Maribora, pred Mursko Sobotico in Račani.

Gorenjci so tokrat delno razočarani, predvsem so to pot zatajili Žirovci, ki so poslali na pot le dva tekmovalca, namesto štirih, tako da je bila ekipa nepopolna, vendar se Gorenjci vseeno niso vdali, srčno so se borili in jim je zmaga ušla le za las.

tok

DRUGO KOLO SLOVENSKE LIGE

V Ptuj je bilo v soboto, 26. novembra, drugo kolo slovenske judoistične lige. Nastopile so ekipe Ivo Reya iz Celja, selekcija Gorenjske, Rače in domačina ekipa Drave.

V prvem dvoboju so Celjani premagali Rače s 5:2, Gorenjska pa je tesno izgubila z Dravo. Nato je ekipa Rač odpravila Dravo, Gorenjska pa se je borila neodločeno s Celjani, vendar pa so slednji zmagali zaradi večjega zbira tehničnih točk. V zadnji tekmi pa ekipa Rač dokaj prepričljivo premagala Gorenjce.

Posamezni izidi ekipe Gorenjske:

Gorenjska : Drava 3:4 (18:35), Demšar : Nasko 0:5, Krehnič : Čuš 0:5, Mlinar : Lozinšek 0:10, Čebulj : Vidovič 3:0, Padovac : Murko 0:10, Dvoršak : Šoštar 10:0 in Mlakar : Stabih 5:0.

Gorenjska : Ivo Reya 2:2 (17:20), Demšar : Pritovnik 5:0, Lokar : Ostir 0:5, Mlinar : Grošek 0:10, Padovac : Drugovič 0:10, Čebulj : Majoranc 5:0, Mlakar : Kovač 7:0, Dvoršak : Fabjan 0:5.

Gorenjska : Rače 1:4 (10:30), Demšar : Porteršlager 10:0, Krehnič : Kramer 0:7, Mlinar : Leskovar 0:10, Čebulj : Gabrovac 0:3, Dvoršak : Bračko 0:0 in Mlakar : Bitič 0:0.

Ekipa Gorenjske je tokrat nastopila dokaj okrnjena, bila je brez Bečiroviča, ki je poškodovan, in Žirovcv Jereba, ki je prestopil k zveznemu ligašu Olimpiji, kjer je sedaj eden najboljših borcev, ter Tuška, ki je imel druge obveznosti. Tako razredčena ekipa kljub veliki borbenosti ni doživela sl

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

PAZNIK, SEKTA, REPUBLIKE, RAT, HLEB, OS, RTI-NA, AONEC, VIZIR, TR, KREDA, IL, IN, IRAN, R, KONVOJ, KNJIGA, EA, R, ATOL, AL, ARI, M, MITNINA, BEKON, IGLE, PATINA, KAD, ANIS, UK, KOSEM, GA, SALO, NO, EKA, Z, LAK, P, NARIS, TROJA, PAMIR, PUMA, K, KT, I, RM, BI, MARJETA, KA, KOKTA, ORJAK, STANKA, M, PETROLEJKE, AI, ONTARIO, ANTANTA, ORANŽADA, OTOK, STAS, AKT, ALT, VAS, SANA.

V torek, 6. decembra, je posebna komisija, ki so jo sestavljali: Janez Kejžar, Janez Iskra, Jerca Šimnic in član uredništva, izžrebala nagradne križanke, objavljene v 46. - 47. številki Železarnja. Prejeli smo 233 rešitev, komisija pa je izvela 15 rešitev, da je dobila 10 pravih.

125 din prejme Vanja SIMEONOV, Družbena prehrana, 90 din prejmeta Bogdan POHAR, TOZD Vzdrževanje, in Peter GRUBAR, željarna, po 65 din prejmejo Nataša BERTON-CELJ, ROD, Marija KLEMENC, Titova 87, Jesenice, in Anton KOCJANČIČ, Remontne delavnice - priprava dela, po 40 din pa prejmejo Slavka BUČAR, Kejžarjeva 6, Jesenice, Ela HAF-NAR, transport - knjigovodstvo, Zlato LIPOVŠČEK, strojne delavnice in Boris KOSEJLJ, SEO - COP.

Vsem nagradencem iskreno čestitamo!
Nagradenci, zaposleni v Železarni, bodo prejeli nagrade 15. januarja 1978 pri obratnih poslovalnicah, nagradenci izven Železarnje pa po 15. decembru po pošti ali na uredništvu Železarnje.

VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI ZAVOD JESENICE - DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Delovna skupnost skupnih služb VIZ Jesenice objavlja naslednja delovna mesta:

1. TAJNIKA VIZ

za določen čas s polnim delovnim časom
za nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu.

POGOJ: Srednja administrativna šola ali srednja ekonomska šola, oziroma dveletna administrativna šola in obvladovanje strojeopisja. Praksa zaželena. Delo se prične 23. 12. 1977.

2. FINANČNEGA KNJIGOVODJE

za določen čas s polnim delovnim časom
za nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu.

POGOJ: Srednja ekonomska izobrazba - finančni tehnik, oziroma najmanj izobrazba administrativnega delavca z dvoletno šolo z izkušnjami pri podobnem delu. Praksa zaželena. Delo se prične 1. 2. 1978.

Osebnih dohodkov po samoupravnem sporazumu o delitvi osebnih dohodkov v VIZ Jesenice.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izobrazbi (prepis spričevala - diplome) v roku desetih dni po objavi na naslov: Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice, Jesenice, Tomšičeva št. 5 p. p. 4.

ABC POMURKA - TRGOVSKO PROIZVODNA ORGANIZACIJA - GOLICA JESENICE - TEMELJNA ORGANIZACIJA DELIKATESA

v smislu 161. člena statuta razpisuje

prosto delovno mesto

RAČUNOVODJA temeljne organizacije združenega dela.

Kandidat mora poleg splošnih, z zakonom predpisanih pogojev imeti:

- najmanj srednješolsko izobrazbo ekonomske smeri,
- najmanj tri leta delovnih izkušenj v knjigovodstvu,
- aktiven odnos do samoupravljanja, spoštovati zakonitost in mora biti vreden pri delu.

Ponudbe z dokazili o strokovni izobrazbi ter opisom dosedanjih zaposlitev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ABC POMURKA - trgovsko proizvodna organizacija GOLICA Jesenice - kadrovska služba - Jesenice, Titova 1.

Stanovanja ni na voljo.

DO TEHNIČNI BIRO JESENICE, C. M. Tita 22/I, komisija za medsebojne odnose

objavlja prosta delovna mesta:

projektantov in konstruktorjev.

Pogoj: dipl. inž. strojništva, inž. strojništva, strojni tehnik.

Za projektante je predpisano dvomesečno, za konstruktorje pa enomesečno poskusno delo. Možnost nastopa dela takoj, oziroma po dogovoru.

Pisne ponudbe s kratkim življenjepisom in podatki o strokovni izobrazbi naj pošljejo kandidati v roku desetih dni po objavi na gornji naslov.

SPLOŠNA BOLNICA JESENICE razglaš

prosto delovno mesto pravnik.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- dokončana pravna fakulteta,
- opravljen predpisani izpit.

Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati, ki so izkušeni v samoupravnih zakonodajnih in delovnih organizacijah.

Kandidati naj svoje vloge o izpolnitvi pogojev pošljejo na naslov: Splošna bolnica Jesenice, do 10. 12. 1977.

VABILO UPOKOJENCEM

Društvo upokojencev Žirovnica prireja družabni večer ki bo v soboto, 10. decembra, v dvorani doma, s pričetkom ob 19. uri. Igra ansambel »Galanti«. Na družabni večer vabimo tudi sosednja društva upokojencev. Odbor

Športno društvo Jesenice

išče honorarne sodelavce -

VOZNIKE STROJA ZA ČIŠČENJE LEDU - ROLBE

na umetnem drsališču v športno-kulturni dvorani v Podmežaklju.

Pogoj: opravljeni šoferski izpit B kategorije.

Interesenti naj se prijavijo v pisarni društva, Jesenice, Ledarska 4, do četrta, 15. decembra. Pred sklenitvijo pogodbe bo opravljen še kratek uvajalni tečaj s preizkusom znanja.

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 10. decembra, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta
ZARJA POSLOVALNICA 7, Titova 7.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi, ki nas je doletela s smrtjo mojega moža

GREGORJA NOVAKA,

se prisrčno zahvaljujem vsem, ki so mi lajšali zadnje dni življenja in trpljenja, in vsem, ki so nam pomagali v teh težkih dneh.

Zahvaljujem se dr. Jensterlu za dolgoletno zdravljenje in zdravniškom jesijske bolnišnice dr. Vidali-ju, dr. Mencingerju, dr. Pogačniku in ostalim z internega oddelka za posebno oskrbo, razumevanje in strokovno pomoč, ki so jo nudili pokojnemu ves čas njegove težke bolezni. Iz srca se zahvaljujem tudi ostalemu osebju - sestram in strežnicam - internega oddelka za brezprimerno lepo in skrbno ravnanje s tako težkim bolnikom, ravnanje, ki je daleč presežilo vse poklicne obveznosti, saj je bilo skrajno humano in pozorno.

Posebej se zahvaljujem bivšim sodelavcem pokojnega, članom industrijske gasilske čete, še zlasti pa poveljniku tov. Bahunu, ki nas je z različno organizacijo in izvedbo pogreba razbremenil mnogih skrbi v naših najtežjih urah in omogočil, da smo se tudi v mislih od pokojnika najlepše poslovili.

Enaka zahvala gre tudi vsem slovenskim gasilcem, ki so v tako velikem številu počastili pokojnika na zadnji poti.

Zahvaljujem se kolektivu in vodstvu Železarnje, ki nam je v teh težkih urah nudilo vso pomoč. Iz vsega srca se zahvaljujem tudi pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev za presunljivo občutno izvedbo skladb pri pogrebu in pevskega zboru društva upokojencev Jesenice za ganljive žalostinke.

Najlepše se zahvaljujem vsem šestim govornikom, še posebej Dušanu Staretu, za priznanja pokojnemu in sočustvovanje z nami.

Zahvaljujem se vsem številnim darovalcem vencev in vsem tistim, ki so spremljali našega Gregorja na njegovi zadnji poti. Vse, kar ste storili za njega, dokler je bil bolan in po smrti, nas navdaja z globokim ponosom, da smo bili najdražji takemu človeku, in to nam je v veliko olajšanje v teh težkih dneh.

Vdova Marija Novak v imenu vseh sorodnikov

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

ZDRAVKA KRAGLA

se najtopleje zahvaljujem vsem, ki so sočustvovali z nami, mu podarili cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujem dr. Branku Čehu za zdravljenje na domu, govorniku za poslovnice besede in pevcem za žalostinke.

Hčerka Darinka v imenu vsega sorodstva

ZAHVALA

Ob izgubi naše mame

MARIJE KRALJ

se zahvaljujem vsem, ki so jo v letih hude bolezni obiskovali in nam nudili pomoč, ter tovarišu Trevnu za poslovnice besede.

Marjanka Vatovec

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi dragega moža, očeta, sina in brata

MIHA DREŠČKA

se iskreno zahvaljujem njegovim sodelavcem iz PTT, planinskemu društvu PTT, DPD Svoboda in godbi na pihala Hrušica, pevcem za žalostinke, TP Rožca in govornikom za poslovnice besede.

Najlepša hvala tudi darovalcem cvetja ter vsem, ki so kakorkoli pomagali in ga pospremili na njegovi prerani zadnji poti.

ZALUJOČI: žena Helena, sinova Mihi in Gorazd, mama ter bratje, Matevž, Slavko in Ludvik z družinami

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

10. decembra, zahodnonemški barvni film KLIC ČRNIH VOLKOV ob 15. uri, režija Dr. Harold Reinl, v glavni vlogi Ron Ely.

10. in 11. decembra, ameriški barvni film MARATONEC ob 17. in 19. uri, režija John Schlesinger, v glavni vlogi Dustin Hoffman.

12. in 13. decembra, francoski barvni film MOCNEJŠI OD STRAHU ob 17. in 19. uri, režija Yannick Andrei, v glavni vlogi Michel Bouquet.

14. decembra, ameriški barvni film SKRIVNOSTI PLANETA OPIC ob 17. in 19. uri, režija Ted Post, v glavni vlogi James Franciscus.

15. decembra, zaprto.

16. decembra, ameriški film ODR-SKE LUCI ob 17. in 19. uri, režija Charlie Chaplin, v glavni vlogi Claire Bloom.

17. in 18. decembra, jugoslovanski barvni film HAJKA ob 17. in 19. uri, režija Živojin Pavlović, v glavni vlogi Rade Serbedžija.

KINO PLAVŽ

10. in 11. decembra, francoski barvni film MOCNEJŠI OD STRAHU ob 18. in 20. uri.

11. decembra, zahodnonemški barvni film KLIC ČRNIH VOLKOV ob 10. uri.

12. in 13. decembra, ameriški barvni film MARATONEC ob 18. in 20. uri.

14. decembra, zaprto.

15. decembra, italijanski barvni film VONJ PO ŽENSKI ob 18. in 20. uri.

16. decembra, ameriški barvni film SKRIVNOSTI PLANETA OPIC ob 18. in 20. uri.

17. in 18. decembra, mehiški barvni film DOLINA BEDNIH ob 18. in 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

10. decembra, nemško-jugoslovanski barvni film WINNETOU IN APAČI ob 20. uri.

11. decembra, ameriški barvni film DIVJA PRAVICA ob 20. uri.

14. decembra, francoski barvni film MOCNEJŠI OD STRAHU ob 20. uri.

17. decembra, ameriški barvni film MARATONEC ob 20. uri.

18. decembra, italijanski barvni film VONJ PO ŽENSKI ob 20. uri.

KINO DOVJE - MOJSTRANA

10. decembra, ameriški barvni film DIVJA PRAVICA ob 19. uri.

11. decembra, nemško-jugoslovanski barvni film WINNETOU IN APAČI ob 19. uri.

1. decembra, francoski barvni film MOCNEJŠI OD STRAHU ob 19. uri.

18. decembra, ameriški barvni film MARATONEC ob 19. uri.

MARATONEC (Marathon Man) ameriški barvni film shriljivka, režija John Schlesinger, igrajo Dustin Hoffman, Lawrence Olivier, Roy Schneider.

Shriljivka o krutem in neusmiljenem boju za življenje. Študent Babe je glavni nosilec tega boja za življenje, čeprav ne ve, od kod prihaja nevarnost in zakaj. Nevede je vpleten v mrežo zvitega nacističnega zločinca Szelle.

Gledališče

SOBOTA, 10. decembra, ob 19.30 Miloš Mikeln, **MANDRAGOL** - komedija, gostovanje Primorskega dramskega gledališča Nova Gorica.

NEDELJA, 11. decembra, ob 19.30 VEČER Z VELIKIMI MOJSTRI PERESA, dramski kolaž - lepljenka iz sedmih zaključnih prizorov znanih avtorjev.

CETRTEK, 15. decembra, ob 19.30 Pavel Golia, **SNEGULJČICA**, pravljica igra z glasbo in plesom - premiera. Režija Stanka Geršak, scena in kostumski osnutki: Jože Bedič.

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage none

MARIJE BALANČ

se iskreno zahvaljujem vsem sosedom, posebno tov. Buskovi, za vso skrb v času njene bolezni. Hvala tudi vsem, ki so darovali šopke in vence, jo spremljali na zadnji poti in mi izrekli sožalje.

Posebej hvala dr. Dražiču in osebju internega oddelka jesijske bolnišnice.

Se enkrat vsem in vsakomur posebej najlepša hvala.

ZALUJOČA: vnukinja Milana in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Prijetno sem bila presenečena nad obiskom pred praznikom republike predstavnikov organizacij ZKS krajevne skupnosti in ZB NOV Javornik - Koroška Bela, za kar se iskreno zahvaljujem. Prisrčna hvala za darilo tov. Tilki, Mili, Slavki, Francetu ob bolezni. Tončka Ažman

ZAHVALA

Vsem sodelavkam in sodelavcem in obratovodstvu profilarne za pozornost in darilo, ki mi bo v trajnem spominu, ter za osebno izrečene čestitke ob moji 50-letnici se najlepše zahvaljujem. Anton Stare

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata in vodstvu TOZD Jeklarna se zahvaljujem za organizacijo prijateljskega večera ob našem odhodu v pokoj. Posebno iskrena hvala sindikatu za lepo spominsko darilo in vodju TOZD za spodbudne besede ob odhodu v pokoj.

Stanko Furlan

TRIDESET LET

Gorenjci!

Te dni lahko

naročite pri vašem pismonoši

GLAS

NIHANJE FORME ALI KAJ?

Drugi poraz jeseniških hokejistov proti pomlajenim ljubljancem v državnem prvenstvu, oziroma skupno tretji v letošnji sezoni govori v prid trditvi, da to ni več slučaj, temveč da porazi Jeseničanov v hali Tivoli postajajo nepisani zakon.

Če pogledamo uspešnost jeseniškega moštva v letošnji sezoni, takoj lahko ugotovimo, da se forma moštva, oziroma igralcev kaj hitro in nenormalno spreminja. Slab začetek sezone, nato nekaj dobrih iger pa zopet slabo nadaljevanje in nekaj visokih porazov. Ko se je začelo prvenstvo je na začetku kazalo, da Jeseničani pravzaprav na domačem ledu ne bodo imeli resnejšega tekmeca. Po visoki zmagi proti Olimpiji v Podmežaklju so Jeseničani kmalu doživeli poraz v hali Tivoli. Takrat smo dejali: slab dan in nič drugega. Ko so večkratni prvaki na domačem igrišču ponovno premagali Olimpijo (8:0), je kazalo, da močno pomlajeni ljubljanci nimajo pravega moštva, s katerim bi se lahko enakovredno merili s ekipo Jesenic. Toda kmalu smo se prepričali, da to ni res. Mednarodni turnir, ki ga je organiziral HK Olimpija, je opozoril, da Jeseniški hokej je marsikaj ni tako, kot bi moralo biti. Jeseničani so izgubili vsa tri srečanja, torej jih je premagala tudi Olimpija, in so tako osvojili zadnje četrto mesto.

Tudi na zadnjem sobotnem prvenstvenem srečanju so pomlajeni ljubljanci slavili s 4:3. Torej kljub temu, da v jeseniških vrstah igrajo izkušenejši igralci, se porazi vrste. Res je sicer, da so preteklo soboto Jeseničani nastopili precej oslajeni, toda vodstvo s 3:2 kaže, da so imeli lepo priložnost, da bi si že po desetih kolid zagotovili naslov letošnjega državnega prvaka. Toda ljubljanska mladost in zagnanost sta tudi tokrat zmagali.

Ob tem porazu pa se postavlja nekaj vprašanj. Ali sta dve točki prednosti, ki ju imajo igralci Jesenic, dovolj, da bodo tudi letos osvojili – še osemnajstič – naslov državnega prvaka?

Odgovor je sicer težko dati, vendar pa je vsekakor več možnosti na strani železjarjev.

Drugo vprašanje je: Kako je mogoče, da pomlajena Olimpija premaga izkušenejšo Jesenico? O tem so govorili izjavi po sobotnem derbiju tudi starejši igralci Olimpije, gre namreč za to, da v vrstah ljubljanskega ligaša igra nekaj mladih in nadarjenih igralcev, ki s svojo borbenostjo predanostjo in požrtvovalnostjo dajejo pečat borbeni igri Olimpije. To je morda tisto, kar dostikrat pogrešamo pri jeseniškem moštvu. No, da ne bo nesporazuma. Kadar so Jeseničani igrali borbeno in požrtvovalno vseh 60 minut, so bili vedno boljši od ljubljancov in so dosegali tudi visoke zmage, toda žal to ni vedno.

In tretje vprašanje izmed mnogih je tudi to: Zakaj je trener Bubnik zaupal nalogo vratarju Fretnarju, ki je bil nekaj časa poškodovan in je namesto njega zadnje tekme branil Makuc in to dokaj dobro, na srečanju, ko so Jesenice premagale Olimpijo s 8:0 pa je bil najboljši posameznik srečanja?

Zakaj trener Bubnik v tako pomembnem dvoboju ni nadaljeval z vratarjem, ki v zadnjem času ni razočaral, in se odločil za tvegano potezo z igralcem, ki je nekaj časa paviral?

Odgovor je težko dati, kajti trenerju je treba zaupati, da je želel najboljšo, vendar kot kaže, ne glede, ali je Fretnar kriv za kateregakoli izmed zadetkov, se mu ta manever, kot kaže, ni povsem posrečil. Tako torej ostaja, da bo odločitev padla v zadnjem krogu, v katerem se bosta Olimpija in Jesenice pomerili po enkrat v hali Tivoli in v Podmežaklju. Jeseničani imajo sicer dve točki prednosti, vendar to ni niti najmanjše zagotovilo, da bodo tudi letos osvojili naslov državnega prvaka.

Na kratko pa naj spregovorimo tudi nekaj besed o govorcih, ki se razširjajo, namreč, da bodo trije odlični igralci: Franci in Marjan Zbontar ter Edi Hafner postali člani HK Olimpije.

Člani nogometnega kluba Jesenice z osvojenimi pokali Foto: Janko Rabič

POSTANI ČLAN HD JESENICE

Vabimo vse ljubitelje hokeja, posebno še vse navijače in prijatelje HK Jesenice in HK Kranjska gora, da postanejo stalni člani HOKEJSKEGA DRUŠTVA JESENICE in ČLANI DRUŠTVA PRIJATELJEV HK JESENICE in HK KRANJSKA GORA.

S tem boste lahko mnogo pripomogli k nadaljnjemu razvoju hokejskega športa v jeseniški občini, na Gorenjskem in v Sloveniji.

Vsakemu posamezniku z vpisom v članstvo pripadajo pravice, ki jih ima kot član hokejskega društva Jesenice.

Pri vpisu v članstvo HD Jesenice je treba takoj vplačati članarino za tekoče leto, ki znaša:

- za odrasle člane 20 din,
- za dijake in študente od 15. do 19. leta starosti 10 din,
- za dijake do 15. leta starosti 5 din,
- za člansko izkaznico (ob vpisu) 5 din.

Pri vpisu v članstvo društva prijateljev HK Jesenice in HK Kranjska gora pa je treba takoj vplačati članarino za tekoče leto, ki znaša:

- za odrasle člane 50 din,
- za mladino do 19. leta, študente, vojaške, upokojece 25 din.

Člani HD in HK Jesenice morajo vsako leto redno poravnati članarino, sicer so zaradi nerednega plačevanja izpisani iz članstva.

Vsak član društva prijateljev HK Jesenice in HK Kranjska gora bo ob prvem plačilu članarine prejel:

- člansko izkaznico,
- značko HK Jesenice in
- bon, s katerim bo lahko dvignil brezplačno vstopnico za katerokoli tekmo HK Jesenice na Jesenicah (bon bo prejel pri vsakokratnem plačilu članarine za tekoče leto).

Član društva PHKJ bo brezplačno prejemal na dom informativni list »JESENI-CE«, v katerem bodo informacije o klubu in igralcih, komentarji, mnenja, pisma in odgovori članov in še veliko drugih zanimivosti s področja hokejskega, pa tudi drugih športov.

V članstvo hokejskega društva Jesenice in društva prijateljev HK Jesenice in HK Kranjska gora se lahko vpišete: vsakih 14 dni ob sredah, s pričetkom 26. oktobra, od 16. do 18. ure v sejni sobi HD Jesenice v športnem parku v Podmežaklju do 1. aprila 1978.

Vpis in plačilo članarine pa sta možna tudi pol ure pred tekmo v navedenem prostoru. Članarino lahko poravnate tudi s pošto nakaznico, in sicer na naslov: HOKEJSKO DRUŠTVO JESENICE – za poverjenika članarine (telefon: HD Jesenice 81-579, poverjenik Strajnar, LB Jesenice 81-647).

Postanite član hokejskega društva Jesenice!

Postanite član društva prijateljev HK Jesenice in HK Kranjska gora!

Ne glede na resničnost, oziroma neresničnost teh govoric, je treba takoj povedati, da so se vsaj na videz – odnosi med našimi najboljšimi kluboma, Olimpijo in Jesenicami, znatno izboljšali. In prav zaradi tega je težko verjeti, da bi Olimpija storila tak korak brez vednosti in predhodnega opozorila HK Jesenice. Ko pa bi se to zgodilo, potem bodo ponovno močno skaljeni odnosi. Izhajajoč iz dejstva, da vsaka sola nekaj stane, je potem treba čimprej potegniti izkušnje iz preteklih, žal iz temnih dni jugoslovanskega hokeja in s polno mero ostrine in odgovornosti opozoriti drugo stran, da je že prišel čas, ko bo potrebno za vselej pozabiti na možnost kakršnegakoli prestopa igralca ali igralcev iz enega kluba v drugi, če s tem ne bosta soglašali obe strani.

To je nujno potrebno in to ljubitelji hokeja in delovni ljudje jeseniške občine, ki še kako podpirajo športno igro, ki se imenuje hokej na ledu, pričakujejo od odgovornih ljudi, ki vodijo jeseniški hokej in ki delajo v HK Jesenice, da to ob vsakem, tudi najmanjšem poskusu jasno in glasno povedo.

Delavci, ki vodijo jeseniške hokejiste – seveda če so predpostavke, o katerih smo v teh dneh brali v časopisu, resnične – morajo jasno in glasno, in predvsem pravočasno, povedati javnosti, da bo za morebitne hude posledice, ki jih utegnete imeti poslabšanje odnosov in ribarjenje v kalnih vodah, vso odgovornost nosila druga stran.

Upajmo le, da v sezoni, ko se bodo naši najboljši hokejisti borili za obstoj v B skupini svetovnega prvenstva v Beogradu, od tega ne bo prišlo in da bodo odnosi med našimi najboljšimi hokejskimi kolektivoma ostali takšni, za kakršne so se dogovorili in kot bi morali vselej biti, odkriti, pošteni in športni.

OLIMPIJA : JESENICE 4:3
(2:2, 0:1, 2:0)

Takoj na začetku je treba povedati, da je zmaga Olimpije povsem zaslužena. Zopet je prišla do izraza zagnana in požrtvovalna igra mladih igralcev Olimpije, ki so – o tem ni več dvoma – prinesli veliko živahnosti v vrste ljubljanskega ligaša.

Hokejisti Jesenic so sicer vodili s 3:2, vendar so bili v zadnjih dvajsetih minutah boljši domačini, ki so dosegli dva zadetka, večkratnim prvacom pa niso dovolili, da bi napravili kakršnokoli presenečenje pred njihovimi vrati, kar je pomenilo novo, že drugo zmago Olimpije v letošnjem prvenstvu v dvoboju z Jesenicami.

Gole za Jesenice so dosegli: S. Košir, Poljanšek in Smolej.

KRANJSKA GORA : MEDVEŠČAK 3:4
(0:0, 2:1, 1:3)

Za poraz Kranjske gore je treba povedati, da je v tem dvoboju športna sreča resnično obrnila hrbet mladim in neizkušenim hokejistom izpod Mežaklje. Kranjska gora je namreč vodila z 2:0, v 58. minuti tudi s 3:2, vendar je v zadnjih dveh minutah prešla dva povsem nepotrebna zadetka in se je njihova že videna zmaga spremenila v poraz. Res je tudi, da je pri takem preobratu odigrala svojo vlogo neizkušnost, vendar pa tokrat resnično lahko govorimo o smoli.

Jeseniški mladeniči bi si lahko zagotovili precejšnjo prednost v drugi tretjini, ko so napravili kar štiri priložnosti, ko so igralci Kranjske gore pridrsali pred Crnkoviča povsem sami. Toda strelci se niso izkazali in sta točki šli po vodi.

Strelca za Kranjsko goro sta bila: Razpet 2 in Magazin 1.

LESTVICA

Jesenice	10	8	0	2	92:29	16
Olimpija	10	7	0	3	55:40	14
Medveščak	10	4	0	6	45:52	8
Kr. gora	10	1	0	9	27:98	2

D.

BRANIK : JESENICE 5:5

V šestem kolu prve slovenske šahovske lige so Jeseničani gostovali v Mariboru, kjer so igrali z Brankom neodločeno 5:5. Tudi v tem kolu so Jeseničani nastopili oslajeni, saj zaradi šolskih obveznosti ni nastopil mladinec Železnik.

Kljub zadovoljni, saj bi po pokazani igri morali osvojiti vsaj še točko in pol več, vendar sta Pavlin in Krničar po velikih napakah izgubila dobljeni poziciji. Za Jesenice so osvojili točke: Zorko, Sterle, Rodman, Marušičeva in Pongračeva.

KOVINAR MARIBOR : JESENICE 6:4

Proti Kovinarju, ki je po moči druga ekipa lige, so Jeseničani zaigrali proti vsem pričakovanjem zelo dobro ter po hudem boju izgubili z minimalnim rezultatom 6:4.

Tudi v tem kolu ni nastopil Železnik, Majtan pa je izgubil popolnoma dobljeno partijo. Izkazal pa se je Zorko, ki je premagal slovenskega prvaka iz leta 1975 Miheva. Zelo dobro je igral tudi Sterle, ki je uspel remizirati z mojim kandidatom Kranjem. Ostali rezultati: Krničar in Rodman sta osvojila celo točko, Pongračeva pa je remizirala.

HITROPOTEZNI TURNIR
ZA NOVEMBER

Na hitropoteznem turnirju za november je nastopilo 15 igralcev. Čeprav je nastopilo manj igralcev kot ponavadi, povprečno okoli 20, je bil turnir izredno močan. O moči turnirja priča tudi to, da so si kar trije igralci razdelili prvo mesto.

Vrstni red: 1.–3. Krajnik, Sterle, Poljanšek, 4. Krničar, 5. Florjantič, 6. Hribnik, 7. Majtan, 8. Laharner itd.

Po enajstih turnirjih prebrljivo vodi Krajnik, ki je iz devetih turnirjev osvojil 83 točk, in je že pred desembrskim turnirjem osvojil prvo mesto v končnem vrstnem redu. Krničar je drugi, nastopil je na osmih turnirjih in je osvojil 64 točk, 3. Železnik 42,5 iz petih turnirjev, 4. Poljanšek 40 iz šestih turnirjev, 5. Majtan 27,5 iz šestih turnirjev, 6. Jan 27 iz štirih turnirjev, 7. Lužnik 16,5 iz sedmih turnirjev, 8. Rodman 14,5 iz štirih turnirjev, 9. Laharner 14,5 iz šestih turnirjev, 10. Ravnik 12,5 točke iz dveh turnirjev. V končnem vrstnem redu je do sedaj uvrščenih 35 igralcev, ki so se na mesečnih turnirjih uvrstili na mesta do desetega.

M. Jan

MOSTVENI ŠAHOVSKI TURNIR
ELEKTROMECHANIKE KRANJ

Izobraževalna organizacija iz Kranja je bila organizator velikega hitropoteznega turnirja v počastitev 29. novembra – dneva republike. Turnirja se je udeležilo 50 štiričlanskih ekip, ki so na turnir prišle z vseh koncev Slovenije ter iz drugih republik, saj sta prišli dve ekipi celo iz Beograda.

Za ekipo SD Jesenice, ki je osvojila solidno deseto mesto, so nastopili: Zorko, Železnik, Pavlin in Sterle.

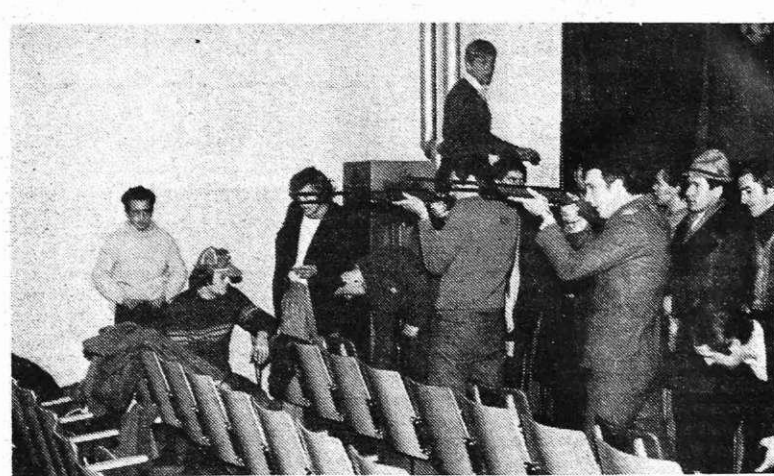
HITROPOTEZNI TURNIR
OB DNEVU REPUBLIKE

Na tradicionalnem hitropoteznem turnirju ob dnevu republike, ki ga že vrsto let organizira šahovsko društvo Jesenice, je nastopilo 15 igralcev. Prvo mesto je presenetljivo osvojil Krničar, ki je zbral 11 točk. 2.–4. mesto so si z desetimi točkami razdelili: Poljanšek, Zaimovič in Krajnik, peti je bil Konobelj sledijo pa: Jan, Laharner, Kosmač, Rudolf, Ivelja itd.

TURNIR ZA DOSEGO ČETRTE
KATEGORIJE

Zaradi velikega zanimanja mlajših in tudi starejših šahistov, ki do sedaj še niso imeli šahovskih kategorij, se je SD Jesenice odločilo, da organizira turnir za doseg četrte kategorije. Turnirja se je udeležilo 11 igralcev. Četrto kategorijo pa so osvojili naslednji igralci: Rudolf, Kokošar, Balanovič, Krničar, Kamninič, Zajc in Sitnovski.

V teku pa je tudi turnir za osvojitve druge kategorije, na katerem nastopa 11 igralcev. Po prvi polovici turnirja je situacija na turnirski tabeli popolnoma nejasna, saj se v borbi za prva tri mesta, ki prinašajo naslov drugokategornika, nahaja kar šest kandidatov. Največ možnosti ima vsekakor Sifer, ki je po sedmih kolid še neporažen, možnost pa imajo še naslednji igralci: Kosmač, Soklič, Laharner, Globočnik in Pejič.

S strelskega tekmovanja na Doujem (Foto: J. Rabič)

STRELCI
ZA KRAJEVNI
PRAZNIK

Strelska družina Janez Mrak Dovje – Mojštrana je v nedeljo, 27. novembra, organizirala tradicionalno strelsko tekmovanje v počastitev dneva republike, letošnjih Titovih in partijskih jubilejev, krajevne praznika Dovja in Mojštrane ter dneva JLA. Nastopilo je trideset ekip vseh krajevnih družb.

nopolitičnih organizacij in društev, TOZD z območja krajevnih skupnosti, ekip JLA in postaje milice Jesenice.

REZULTATI:

EKIPNA UVRSITITEV: 1. Strelska družina Janez Mrak 250 krogov, 2. KUD Jaka Rabič 211, 3. Postaja milice Jesenice 192, 4. GG Bled – TOZD Mojštrana 185, 5. Lovska družina Dovje 171 itd.

NAJBOLJŠI POSAMEZNIKI: 1. Miha Rabič 91, 2. Vojko Grebenšek 83, 3. Slavko Rabič 80, 4. Franc Rabič 76, 5. Franci Mertelj 75 itd.

J. R.

KOŠARKARJI IZ POBRATENEGA
VALJEVA NA JESENICAH

Sodelovanje med občani pobratenih mest Valjeva in Jesenice se uspešno razvija na najrazličnejših področjih. Nova skupna akcija, ki bo sledila konec tega tedna, bo gostovanje košarkarjev iz pobratenega Valjeva na Jesenicah. Pri občinski konferenci ZSMS Jesenice so nam posredovali program tridnevnega gostovanja košarkarjev, ki ga v nadaljevanju tudi objavljamo.

Sprejem košarkarske ekipe bo v petek, 9. decembra, ob 8. uri na železniški postaji na Jesenicah. Zatem si bodo športniki ogledali razstavo Delavsko gibanje in NOB v valjevski pokrajini, ki je te dni odprta v Kosovi graščini. Zatem bodo gostje odšli v Vrbo, kjer si bodo ogledali Prešernovo rojstno hišo, v Begunjah pa si bodo ogledali muzej talcev.

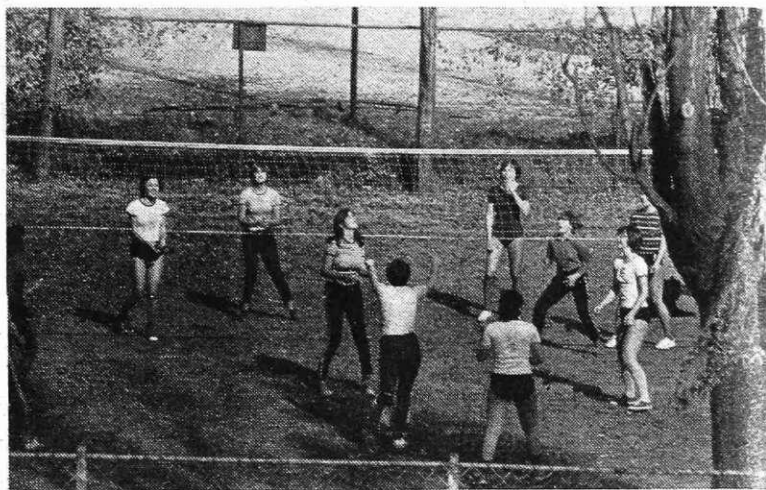
Drugi dan obiska valjevskih košarkarjev na Jesenicah pa bo na programu košarkarski turnir med ekipami Valjeva, košarkarskega kluba Jesenic in Železarn. Začetek turnirja bo ob 9. uri v telovadnici ŽIC, zaključek in razglasitev rezultatov pa bosta ob 13.30.

Ta dan bo tudi ob 10. uri v prostorih restavracije Kazina sestanek delegatov iz Valjeva in Jesenic, na katerem se bodo dogovorili o dolgoročnem sodelovanju pobratenih mest na športnem področju.

Zadnji dan obiska, v nedeljo, 11. decembra, pa si bodo gostje iz Valjeva najprej ogledali tehnični muzej Železarn, zatem pa bodo odšli v Kranjsko goro. Popoldan ob 14. uri se bodo srečali z granitarji na Korenskem sedlu, zvečer pa si bodo še ogledali rekreacijsko drsanje v dvorani v Podmežaklju. Jeseničani se bodo od gostov iz pobratenega Valjeva poslovili zvečer ob 22. uri na železniški postaji na Jesenicah.

Ob koncu naj gostom zaželimo še prijetno bivanje v krajih naše občine.

J. R.

Jeseniške gimnazije pri vadbi odbojke v športnem parku v Podmežaklju (Foto: J. Jeklar)

Odbojka

TRI JESENIŠKE ŽENSKESKE EKIPE V BOJU
ZA TOČKEJESENICE : BRANIK 0:3
(8:15, 9:15, 15:17)

Zenska ekipa OK Jesenice je v predzadnjem kolu druge zvezne lige – zahod gostovala v Mariboru pri ekipi Branka, ki je trenutno druga na prvenstveni lestvici. Nastopile so v postavi: Baloh, Mahnič, Purger, Tušar, Kunšič, Tomažič, Kelbl, Princ in Golob.

Domačinke se niso dale presenetiti, kljub dobri igri jeseniških odbojkaric, ki so odlično zaigrale v tretjem setu. Z malo več sreče, predvsem pa z večjo koncentracijo ključnih igralk, tako pri serviranju kot pri sprejemu servisa, bi bil rezultat lahko bolj ugoden za gostujočo ekipo.

Pozna se, da ekipa prihaja v formo in da je delo trenerja pravilno zastavljeno. Vendar ne moremo mimo tega, da se še vedno kaže mačehovski odnos do odbojke, še posebno do te ekipe, ki tekmuje v drugi zvezni ligi. Ekipa nima nobene možnosti treniranja v telovadnici, kjer igra tekme. Kako na kvaliteto igre in še posebno na delo z ekipo ter na igralke vpliva to, ni potrebno, da ugotavljajo le poznavalci odbojke. Sprašujem kot prijatelj odbojke delavce v košarkarskem klubu, ki nima niti ene ekipe v tako visokem rangi tekmovanja, ali res ni mogoče zamenjati enega treninga tedensko v telovadnici osnovne šole Tone Čufar s telovadnico ŽIC? Dosedanji razgovori odbojkarških delavcev so vedno naleteli na gluha ušesa.

V preteklem tednu so v medobčinski ligi mlade igralke gostovale v Gorjah in z istoimensko ekipo doživele poraz.

JESENICE : GORJE 1:3 (10:15, 15:9, 10:15, 13:15)

Kljub temu, da je to članska liga, jeseniška ekipa nastopa z mladinsko ekipo, ki pa jo sestavljajo popolnoma mlade igralke, ki so prišle s treningi to sezono. Pozna se, da delo z njimi, dokazale so tudi, da se z rednimi treningi lahko doseže več, kot dosega sedaj.

Nastopile so v postavi: Bajt, Pibernik, Pribošič, Robič, Krevsel, Podlipnik, Bešič in Tučan.

Mladinke pa so gostovale na drugem turnirju v Lipnici in v konkurenci ekip OK Jelovica in OK Triglav dosegle drugo mesto. Nastopile so v postavi: Kelbl, Bajt, Golob, Princ, Robič in Pibernik. Oslabljen ekipa mladink si po dveh turnirjih deli 1.–2. mesto z ekipo Jelovice. Preostane še tretji turnir, ki bo na Jesenicah.

JESENICE : TRIGLAV 3:0
(15:11, 15:1, 15:11)JESENICE : JELOVICA 0:3
(9:15, 11:15, 16:18)

Kljub porazu z ekipo Jelovice so oslabiljene mladinke prikazale dobro igro in so se enakovredno borile z bolj izkušenimi domačinkami. Zato jih ta poraz ne sme omajati, temveč spodbuditi za nadaljnje delo.

V soboto gosti članska ekipa v telovadnici ŽIC ekipo Turnišča z Reke. To je tudi zadnja tekma v jesenskem delu prvenstva v drugi zvezni ligi.

ACO

ZELEZAR : NOVO MESTO 3:0 (10, 12, 12)

Žirovnica – telovadnica osnovne šole, 100 gledalcev; sodnika: Habjan (Kropa), Kalan (Kranj).

ZELEZAR: Peternel, Rajgelj, Bergelj, Pogačar, Gasar, Divjak, Kravanja, Kovac, Pristov.

NOVO MESTO: Graberski, Vernig, Medle, Princ, Golež, Babnik I., Babnik II., Cotič.

Odbojkarji Zelezarja so v svojem šestem nastopu v prvi slovenski odbojkarški ligi zabeležili četrto zmago. Premagali so moštvo s spodnjega dela prvenstvene lestvice – ekipo Novega mesta. Tekma je bila počenata, dokaj nezanimiva in brez večjih preobratov v igri. Ni bilo lepih akcij in razburljivih trenutkov, ki bi spravljali gledalce na noge in jih »podžigali« k navijanju. Čeprav je bil rezultat vsekakor precej izenačen, pa zmaga domačinov ni bila v nobenem trenutku vprašljiva. Edina stvar, ki nam bo ostala v spominu po sobotnem srečanju, je zmaga domače vrste, s katero se je uvrstila na četrtem mestu.

V preostalih treh tekmah jesenskega dela prvenstva igra Zelezar najprej v Kamniku, nato doma proti Ingradu iz Celja in v gosteh pri Branku v Mariboru. Če bodo nadaljevali s serijo dobrih iger iz preteklih tekem, potem se lahko nadejamo zmag in s tem konkuriranja v boju za naslov jesenskega prvaka v ligi.

JESENICE : TRIGLAV 3:2
(– 15, 5, – 11, 14, 11)

V slovenski odbojkarški ligi – zahod za mladince je ekipa Jesenic v postavi: Rajgelj, Koselj, Medan, Kos, Langus, Jemc, v dvorani TVD Partizan Žirovnica premagala ekipo Triglava s 3:2.

Občinsko selekcijo Jesenic sestavljajo igralci Žirovnice in z Jesenic. Igra, ki ni bila kdove kako kvalitativna, zato pa toliko bolj borbeno, je bila precej bolj zanimiva kot sobotni obračun članov v tekmi z Novim mestom. Zmagovalec je bil znan šele po petem nizu, ko so domačini najprej povedli 8:0 in nato še z 11:4. Borbeni Kranjčani so malo po svoji zaslugi, še bolj pa po »zaslugi« napak domačinov rezultat izenačili na 11:11, vendar jim je za končno zmago manjkalo moči.

Naj omenimo še to, da so domačini igrali brez standardnih igralcev Gasarja in Čučnika, ki iz nerazumljivih vzrokov nista prišla na tekmo.

B. R.